

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

1. Γενικά

Το έτος 2018, το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ESA) διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα ύψους 7.900 εκατ. ευρώ (4,3% του ΑΕΠ), ενώ το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης σε όρους Ενισχυμένης Εποπτείας, διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα ύψους 7.679 εκατ. ευρώ ή 4,16% του ΑΕΠ έναντι στόχου 3,5% του ΑΕΠ.

Στο Σχέδιο Προϋπολογισμού έτους 2019, το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης σε όρους Ενισχυμένης Εποπτείας, είχε εκτιμηθεί ότι θα διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 6.945 εκατ. ευρώ ή 3,60% του ΑΕΠ, ενώ με βάση τη μεθοδολογία ESA είχε εκτιμηθεί πλεόνασμα ύψους 7.434 εκατ. ευρώ ή 3,9% του ΑΕΠ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία εκτέλεσης του Προϋπολογισμού, το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης για το έτος 2019 εκτιμάται ότι σε όρους Ενισχυμένης Εποπτείας θα διαμορφωθεί σε 7.086 εκατ. ευρώ ή 3,73% του ΑΕΠ, αυξημένο έναντι του στόχου της Ενισχυμένης Εποπτείας κατά 436 εκατ. ευρώ ή 0,23 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ. Σε όρους ESA εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε 7.880 εκατ. ευρώ ή 4,1% του ΑΕΠ.

Επίσης, για το 2019 το διαρθρωτικό αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται σε πλεόνασμα 2,9% του ΑΕΠ.

Πίνακας 3.1 Αποτελέσματα Γενικής Κυβέρνησης περιόδου 2018 – 2020
(σε εκατ. ευρώ)

Γενική Κυβέρνηση κατά ESA ανά υποτομέα	2018 Πραγματ/σεις	2019 Εκτίμηση	2020 Πρόβλεψη
1. Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού (Βουλή, Υπουργεία, Περιφερειακές Υπηρεσίες Υπουργείων και Αποκεντρωμένες Διοικήσεις)	-6.365	-2.129	-2.453
2. Ισοζύγιο Κεντρικής Κυβέρνησης (Κράτος, ΝΠ, ΔΕΚΟ ταξινομημένες εντός της Γενικής Κυβέρνησης και νοσοκομεία)	-2.130	431	308
3. Ισοζύγιο Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)	669	174	201
4. Ισοζύγιο Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ) εκτός νοσοκομείων	3.291	1.612	1.799
5. Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA (2+3+4)	1.830	2.217	2.308
% του ΑΕΠ	1,0%	1,2%	1,2%
6. Ενοποιημένοι τόκοι Γενικής Κυβέρνησης	6.070	5.662	5.180
% του ΑΕΠ	3,3%	3,0%	2,6%
7. Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA (5+6)	7.900	7.880	7.488
% του ΑΕΠ	4,3%	4,1%	3,8%
8. Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία της ενισχυμένης εποπτείας	7.679	7.086	7.070
% του ΑΕΠ	4,2%	3,7%	3,6%
9. Ενοποιημένο Χρέος Γενικής Κυβέρνησης	334.721	329.300	329.500
% του ΑΕΠ	181,2%	173,3%	167,0%
ΑΕΠ	184.714	190.004	197.315

Σημείωση: Τυχόν διαφορές ποσών και ποσοστών στους πίνακες που ακολουθούν οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

Η δημοσιονομική και οικονομική πολιτική που ασκήθηκε το έτος 2019, είχε ως κοινή προτεραιότητα την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων, που περιλαμβάνονται στους όρους της Ενισχυμένης Εποπτείας. Περιέλαβε δράσεις όπως:

- η επιτυχής άρση των κεφαλαιακών περιορισμών που είχαν εφαρμοσθεί από το καλοκαίρι του 2015 και η επιτυχής έξοδος της χώρας στις αγορές με την παράλληλη σημαντική μείωση των επιτοκίων των ελληνικών ομολόγων,
- η έναρξη της φορολογικής ελάφρυνσης των φυσικών και νομικών προσώπων μέσω της επιπλέον μείωσης του ΕΝΦΙΑ κατά 22% μεσοσταθμικά, καθώς και της μείωσης του συντελεστή ΦΠΑ στα είδη διατροφής, στην εστίαση και στην ηλεκτρική ενέργεια,
- η διευκόλυνση των φυσικών προσώπων και των επιχειρήσεων για την εξόφληση των οφειλών τους προς το κράτος και τα ασφαλιστικά ταμεία μέσω της ρύθμισης των 120 δόσεων,
- η ολοκλήρωση της υλοποίησης του προγράμματος εξόφλησης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης προς την πραγματική οικονομία,
- η διευκόλυνση της έγκαιρης κάλυψης των ελλείψεων προσωπικού που παρατηρούνται σε διάφορους κρίσιμους τομείς για τη λειτουργία του κράτους, όπως π.χ. η παιδεία, η υγεία και η ασφάλεια,
- η επισκόπηση δαπανών στα Υπουργεία και στους εποπτευόμενους φορείς τους, προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των δημόσιων δαπανών και να ενισχυθούν οι δαπάνες σε τομείς με υψηλή κοινωνική αποδοτικότητα,
- η συνέχιση της εφαρμογής του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων,
- η περαιτέρω ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης, μέσω της εντατικοποίησης των φορολογικών ελέγχων και της παροχής κινήτρων στους φορολογούμενους για ηλεκτρονικές πληρωμές,
- η προστασία των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων με την εφαρμογή δράσεων του ΟΠΕΚΑ,
- η ενίσχυση των συνταξιούχων μέσω της χορήγησης επιδόματος που χαρακτηρίστηκε ως «13^η σύνταξη» τον Μάιο του 2019,
- η έναρξη δράσεων από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, σε συνεργασία με τις ΓΔΟΥ των Υπουργείων, για τη βελτίωση της μεθοδολογίας εκτίμησης των δαπανών στις κατηγορίες όπου παρατηρείται συστηματική υποεκτέλεση,
- η έναρξη της εφαρμογής του νέου σχεδίου λογαριασμών για την Κεντρική Διοίκηση από το έτος 2019 και ο σχεδιασμός για την επέκτασή του στο σύνολο της Γενικής Κυβέρνησης,
- η λήψη πρωτοβουλιών και κατάρτιση πλάνου αντιμετώπισης του προβλήματος των εκκρεμών αιτημάτων αποπληρωμής κρατικών εγγυήσεων, και
- η συγκέντρωση των πλεοναζόντων διαθεσίμων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης στον Ενιαίο Λογαριασμό Θησαυροφυλακίου με σκοπό την άσκηση αποτελεσματικότερων πολιτικών διαχείρισης ρευστότητας.

Στον πίνακα 3.2 παρουσιάζεται το ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης σε δημοσιονομική βάση.

Η παρουσίαση της ανάλυσης εσόδων και δαπανών των υποτομέων στον πίνακα 3.2 είναι σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της μεθοδολογίας του European System of Accounts (ESA) και διαφοροποιείται από τον τρόπο παρουσίασης που ακολουθεί στην ανάλυση των επιμέρους υποτομέων, όπου έχει υιοθετηθεί το υπόδειγμα των πινάκων της εγκυκλίου κατάρτισης του Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης για το 2020.

Πίνακας 3.2 Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία European System of Accounts (ESA) (σε εκατ. ευρώ)				
	2018	2019	2020	
	Πραγμ/σεις ¹	Προϋπ/σμός	Εκτίμηση	Πρόβλεψη
I. Καθαρά έσοδα κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (α+β+γ+δ+ε+στ-ζ)	52.640	53.806	54.262	54.710
α. Φόροι (1+2+3+4+5+6+7)	51.296	51.263	51.392	52.165
1. Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών	27.486	27.578	27.919	28.557
εκ των οποίων: Φόροι προστιθέμενης αξίας	17.224	17.220	17.801	18.276
Ειδικό φόρο κατανάλωσης	7.154	7.387	7.126	7.214
2. Φόροι και δασμοί επί εισαγωγών	232	237	304	322
3. Τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας	3.057	2.770	2.745	2.829
4. Λοιποί φόροι επί παραγωγής	1.295	997	1.040	1.130
5. Φόρος εισοδήματος	16.521	16.888	16.760	16.663
εκ των οποίων: Φόρος εισοδήματος πληρωτέος από Φυσικά Πρόσωπα (ΦΠ)	10.885	11.151	11.092	11.415
Φόρος εισοδήματος πληρωτέος από εταιρίες (ΝΠ)	4.429	4.424	4.463	4.017
6. Φόροι κεφαλαίου	236	159	265	273
7. Λοιποί τρέχοντες φόροι	2.469	2.633	2.359	2.391
β. Κοινωνικές εισφορές	65	58	55	55
γ. Μεταβιβάσεις	3.017	4.562	4.840	4.592
δ. Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	730	738	668	687
ε. Λοιπά τρέχοντα έσοδα	2.849	1.669	2.313	1.806
εκ των οποίων: ε1. Επιστροφές δαπανών για τόκους	5	0	5	0
στ. Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	9	335	26	332
ζ. Επιστροφές εσόδων	5.325	4.818	5.032	4.926
Πληροφοριακά στοιχεία:				
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) ⁴	2.809	4.042	3.724	4.100
II. Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (α+β+γ+δ+ε+στ+ζ+η+θ+ι) ^{2,3}	59.005	56.956	56.391	57.163
α. Παροχές σε εργαζομένους	13.128	12.998	13.001	13.390
β. Κοινωνικές παροχές	1.945	246	261	134
γ. Μεταβιβάσεις	28.732	26.124	27.958	27.844
δ. Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.264	1.263	1.454	968
ε. Επιδοτήσεις	141	150	225	89
στ. Τόκοι (σε ακαθάριστη βάση)	7.050	7.000	6.500	6.000
ζ. Λοιπές δαπάνες	31	51	92	71
η. Πιστώσεις υπό κατανομή	6.395	8.701	6.642	8.245
θ. Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	320	423	258	421
ι. Τιμολογία	0	0	0	0
Πληροφοριακά στοιχεία:				
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) ⁴	6.237	6.750	6.150	6.750
III. Ισοζύγιο κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (I-II)	-6.365	-3.150	-2.129	-2.453
% ΑΕΠ	-3,4%	-1,6%	-1,1%	-1,2%
IV. Πρωτογενές αποτέλεσμα κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (III+II.στ-Ι.ε1)	680	3.850	4.366	3.547
% ΑΕΠ	0,4%	2,0%	2,3%	1,8%
V. Ισοζύγιο λοιπών νομικών προσώπων και επαναταξινομημένων ΔΕΚΟ κατά ESA	4.100	2.270	2.521	2.785
Έσοδα κατά ESA	10.431	9.118	9.084	9.661
Τρέχουσες και λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	4.874	3.513	3.594	4.025
Τόκοι πιστωτικοί	851	718	767	755
Φόροι	1.847	2.060	1.935	1.936
Αντικριζόμενα έσοδα (καθαρά)	-8	-9	0	-1
Λοιπά έσοδα	2.867	2.836	2.789	2.946
Έξοδα κατά ESA	6.331	6.848	6.563	6.876
Παροχές σε εργαζομένους	1.205	1.249	1.264	1.309
Τόκοι χρεωστικοί	472	472	447	442
Λοιπά έξοδα	1.882	2.166	2.230	2.240
Επενδυτικές δαπάνες	859	1.407	1.119	1.396
Λοιπές μεταβιβάσεις	743	275	303	289
Επιδοτήσεις	1.169	1.280	1.200	1.200
VI. Ισοζύγιο Νοσοκομείων - ΠΦΥ κατά ESA	135	96	39	-25
Έσοδα κατά ESA	2.394	2.417	2.468	2.437
Τρέχουσες και λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	1.479	1.340	1.379	1.339
Μεταβιβάσεις από ΕΟΠΥΥ	752	888	888	888
Αντικριζόμενα έσοδα (καθαρά)	-53	-1	0	0
Λοιπά έσοδα	217	190	201	210
Έξοδα κατά ESA	2.259	2.321	2.429	2.461
Παροχές σε εργαζομένους	558	583	583	596

of Accounts (ESA)
(σε εκατ. ευρώ)

¹ Σύμφωνα με τα στοιχεία της Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος Οκτωβρίου 2019 της ΕΛΣΤΑΤ.

² Στον πίνακα περιλαμβάνονται οι εκτιμώμενες μέγιστες τριμηνιαίες δαπάνες της Κεντρικής Διοίκησης, οι οποίες αντικαθιστούν τα ανώτατα δεσμευτικά όρια δαπανών του Προϋπολογισμού έτους 2019.

³ Για το έτος 2019 δεν περιλαμβάνεται πρόγραμμα εξόφλησης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων προς τρίτους εκτός γενικής κυβέρνησης, το οποίο είναι δημοσιονομικά ουδέτερο σε όρους Γενικής Κυβέρνησης και έληξε εντός του τρέχοντος έτους.

⁴ Τα έσοδα του ΠΔΕ περιέχονται στις μεταβιβάσεις και στα λοιπά τρέχοντα έσοδα, ενώ οι δαπάνες του ΠΔΕ περιέχονται στις πιστώσεις υπό κατανομή. Σύμφωνα με τη στοχοθεσία του ΠΔΕ έτους 2019 από την προηγούμενη κυβέρνηση πολύ μεγάλο τμήμα του υλοποιείται στον Δεκέμβριο του τρέχοντος έτους, γεγονός που εισάγει αναπόφευκτη αβεβαιότητα στις σχετικές εκτιμήσεις.

**Πίνακας 3.3 Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης
σύμφωνα με τους όρους της Ενισχυμένης Εποπτείας ¹
(σε εκατ. ευρώ)**

	2018	2019		2020
	Πραγμ/σεις	Προϋπ/σμός	Εκτίμηση	Πρόβλεψη
I. Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA	7.900	7.434	7.880	7.488
II. Προσαρμογές ενισχυμένης εποπτείας	-221	-489	-794	-418
Μεταφορά εσόδων από ANFA και SMP	-314	-291	-936	-251
Επιστροφές εσόδων	84	0	0	0
Έσοδα αποκρατικοποιήσεων	-8	-335	-26	-332
Δαπάνες μεταναστευτικών ροών μη αντικριζόμενες	54	137	168	165
Στήριξη χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	-37	0	0	0
III. Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία της ενισχυμένης εποπτείας (I + II)	7.679	6.945	7.086	7.070
% ΑΕΠ	4,16%	3,60%	3,73%	3,58%
IV. Στόχος ενισχυμένης εποπτείας	6.465	6.746	6.650	6.906
% ΑΕΠ	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%
V. Δημοσιονομικό Πλεόνασμα (+) ή Κενό (-) σύμφωνα με τη μεθοδολογία της ενισχυμένης εποπτείας (III-IV)	1.214	199	436	164
% ΑΕΠ	0,66%	0,10%	0,23%	0,08%
ΑΕΠ	184.714	192.749	190.004	197.315

¹ Η Σύμβαση Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης ήταν σε ισχύ έως τις 20/8/2018. Από τις 21/8/2018 ισχύουν οι όροι της Ενισχυμένης Εποπτείας.

2. Κρατικός προϋπολογισμός 2019

Το ισοζύγιο του Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος 2019 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε έλλειμμα 2.129 εκατ. ευρώ σε δημοσιονομική βάση, βελτιωμένο κατά 1.021 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον στόχο της εισηγητικής έκθεσης του Προϋπολογισμού 2019. Επίσης, το πρωτογενές αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού σε δημοσιονομική βάση, εκτιμάται σε πλεόνασμα ύψους 4.366 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 516 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου του Προϋπολογισμού 2019.

2.1 Έσοδα

Τα καθαρά έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, σε δημοσιονομική βάση, μετά τη μείωση των επιστροφών φόρων, εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 54.262 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 456 εκατ. ευρώ ή 0,8%, έναντι του στόχου του ψηφισμένου Προϋπολογισμού 2019.

Η αύξηση αυτή οφείλεται στα αυξημένα έσοδα από:

- φόρους κατά 129 εκατ. ευρώ,
- μεταβιβάσεις κατά 278 εκατ. ευρώ, και
- λοιπά τρέχοντα έσοδα κατά 644 εκατ. ευρώ.

Αντιθέτως, μειωμένα εμφανίζονται τα έσοδα από κοινωνικές εισφορές κατά 3 εκατ. ευρώ, από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών κατά 70 εκατ. ευρώ και από πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων κατά 308 εκατ. ευρώ.

Τέλος, αυξημένες εκτιμώνται οι επιστροφές φόρων κατά 214 εκατ. ευρώ.

Ανάλυση εσόδων κατά μείζονα κατηγορία (σε δημοσιονομική βάση)**Έσοδα μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών****Φόροι**• **Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών**

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως ο ΦΠΑ, οι Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης (ΕΦΚ), οι φόροι με μορφή χαρτοσήμου και οι φόροι επί χρηματοοικονομικών και κεφαλαιακών συναλλαγών. Από φόρους επί αγαθών και υπηρεσιών, εκτιμάται ότι θα εισπραχθούν έσοδα ύψους 27.919 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 342 εκατ. ευρώ ή 1,2% έναντι του στόχου. Η υπέρβαση του στόχου προέρχεται κυρίως από τον ΦΠΑ κατά 581 εκατ. ευρώ, λόγω της αυξημένης καταναλωτικής δαπάνης παρά τη μείωση των αντίστοιχων φορολογικών συντελεστών που ίσχυσαν από τα μέσα του τρέχοντος έτους. Παράλληλα, μειωμένοι αναμένονται οι ΕΦΚ κατά 262 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 3.4 Καθαρά έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού κατά μείζονα κατηγορία σε ταμειακή βάση (σε εκατ. ευρώ)							
α/α	Μείζονες κατηγορίες	Περιγραφή	2018	2019	2020	Μεταβολή %	
			Πραγματοποιήσεις	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις	2019/18	2020/19
1	11	Φόροι	45.794	46.496	47.228	1,5	1,6
2	12	Κοινωνικές εισφορές	64	54	55	-15,8	1,9
3	13	Μεταβιβάσεις	2.753	4.759	3.880	72,9	-18,5
		εκ των οποίων ΠΔΕ	2.126	3.379	3.509	58,9	3,9
4	14	Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	692	1.766	692	155,0	-60,8
5	15	Λοιπά τρέχοντα έσοδα	2.522	1.826	1.564	-27,6	-14,4
		εκ των οποίων ΠΔΕ	504	170	170	-66,3	0,0
6	31	Πωλήσεις Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων	19	26	332	41,8	1.161,0
A	Έσοδα μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών¹ (1+2+3+4+5+6)		51.844	54.927	53.751	5,9	-2,1
7	43	Χρεωστικοί τίτλοι	753	286	550	-62,1	92,6
8	45	Συμμετοχικοί τίτλοι και μερίδια επενδυτικών κεφαλαίων	752	25	2.063	-96,6	8.021,4
9	49	Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	17	33	0	93,9	-100,0
10	52	Υποχρεώσεις από Νόμισμα και καταθέσεις	27	13	19	-50,8	45,6
11	53	Χρεωστικοί τίτλοι (υποχρεώσεις)	37.981	40.997	22.761	7,9	-44,5
12	54	Δάνεια	806.930	959.257	600.000	18,9	-37,5
13	57	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	929	1.546	0	66,4	-100,0
B	Έσοδα Χρηματοοικονομικών συναλλαγών (7+8+9+10+11+12+13)		847.390	1.002.157	625.393	18,3	-37,6
Γ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ (A+B)		899.234	1.057.084	679.144	17,6	-35,8

¹ Περιλαμβάνονται επιστροφές φόρων.

• **Φόροι και δασμοί επί εισαγωγών**

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως οι δασμοί και τα λοιπά τέλη που επιβάλλονται στις εισαγωγές από κράτη μη μέλη της ΕΕ με βάση το κοινό τελωνειακό δασμολόγιο. Εκτιμώνται έσοδα 304 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 66 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου του προϋπολογισμού.

• **Τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας**

Από τους τακτικούς φόρους ακίνητης περιουσίας, που περιλαμβάνουν κυρίως τον ΕΝΦΙΑ, αναμένεται να εισπραχθούν έσοδα ύψους 2.745 εκατ. ευρώ, μειωμένα μόλις κατά 25 εκατ. ευρώ, παρά την εφαρ-

μογή του μέτρου της πρόσθετης μείωσης του ΕΝΦΙΑ, πέραν εκείνης που είχε προβλεφθεί στον Προϋπολογισμό του 2019, λόγω βελτίωσης της εισπραξιμότητας που συνεπάγεται η πραγματοποιηθείσα μείωση των φορολογικών συντελεστών.

- **Λοιποί φόροι επί παραγωγής**

Τα κύρια έσοδα της κατηγορίας αυτής προέρχονται από το τέλος επιτηδεύματος και τη συμμετοχή του Δημοσίου στα κέρδη της Τράπεζας της Ελλάδος. Από τους λοιπούς φόρους παραγωγής εκτιμάται ότι θα εισπραχθούν 1.040 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 42 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού.

- **Φόρος εισοδήματος**

Από το φόρο εισοδήματος (φυσικών προσώπων, νομικών προσώπων και λοιπών κατηγοριών), αναμένεται να εισπραχθούν έσοδα ύψους 16.760 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 128 εκατ. ευρώ ή 0,8%, έναντι του στόχου του προϋπολογισμού. Η μείωση αυτή προέρχεται από το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων κατά 59 εκατ. ευρώ, και από το φόρο εισοδήματος λοιπών κατηγοριών κατά 108 εκατ. ευρώ. Αντιθέτως, ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων αναμένεται να είναι αυξημένος κατά 39 εκατ. ευρώ παρότι στο τρέχον έτος έχουν συμπεριληφθεί εφάπαξ μέτρα μείωσης του εν λόγω φόρου ύψους 138 εκατ. ευρώ.

- **Φόροι κεφαλαίου**

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι φόροι και τα τέλη κληρονομιών, δωρεών, γονικών και λοιπών παροχών. Εκτιμώνται έσοδα 265 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 106 εκατ. ευρώ έναντι του αρχικού στόχου.

- **Λοιποί τρέχοντες φόροι**

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει κυρίως τα τέλη κυκλοφορίας οχημάτων και τα διάφορα μη ταξινομημένα φορολογικά έσοδα. Τα έσοδα από τους λοιπούς τρέχοντες φόρους αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 2.359 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 273 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου, κυρίως λόγω της μείωσης κατά 261 εκατ. ευρώ των μη ταξινομημένων φορολογικών εσόδων.

Κοινωνικές εισφορές

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει κυρίως τις εισφορές των εργαζομένων για παροχές υγείας από το Δημόσιο. Εκτιμώνται έσοδα 55 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 3 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου.

Μεταβιβάσεις

Σε αυτή την κατηγορία εσόδων περιλαμβάνονται κυρίως τα έσοδα από:

- το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) που αναμένεται να ανέλθει σε 3.548 εκατ. ευρώ, καθώς και μικρό μέρος του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ, ύψους 30 εκατ. ευρώ,
- τη μεταφορά αποδόσεων λόγω της διακράτησης ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στα χαρτοφυλάκια των Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος (ANFAs), καθώς και από το Πρόγραμμα Αγοράς Ομολόγων (SMPs), της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), ύψους 936 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται ότι τα έσοδα αυτά κατατίθενται μέχρι σήμερα απευθείας στον ειδικό λογαριασμό εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους (Segregated Account) και δεν υπολογίζονται στο αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με τους όρους της Ενισχυμένης Εποπτείας.

Το σύνολο των εσόδων από μεταβιβάσεις αναμένεται να ανέλθει στα 4.840 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 278 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου, κυρίως λόγω της είσπραξης εσόδων από ANFAs και SMPs, ύψους 644 εκατ. ευρώ, τα οποία δεν είχαν προβλεφθεί στον Προϋπολογισμό 2019.

Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει κυρίως τα έσοδα από παράβολα, μισθώματα κτιρίων και υποδομών και προμήθειες λόγω παροχής της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου. Αναμένεται να εισπραχθούν έσοδα ύψους 668 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 70 εκατ. ευρώ, έναντι του αρχικού στόχου του Προϋπολογισμού 2019.

Λοιπά τρέχοντα έσοδα

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει διάφορες κατηγορίες εσόδων, με κυριότερες τα μερίσματα από τη συμμετοχή του Δημοσίου στο μετοχικό κεφάλαιο διαφόρων εταιρειών, τους τόκους από ομόλογα που κατέχει το Ελληνικό Δημόσιο, τις διάφορες κατηγορίες προστίμων και προσαυξήσεων, το μεγαλύτερο μέρος του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ, καθώς και τις επιστροφές ιδίων πόρων από την ΕΕ. Τα λοιπά τρέχοντα έσοδα αναμένεται να διαμορφωθούν στα 2.313 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 644 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου του προϋπολογισμού. Η αύξηση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στα αυξημένα έσοδα από:

- μερίσματα φορέων του Δημοσίου κατά 252 εκατ. ευρώ,
- επιστροφές ιδίων πόρων από την ΕΕ κατά 43 εκατ. ευρώ, και
- βελτίωση των προσαρμογών κατά ESA του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ κατά 194 εκατ. ευρώ.

Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων

Η κατηγορία αυτή αφορά έσοδα από την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου, μέσω της διαδικασίας αποκρατικοποιήσεων από το ΤΑΙΠΕΔ. Εκτιμώνται έσοδα ύψους 26 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 308 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου, λόγω της μη είσπραξης στο έτος 2019 του προβλεπόμενου αντιτίμου από την αξιοποίηση της έκτασης του πρώην Διεθνούς Αεροδρομίου του Ελληνικού και της μεταφοράς του στο επόμενο έτος.

Επιστροφές φόρων

Οι επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων αναμένεται να διαμορφωθούν στα 5.032 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 214 εκατ. ευρώ ή 4,4%, έναντι του στόχου.

Έσοδα Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

Τα έσοδα του ΠΔΕ περιλαμβάνονται στις κατηγορίες «Μεταβιβάσεις» και «Λοιπά τρέχοντα έσοδα». Ειδικότερα, τα έσοδα ΠΔΕ αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 3.724 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 318 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου.

Έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Χρεωστικοί τίτλοι

Η κατηγορία αυτή των χρηματοοικονομικών εσόδων περιλαμβάνει τα έσοδα του Ελληνικού Δημοσίου από χρεολύσια επενδύσεων σε ομόλογα. Εκτιμώνται έσοδα 286 εκατ. ευρώ που προέρχονται από τα χρεολύσια ομολόγων ΟΣΕ και ΕΑΣ, τα οποία περιήλθαν στην κατοχή του Δημοσίου μετά το PSI (πίνακας 3.4).

Συμμετοχικοί τίτλοι

Η κατηγορία αυτή των χρηματοοικονομικών εσόδων περιλαμβάνει έσοδα από πωλήσεις μετοχών διαφόρων εισηγμένων και μη εισηγμένων στο ΧΑ εταιρειών, κυριότητας Ελληνικού Δημοσίου ή/και ΤΑΙΠΕΔ ΑΕ. Εκτιμώνται έσοδα ύψους 25 εκατ. ευρώ (πίνακας 3.4).

2.2 Δαπάνες

Οι συνολικές δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος 2019 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε δημοσιονομική βάση στα 56.391 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 565 εκατ. ευρώ, σε σχέση με τον στόχο του ψηφισμένου Προϋπολογισμού 2019.

Οι πρωτογενείς δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε δημοσιονομική βάση στα 49.891 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 65 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον στόχο του Προϋπολογισμού 2019.

Ανάλυση δαπανών κατά μείζονα κατηγορία (σε δημοσιονομική βάση)**Δαπάνες μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών****Παροχές σε εργαζομένους**

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι τακτικές αποδοχές, οι πρόσθετες αποδοχές, οι παροχές σε είδος, οι παροχές κληρωτών και οι αντίστοιχες εργοδοτικές εισφορές αιρετών, οργάνων διοίκησης, τακτικών υπαλλήλων, υπαλλήλων αορίστου χρόνου και υπαλλήλων ορισμένου χρόνου.

Πίνακας 3.5 Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού κατά μείζονα κατηγορία σε ταμειακή βάση (σε εκατ. ευρώ)

α/α	Μείζονες Κατηγορίες	Περιγραφή	2018	2019	2020	Μεταβολή %	
			Πραγματοποιήσεις	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις	2019/18	2020/19
1	21	Παροχές σε εργαζομένους	13.116	13.346	13.403	1,8	0,4
2	22	Κοινωνικές παροχές	1.936	272	134	-85,9	-50,6
3	23	Μεταβιβάσεις	28.158	27.938	27.824	-0,8	-0,4
4	24	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.398	1.514	1.145	8,3	-24,4
5	25	Επιδοτήσεις	141	225	89	59,5	-60,5
6	26	Τόκοι ¹	4.676	5.244	4.500	12,2	-14,2
7	27	Λοιπές δαπάνες	31	92	71	196,6	-22,8
8	29	Πιστώσεις υπό κατανομή ²	6.395	6.642	8.245	3,9	24,1
		εκ των οποίων ΠΔΕ	6.237	6.150	6.750	-1,4	9,8
9	31	Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	535	620	623	15,9	0,5
10	33	Αγορές τιμαλφών	0	0	0	122,2	-50,0
A Δαπάνες μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)			56.385	55.895	56.037	-0,9	0,3
11	45	Συμμετοχικοί τίτλοι και μερίδια επενδυτικών κεφαλαίων	20	332	562	1578,6	69,2
12	49	Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	17	33	0	94,6	-100,0
13	52	Υποχρεώσεις από νόμισμα και καταθέσεις	7	0	0	-100,0	-
14	53	Χρεωστικοί τίτλοι (υποχρεώσεις)	36.573	39.335	19.367	7,6	-50,8
15	54	Δάνεια	778.333	959.215	601.528	23,2	-37,3
16	57	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.767	2.274	1.650	28,7	27,4
B Δαπάνες χρηματοοικονομικών συναλλαγών (11+12+13+14+15+16)			816.717	1.001.189	623.108	22,6	-37,8
Γ Γενικό σύνολο δαπανών (A+B)			873.103	1.057.084	679.144	21,1	-35,8

¹ Τόκοι σε ακαθάριστη βάση.

² Στη μείζονα κατηγορία 29 «Πιστώσεις υπό κατανομή» περιλαμβάνονται οι δαπάνες του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Σύμφωνα με τη στοχοθεσία του ΠΔΕ έτους 2019 από την προηγούμενη κυβέρνηση πολύ μεγάλο τμήμα του υλοποιείται τον Δεκέμβριο του τρέχοντος έτους γεγονός που εισάγει αναπόφευκτη αβεβαιότητα στις σχετικές εκτιμήσεις.

Το 2019, οι παροχές σε εργαζομένους εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 13.001 εκατ. ευρώ, οριακά αυξημένες σε σχέση με τον στόχο του Προϋπολογισμού 2019. Η οριακή αυτή αύξηση ωστόσο αναλύεται σε αντίρροπες μεταβολές:

- στη μείωση των τακτικών αποδοχών και των εργοδοτικών εισφορών κατά 66 και 8 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα, η οποία οφείλεται κυρίως στις αυξημένες αποχωρήσεις προσωπικού έναντι των προβλέψεων, καθώς και στη χρονική καθυστέρηση των προσλήψεων λόγω των εθνικών εκλογών της 7^{ης} Ιουλίου 2019, και
- στην αύξηση των πρόσθετων αποδοχών και των παροχών σε είδος κατά 77 εκατ. ευρώ. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως:
 - στην καταβολή αποζημίωσης για έκτακτη απασχόληση κατά την περίοδο των εκλογών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Ευρωεκλογών της 26^{ης} Μαΐου, των επαναληπτικών εκλογών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της 2^{ης} Ιουνίου, καθώς και των εθνικών εκλογών της 7^{ης} Ιουλίου ύψους περίπου 45 εκατ. ευρώ, και
 - στην καταβολή πρόσθετων αποδοχών ύψους 25 εκατ. ευρώ, οι οποίες προέρχονται από αντικριζόμενα έσοδα τα οποία εισπράττονται στη διάρκεια του έτους και κατά συνέπεια δεν είχαν προβλεφθεί στον προϋπολογισμό 2019.

Τέλος, επισημαίνεται ότι οι εφάπαξ παροχές του ν. 4575/2018, οι οποίες καταβλήθηκαν εντός του 2019 και ανέρχονται σε περίπου 341 εκατ. ευρώ είναι δημοσιονομικά ουδέτερες, καθότι σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA προσμετρώνται στο αποτέλεσμα του 2018, δηλαδή στο έτος που εκδόθηκαν οι σχετικές υπουργικές αποφάσεις.

Κοινωνικές Παροχές

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, το επίδομα θέρμανσης, τις συντάξεις που εξακολουθούν να πληρώνονται απευθείας από το κράτος, καθώς και τις λοιπές παροχές κοινωνικής πρόνοιας σε είδος και σε χρήμα και εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 261 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 14 εκατ. ευρώ έναντι του αρχικού στόχου. Επισημαίνεται ότι στο έτος 2019 θα χορηγηθεί σημαντικό μέρος του επιδόματος θέρμανσης της χειμερινής περιόδου 2019-2020 για να διευκολυνθούν τα ευάλωτα νοικοκυριά.

Μεταβιβάσεις

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής περιλαμβάνουν επιχορηγήσεις και αποδόσεις σε υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης, όπως ΟΤΑ, ΟΚΑ, νοσοκομεία και ΠΦΥ, καθώς και σε φορείς εκτός Γενικής Κυβέρνησης, οργανισμούς του εξωτερικού και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επίσης περιλαμβάνονται οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις, οι καταπτώσεις εγγυήσεων, οι αναλήψεις χρεών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και οι αποζημιώσεις λόγω δικαστικών αποφάσεων.

Οι δαπάνες αυτές εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 27.958 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 1.834 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου. Οι κύριοι λόγοι αυτής της αύξησης είναι:

- η χορήγηση του επιδόματος που χαρακτηρίστηκε ως «13^η σύνταξη» ύψους 971 εκατ. ευρώ,
- η μεταφορά πιστώσεων ύψους 380 εκατ. ευρώ από το τακτικό αποθεματικό, έως 15/10/2019, κυρίως για την πληρωμή τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων, και
- η ανακατανομή πιστώσεων ύψους 317 εκατ. ευρώ από τις λοιπές υπό κατανομή πιστώσεις για την ενίσχυση του ΕΦΚΑ.

Στον πίνακα 3.6 παρέχεται ανάλυση των μεταβιβάσεων από τον Τακτικό Προϋπολογισμό σε φορείς εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης σε ταμειακή βάση.

Πίνακας 3.6 Μεταβιβάσεις Τακτικού Προϋπολογισμού σε φορείς εντός και εκτός της Γενικής Κυβέρνησης σε ταμειακή βάση (σε εκατ. ευρώ)

	2018	2019	2020	Μεταβολή %	
	Πραγματοποιήσεις	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις	2019/18	2020/19
Μεταβιβάσεις από τον Τακτικό Προϋπολογισμό σε φορείς εντός Γενικής Κυβέρνησης					
1 Τρέχουσες εγχώριες μεταβιβάσεις (1α+1β+1γ+1δ)	22.635	22.833	22.500	0,9	-1,5
1α) Μεταβιβάσεις στην Κεντρική Διοίκηση	0	2	2	-	11,3
1β) Μεταβιβάσεις σε νοσοκομεία και ΥΠΕ-ΠΕΔΥ	1.438	1.319	1.279	-8,3	-3,0
1γ) Μεταβιβάσεις σε ΟΤΑ	3.160	2.314	2.519	-26,8	8,9
1δ) Μεταβιβάσεις σε ΟΚΑ	18.037	19.198	18.700	6,4	-2,6
Μεταβιβάσεις:	1δ1. παροχών σύνταξης	14.236	14.705	3,3	-3,0
	1δ2. παροχών σε ανέργους (ΟΑΕΔ)	463	505	9,1	0,0
	1δ3. παροχών υγείας (ΕΟΠΥΥ)	89	100	12,4	0,0
	1δ4. παροχών προνοιακού χαρακτήρα	1.237	3.292	166,1	-1,9
	1δ5. λειτουργικών & έκτακτων δαπανών	433	17	-96,1	7,4
	1δ6. Αντιπαροχή έναντι της ενσωματωμένης στη ΔΕΗ ΑΕ περιουσίας των Τομέων Ασφάλισης Προσωπικού ΔΕΗ	579	579	0,0	0,0
	1δ7. Έκτακτη επιχορήγηση σε ΟΚΑ για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών	483	-	-	-
	1δ8. Έκτακτη επιχορήγηση σε ΟΚΑ για την εξόφληση εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης	517	-	-	-
2 Μεταβιβάσεις σε λοιπά νομικά πρόσωπα	1.716	1.742	1.839	1,5	5,5
3 Λοιπές μεταβιβάσεις (τρέχουσες εγχώριες)	73	4	0	-94,1	-99,2
4 Επιχορηγήσεις επενδύσεων εσωτερικού	221	197	190	-10,5	-3,8
Εκ των οποίων:					
Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) για επενδυτικές δαπάνες Δήμων	190	190	190	0,0	0,0
5 Λοιπές μεταβιβάσεις	934	369	619	-60,5	67,6
I Σύνολο μεταβιβάσεων εντός ΓΚ Τακτικού Προϋπολογισμού (1+2+3+4+5)	25.579	25.146	25.148	-1,7	0,0
Μεταβιβάσεις από τον Τακτικό Προϋπολογισμό σε φορείς εκτός Γενικής Κυβέρνησης					
1 Μεταβιβάσεις σε λοιπά νομικά πρόσωπα	155	153	103	-1,6	-32,8
2 Λοιπές μεταβιβάσεις (τρέχουσες εγχώριες)	112	90	83	-19,2	-7,9
3 Τρέχουσες μεταβιβάσεις προς οργανισμούς και κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)	1.881	1.953	2.030	3,8	4,0
4 Λοιπές μεταβιβάσεις	430	596	460	38,4	-22,8
II Σύνολο μεταβιβάσεων εκτός ΓΚ Τακτικού Προϋπολογισμού (1+2+3+4)	2.579	2.792	2.676	8,3	-4,1
III Σύνολο μεταβιβάσεων Τακτικού Προϋπολογισμού (I+II)	28.158	27.938	27.824	-0,8	-0,4

Αγορές αγαθών και υπηρεσιών

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται δαπάνες καταναλωτικού χαρακτήρα, οι οποίες για το έτος 2019 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 1.454 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 191 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου, κυρίως λόγω της ενίσχυσής τους από πιστώσεις υπό κατανομή, όπως γίνεται πάντα κατά τη διάρκεια του έτους. Στην εκτίμηση αυτή έχουν συμπεριληφθεί και μειώσεις ύψους 238 εκατ. ευρώ, υπολογιζόμενες σύμφωνα με την υποεκτέλεση που συστηματικά παρατηρείται σε αυτή τη μείζονα κατηγορία δαπανών.

Επιδότησεις

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως οι επιδοτήσεις για τις άγονες γραμμές, την καθολική ταχυδρομική υπηρεσία, καθώς και την ΤΡΑΙΝΟΣΕ. Η συνολική εκτίμηση για αυτή την κατηγορία ανέρχεται σε 225 εκατ. ευρώ, αυξημένη κατά 75 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του Προϋπολογισμού, κυρίως λόγω της μεταφοράς πιστώσεων από το τακτικό αποθεματικό.

Τόκοι (σε ακαθάριστη βάση)

Η εκτίμηση για τις δαπάνες τόκων σε ακαθάριστη δημοσιονομική βάση, ανέρχεται σε 6.500 εκατ. ευρώ, μειωμένη κατά 500 εκατ. ευρώ έναντι του αρχικού στόχου.

Λοιπές Δαπάνες

Οι λοιπές δαπάνες περιλαμβάνουν κυρίως τη δαπάνη για τις επιστροφές στην ΕΕ από ανεκτέλεστα προγράμματα ύψους 50 εκατ. ευρώ, καθώς και τη δαπάνη για τα πρόστιμα προς την ΕΕ ύψους 41 εκατ. ευρώ, η οποία δεν είχε προβλεφθεί στον προϋπολογισμό έτους 2019.

Πιστώσεις υπό κατανομή

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως οι δαπάνες του ΠΔΕ, το τακτικό αποθεματικό, οι δαπάνες για την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών ροών και οι δαπάνες για τις νέες προσλήψεις. Οι συνολικές δαπάνες για την κατηγορία αυτή εκτιμώνται σε 6.642 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 2.059 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου, γεγονός που οφείλεται κυρίως:

- στις εκτιμώμενες μειωμένες πληρωμές του ΠΔΕ κατά 600 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον στόχο (6.150 εκατ. ευρώ έναντι 6.750 εκατ. ευρώ),
- στην ανακατανομή έως 15/10/2019, πιστώσεων από το τακτικό αποθεματικό προς ενίσχυση άλλων κατηγοριών, συνολικού ύψους 732 εκατ. ευρώ, για να αντιμετωπισθούν δαπάνες κυρίως για την:
 - εκτέλεση των τελεσίδικων και αμετάκλητων δικαστικών αποφάσεων,
 - αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών,
 - ενίσχυση του προγράμματος των σχολικών γευμάτων,
 - πραγματοποίηση των εκλογικών διαδικασιών,
 - κάλυψη της δαπάνης των καθολικών ταχυδρομικών υπηρεσιών, και
 - επιδότηση των άγονων γραμμών,
- στην ανακατανομή πιστώσεων ύψους 317 εκατ. ευρώ για την επιχορήγηση του ΕΦΚΑ, και
- σε λοιπές ανακατανομές πιστώσεων σε άλλες μείζονες κατηγορίες, για την αντιμετώπιση των δαπανών των μεταναστευτικών ροών, των εκλογικών διαδικασιών κ.ά.

Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως οι εκτιμώμενες δαπάνες αγοράς οπλικών συστημάτων. Οι συνολικές δαπάνες εκτιμώνται σε 258 εκατ. ευρώ και περιλαμβάνουν τις φυσικές παραλαβές εξοπλιστικών προγραμμάτων.

Δαπάνες Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

Η υλοποίηση του ΠΔΕ το 2019 έχει στόχο να συνδράμει τη δημοσιονομική προσπάθεια με αναπτυξιακές δράσεις, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της οικονομίας και της κοινωνικής συνοχής. Οι συνολικές δαπάνες για την υλοποίηση έργων και δράσεων του ΠΔΕ έτους 2019 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στο ύψος των 6.150 εκατ. ευρώ¹.

Από το ποσό αυτό, τμήμα ύψους 5.350 εκατ. ευρώ αφορά συγχρηματοδοτούμενα έργα. Βασικός στόχος της εκτέλεσης του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΠΔΕ και για το 2019 είναι η επίτευξη της υλοποίησης των υποκείμενων έργων για την εξασφάλιση της εισροής της κοινοτικής συνδρομής, στο πλαίσιο που υπαγορεύεται από τις Συνθήκες και τους κανονισμούς της ΕΕ.

¹ Σύμφωνα με τη στοχοθεσία του ΠΔΕ έτους 2019 από την προηγούμενη κυβέρνηση πολύ μεγάλο τμήμα του υλοποιείται τον Δεκέμβριο του τρέχοντος έτους γεγονός που εισάγει αναπόφευκτη αβεβαιότητα στις σχετικές εκτιμήσεις.

Το υπόλοιπο ποσό, ύψους 800 εκατ. ευρώ, εκτιμάται ότι θα δαπανηθεί για την υλοποίηση των έργων που χρηματοδοτούνται από αμιγώς εθνικούς πόρους. Με τα έργα αυτά ενισχύονται πολιτικές και δράσεις των Υπουργείων και των Περιφερειών και αντιμετωπίζονται έκτακτες ανάγκες.

Στο βαθμό που θα διαπιστωθούν αποκλίσεις στο ύψος της τελικής υλοποίησης του ΠΔΕ, λόγω των συνεπειών των διαδοχικών εκλογικών περιόδων, θα επιδιωχθεί να κατευθυνθούν οι πόροι του σε προγράμματα με δυνατότητες απορρόφησης και στα επόμενα έτη μέσω της αξιοποίησης χρηματοοικονομικών εργαλείων.

Δαπάνες χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Οι σημαντικού μεγέθους χρηματοοικονομικές συναλλαγές ταξινομούνται στις εξής μείζονες κατηγορίες:

- «Συμμετοχικοί τίτλοι και μερίδια επενδυτικών κεφαλαίων» και «Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις» με εκτίμηση ύψους 365 εκατ. ευρώ, μέσω της οποίας εξυπηρετείται κυρίως η συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στις αυξήσεις Μετοχικού Κεφαλαίου Εταιρειών.
- «Χρεωστικοί τίτλοι», «Δάνεια» και «Χρηματοοικονομικά παράγωγα» μέσω των οποίων εξυπηρετείται το δημόσιο χρέος.

3. Βασικά μεγέθη Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης 2020

Για το έτος 2020, το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης σε όρους Ενισχυμένης Εποπτείας προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 7.070 εκατ. ευρώ ή 3,58% του ΑΕΠ, αυξημένο έναντι του στόχου της Ενισχυμένης Εποπτείας κατά 164 εκατ. ευρώ.

Αντίστοιχα, σε δημοσιονομική βάση το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 7.488 εκατ. ευρώ ή 3,8% του ΑΕΠ.

Για το 2020 το διαρθρωτικό αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται στο 1,8% του ΑΕΠ.

4. Κρατικός Προϋπολογισμός 2020

Βασική προτεραιότητα της δημοσιονομικής στρατηγικής για το έτος 2020 αποτελεί η αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης, η μείωση της υπερφορολόγησης, η ενίσχυση των επενδύσεων και των διαθέσιμων εισοδημάτων των πολιτών και η στήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, με παράλληλη διασφάλιση της επίτευξης των δημοσιονομικών στόχων που περιλαμβάνονται στους όρους της Ενισχυμένης Εποπτείας. Στο πλαίσιο της Ενισχυμένης Εποπτείας, ο στόχος πρωτογενούς πλεονάσματος της Γενικής Κυβέρνησης για το 2020 ανέρχεται σε 3,5% του ΑΕΠ.

Το έλλειμμα του Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος 2020 εκτιμάται σε 2.453 εκατ. ευρώ σε δημοσιονομική βάση αυξημένο κατά 324 εκατ. ευρώ, σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση για το 2019.

Επίσης, το πρωτογενές αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού εκτιμάται, σε δημοσιονομική βάση, σε πλεόνασμα ύψους 3.547 εκατ. ευρώ, μειωμένο κατά 819 εκατ. ευρώ, σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση για το 2019.

Η επίτευξη των ανωτέρω προτεραιοτήτων επιχειρείται με την έναρξη νέων δράσεων αλλά και τη συνέχιση της υλοποίησης ή την επέκταση υφιστάμενων δράσεων, όπως:

- η φορολογική ελάφρυνση των φυσικών και νομικών προσώπων μέσω παρεμβάσεων όπως η μείωση των φορολογικών συντελεστών,
- η παροχή κινήτρων για την αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας, μέσω της χορήγησης επιδόματος για κάθε γέννηση, καθώς και της μείωσης του συντελεστή ΦΠΑ σε βασικά είδη βρεφικής ηλικίας,
- η τόνωση της οικοδομικής δραστηριότητας μέσω φορολογικών ελαφρύνσεων,
- η περαιτέρω ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης, μέσω της εντατικοποίησης των φορολογικών ελέγχων και της παροχής κινήτρων στους φορολογούμενους για ηλεκτρονικές πληρωμές (αύξηση του ύψους των απαιτούμενων ετήσιων ηλεκτρονικών πληρωμών, συμμετοχή σε κληρώσεις με σημαντικά έπαθλα),
- η επισκόπηση δαπανών στο σύνολο της Γενικής Κυβέρνησης (πέραν των πιλοτικών εφαρμογών που είχαν προγραμματιστεί), προκειμένου να δημιουργηθεί δημοσιονομικός χώρος για την εφαρμογή δράσεων με προσανατολισμό στην οικονομική ανάπτυξη,
- η ρεαλιστικότερη αποτύπωση των ορίων δαπανών των Υπουργείων κατά την κατάρτιση του Κρατικού Προϋπολογισμού ως αποτέλεσμα της συνεργασίας του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και των Υπουργείων,
- η συγκέντρωση των πλεοναζόντων διαθεσίμων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης στον Ενιαίο Λογαριασμό Θησαυροφυλακίου με σκοπό την άσκηση αποτελεσματικότερων πολιτικών διαχείρισης ρευστότητας,
- η κάλυψη των κενών που παρατηρούνται σε διάφορους κρίσιμους τομείς για τη λειτουργία του κράτους, όπως π.χ. η παιδεία, η υγεία και η ασφάλεια, με νέες προσλήψεις,
- η συνέχιση των δράσεων του ΟΠΕΚΑ για τη στήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, και
- η συνέχιση του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων.

Αναλυτικότερα, οι δημοσιονομικές παρεμβάσεις για το έτος 2020 διακρίνονται σε δύο άξονες: α) αναπτυξιακές και κοινωνικές παρεμβάσεις (πίνακας 3.7), β) παρεμβάσεις βελτίωσης του δημοσιονομικού αποτελέσματος (πίνακας 3.8).

**Πίνακας 3.7 Αναπτυξιακές και κοινωνικές παρεμβάσεις
(σε εκατ. ευρώ)**

Παρεμβάσεις	Ποσό
Για την οικογένεια και την υπογεννητικότητα	-135
- Επίδομα 2.000 ευρώ στις νέες οικογένειες για κάθε παιδί που γεννιέται	-123
- Τα είδη βρεφικής ηλικίας και τα κράνη ασφαλείας στον χαμηλό συντελεστή ΦΠΑ	-12
Για τα φυσικά πρόσωπα	-404
- Αναμόρφωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων με εισαγωγικό συντελεστή 9% και αύξηση του αφορολόγητου για κάθε τέκνο	-281
- Μείωση ασφαλιστικών εισφορών για απασχολούμενους πλήρους απασχόλησης	-123
Για τις επιχειρήσεις	-616
- Μείωση φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων από το 28% στο 24%	-541
- Μείωση φορολογίας διανεμόμενων κερδών από το 10% σε 5%	-75
Για την οικοδομική δραστηριότητα	-26
- Αναστολή ΦΠΑ στις νέες οικοδομές για 3 έτη	-26
- Αναστολή του φόρου υπεραξίας ακινήτων για 3 έτη	0
- Επιστροφή δαπανών για ανακαινίσεις και αναβάθμιση κτιρίων	0
Σύνολο	-1.181

Σημείωση: Το αρνητικό πρόσημο σημαίνει αρνητική επίπτωση στο δημοσιονομικό αποτέλεσμα.

Αναπτυξιακές και Κοινωνικές Παρεμβάσεις

Οικογένεια και Υπογεννητικότητα

- Χορήγηση επιδόματος ύψους 2.000 ευρώ για κάθε παιδί που θα γεννηθεί από την 1η Ιανουαρίου του 2020, με εξαιρετικά διευρυμένα εισοδηματικά κριτήρια που καλύπτουν τουλάχιστον το 90% των οικογενειών.
- Μετάπτωση στον χαμηλό συντελεστή ΦΠΑ του 13% των ειδών βρεφικής ηλικίας και των κρανών ασφαλείας.

Φυσικά Πρόσωπα

- Μείωση του εισαγωγικού συντελεστή φορολογίας εισοδήματος στο 9% και αύξηση του αφορολόγητου ορίου για κάθε παιδί.
- Μείωση των ασφαλιστικών εισφορών εργαζομένων πλήρους απασχόλησης κατά περίπου μια μονάδα βάσης.

Επιχειρήσεις

- Μείωση του φόρου εισοδήματος Νομικών Προσώπων από 28% στο 24% από τη χρήση του 2019.
- Μείωση της φορολογίας των κερδών που θα διανεμηθούν το 2020 από 10% σε 5%.

Οικοδομική Δραστηριότητα

- Αναστολή του ΦΠΑ στις νέες οικοδομές για τρία (3) έτη και του φόρου υπεραξίας ακινήτων.
- Επιστροφή μέρους των δαπανών για ανακαινίσεις, ενεργειακή, αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση κτιρίων που εξοφλούνται με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, η οποία δεν θα επιφέρει επιπλέον δημοσιονομική επιβάρυνση στον Προϋπολογισμό του 2020.

**Πίνακας 3.8 Παρεμβάσεις βελτίωσης δημοσιονομικού αποτελέσματος
(σε εκατ. ευρώ)**

Παρεμβάσεις	Ποσό
Περιορισμός της υπο-εκτέλεσης λειτουργικών και άλλων δαπανών με αναπροσαρμογή των οροφών δαπανών στον τακτικό προϋπολογισμό	500
Αναδιάρθρωση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων με ενίσχυση του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους	170
Επισκόπηση δαπανών και εσόδων φορέων Γενικής Κυβέρνησης	
- Αύξηση εσόδων Γενικής Κυβέρνησης	134
- Μείωση δαπανών Γενικής Κυβέρνησης	50
Βελτίωση αποτελεσματικότητας φορέων Γενικής Κυβέρνησης	123
Καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και διεύρυνση της φορολογικής βάσης με μέτρα προώθησης των ηλεκτρονικών συναλλαγών	557
Διεύρυνση της φορολογικής βάσης και αύξηση εισπραξιμότητας εσόδων από ακίνητη περιουσία	
- Αύξηση εσόδων και νέες μορφές ελέγχου Airbnb	60
- Εξορθολογισμός του συστήματος προσδιορισμού αξιών ακινήτων	142
Επιτάχυνση επίλυσης φορολογικών διαφορών που εκκρεμούν στα διοικητικά δικαστήρια	50
Αύξηση εσόδων από διαδικτυακά παίγνια	73
Σύνολο	1.859
Σύνολο παρεμβάσεων επιπλέον του βασικού σεναρίου	1.189

Σημείωση: Το θετικό πρόσημο σημαίνει θετική επίπτωση στο δημοσιονομικό αποτέλεσμα.

Παρεμβάσεις βελτίωσης δημοσιονομικού αποτελέσματος

Αποτελεσματικό και λιγότερο δαπανηρό κράτος

- Δραστική αναπροσαρμογή των ορίων δαπανών του Τακτικού Προϋπολογισμού με σκοπό τον περιορισμό της υποεκτέλεσης που παρουσιάστηκε τα προηγούμενα έτη και τη δημιουργία δημοσιονομικού χώρου για την ελάφρυνση του φορολογικού βάρους των πολιτών.
- Θεσμοθέτηση νέου Ειδικού Αποθεματικού ύψους 300 εκατ. ευρώ για την εξυπηρέτηση των δαπανών αυξημένης αβεβαιότητας που αφορούν κυρίως τους τομείς παιδείας, υγείας, κοινωνικής πρόνοιας, άμυνας και ασφάλειας των πολιτών. Το Ειδικό Αποθεματικό θα χρησιμοποιείται για τη συστηματική ενίσχυση των Υπουργείων σε όλη τη διάρκεια του έτους.

Αναδιαμόρφωση Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

- Μεταφορά 250 εκατ. ευρώ από το εθνικό σκέλος στο συγχρηματοδοτούμενο, ενισχύοντας τα αναμενόμενα αναπτυξιακά οφέλη, λόγω του υψηλότερου πολλαπλασιαστή του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους, δημιουργώντας δημοσιονομικό όφελος περί τα 170 εκατ. ευρώ.

Επισκόπηση δαπανών και εσόδων και αύξηση αποτελεσματικότητας Γενικής Κυβέρνησης

- Επισκόπηση δαπανών και εσόδων με σκοπό οι υπηρεσίες που παρέχουν οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης να έχουν μεγαλύτερη ανταποδοτικότητα για τους πολίτες. Ειδικότερα, η επισκόπηση δαπανών και εσόδων καλύπτει περισσότερες από 20 ειδικές δράσεις που αφορούν τομείς όπως η εισιτηριοδιαφυγή, η βελτιστοποίηση μεθόδων εισπραξης δημοτικών εσόδων, η εξοικονόμηση ενέργειας, η ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων, η αξιοποίηση δημόσιων κτιρίων κ.α. Επίσης βελτιώνεται η αποτελεσματικότητα των δαπανών και προγραμμάτων του ΟΑΕΔ.

Καταπολέμηση φοροδιαφυγής

- Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, η μείωση της παραοικονομίας και η διεύρυνση της φορολογικής βάσης είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να μειωθούν περαιτέρω τα φορολογικά βάρη στους πολίτες που είναι συνεπείς στις υποχρεώσεις τους. Η ενίσχυση των ηλεκτρονικών συναλλαγών είναι αποδεδειγμένα το πιο αποτελεσματικό μέτρο σε αυτή την κατεύθυνση. Για αυτό το σκοπό θεσμοθετείται αυξημένος συντελεστής 30% κατά τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής. Η προσπάθεια αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής δεν είναι άλλωστε υπόθεση αποκλειστικά και μόνο του κράτους. Αφορά ολόκληρη την κοινωνία και ιδίως τους φορολογούμενους πολίτες, η κινητοποίηση των οποίων σε συνδυασμό με τη μείωση των φορολογικών συντελεστών την οποία ενσωματώνει ο προϋπολογισμός του 2020, δημιουργεί το απαραίτητο πλαίσιο περιορισμού της φοροδιαφυγής και εξασφάλισης πρόσθετου δημοσιονομικού χώρου, που θα χρησιμοποιηθεί στα επόμενα έτη για τον περαιτέρω περιορισμό των φορολογικών βαρών και την αύξηση των κοινωνικών δαπανών.
- Ρύθμιση της ηλεκτρονικής αγοράς στοιχημάτων μέσω διασύνδεσης των ηλεκτρονικών και φορολογικών συστημάτων, που θα οδηγήσει σε φορολογική συμμόρφωση και αύξηση εσόδων.

Αύξηση εσόδων από ακίνητη περιουσία

- Η αναπροσαρμογή των αντικειμενικών αξιών με βάση τις πραγματικές αξίες, θα συμβάλει στην αύξηση του ύψους των εσόδων σε ιδιοκτησίες συγκεκριμένων περιοχών της χώρας που τώρα το επίπεδο των αντικειμενικών αξιών είναι αρκετά χαμηλότερο έναντι της εμπορικής αξίας, καθώς και σε περιοχές της χώρας με πολύ υψηλή αξία ακινήτων (πολυτελείς παραθεριστικές περιοχές), που ως τώρα δεν λαμβάνονταν υπόψη. Αυτή η παρέμβαση θα δώσει τη δυνατότητα για περαιτέρω μείωση των βαρών στους πολίτες που κατέβαλαν δυσανάλογα υψηλούς φόρους ακίνητης περιουσίας.

- Η ενίσχυση των ελέγχων σε πλατφόρμες βραχυχρόνιας μίσθωσης ακινήτων (π.χ. AirBnB) θα συμβάλει θετικά στην αύξηση των φορολογικών εσόδων.

Επιτάχυνση επίλυσης εκκρεμών φορολογικών διαφορών στα διοικητικά δικαστήρια

- Η ταχύτερη εκκαθάριση των φορολογικών εκκρεμοτήτων των πολιτών θα συμβάλει στην αύξηση των εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού, καθώς και στην αποσυμφόρηση των διοικητικών δικαστηρίων.

4.1 Έσοδα

Τα καθαρά έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, σε δημοσιονομική βάση, μετά τη μείωση των επιτροφών φόρων προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 54.710 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 448 εκατ. ευρώ ή 0,8%, έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

Ανάλυση εσόδων κατά μείζονα κατηγορία (σε δημοσιονομική βάση)

Έσοδα μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Φόροι

- **Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών**

Από φόρους επί αγαθών και υπηρεσιών προβλέπεται ότι θα εισπραχθούν έσοδα ύψους 28.557 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 637 εκατ. ευρώ ή 2,3% έναντι των εκτιμήσεων του 2019. Ειδικότερα:

- τα έσοδα από ΦΠΑ αναμένεται να ανέλθουν στα 18.276 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 475 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019, και
- οι φόροι κατανάλωσης προβλέπονται στα 7.214 εκατ. ευρώ και είναι αυξημένοι κατά 89 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

- **Φόροι και δασμοί επί εισαγωγών**

Από φόρους και δασμούς επί εισαγωγών προβλέπονται έσοδα 322 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 18 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

- **Τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας**

Από τους τακτικούς φόρους ακίνητης περιουσίας, αναμένεται να εισπραχθούν έσοδα ύψους 2.829 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 84 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

- **Λοιποί φόροι παραγωγής**

Από τους λοιπούς φόρους παραγωγής προβλέπεται ότι θα εισπραχθούν έσοδα 1.130 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 91 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

- **Φόρος εισοδήματος**

Από τον φόρο εισοδήματος αναμένεται να εισπραχθούν έσοδα ύψους 16.663 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 97 εκατ. ευρώ ή 0,6% έναντι των εκτιμήσεων του 2019. Ειδικότερα:

- ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων προβλέπεται να διαμορφωθεί στα 11.415 εκατ. ευρώ, αυξημένος κατά 323 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019, παρά τη μείωση του εισαγωγι-

κού συντελεστή φόρου, ως αποτέλεσμα της μακροοικονομικής επίδρασης (αύξηση στις αμοιβές εξαρτημένης εργασίας, καθώς και αύξηση της απασχόλησης) λόγω της μεγέθυνσης της οικονομίας, και

- ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων προβλέπεται να παρουσιάσει μείωση κατά 446 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019 και να διαμορφωθεί στα 4.017 εκατ. ευρώ, λόγω της μείωσης του συντελεστή φόρου στο 24%, καθώς και του φόρου στα μερίσματα στο 5%.

• **Φόροι κεφαλαίου**

Οι φόροι κεφαλαίου προβλέπεται να ανέλθουν σε 273 εκατ. ευρώ, αυξημένοι κατά 8 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

• **Λοιποί τρέχοντες φόροι**

Τα έσοδα από τους λοιπούς τρέχοντες φόρους προβλέπεται να ανέλθουν στο ποσό των 2.391 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 32 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

Κοινωνικές εισφορές

Τα έσοδα από κοινωνικές εισφορές προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 55 εκατ. ευρώ, χωρίς να παρουσιάσουν μεταβολή έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

Μεταβιβάσεις

Τα έσοδα από μεταβιβάσεις αναμένεται να ανέλθουν στα 4.592 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 248 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019. Εξ αυτών, ποσό 251 εκατ. ευρώ θα προέλθει από τη μεταφορά αποδόσεων, λόγω της διακράτησης ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στα χαρτοφυλάκια των Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος (ANFAs), καθώς και από το Πρόγραμμα Αγοράς Ομολόγων (SMPs) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και αφορά την Τράπεζα της Ελλάδος, ενώ δεν έχουν συμπεριληφθεί τα ποσά που αναμένονται από ANFAs και SMPs από τον ESM, τα οποία εντάσσονται κατ' έτος στον προϋπολογισμό αφού εισπραχθούν.

Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών

Από τις πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών προβλέπεται να εισπραχθούν έσοδα ύψους 687 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 19 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

Λοιπά τρέχοντα έσοδα

Τα λοιπά τρέχοντα έσοδα προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 1.806 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 508 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019, λόγω πρόβλεψης μειωμένων εσόδων από μερίσματα, από επιστροφές ιδίων πόρων από ΕΕ, καθώς και από τις προσαρμογές κατά ESA στο εθνικό σκέλος του ΠΔΕ.

Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων

Προβλέπονται έσοδα 332 εκατ. ευρώ αυξημένα κατά 306 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019, κυρίως λόγω της είσπραξης το έτος 2020 αντί για το 2019 του αντιτίμου από την αξιοποίηση της έκτασης του πρώην Διεθνούς Αεροδρομίου του Ελληνικού.

Επιστροφές φόρων

Οι επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 4.926 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 106 εκατ. ευρώ ή 2,1%, έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

Έσοδα Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

Τα έσοδα του ΠΔΕ σε δημοσιονομική βάση προβλέπεται να ανέλθουν σε 4.100 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 376 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019. Σε ταμειακή βάση προβλέπονται στο ποσό των 3.679 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 130 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

Βασική πηγή εσόδων για τη χρηματοδότηση των έργων του ΠΔΕ αποτελούν οι εισροές από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ), καθώς και τα ταμεία για τη μετανάστευση.

Τα έσοδα του ΠΔΕ κατά ταμείο για τα έτη 2018, 2019 και 2020 με τα αντίστοιχα ποσά παρουσιάζονται στον πίνακα 3.9.

Πίνακας 3.9 Έσοδα ΠΔΕ (σε εκατ. ευρώ)			
Πηγές εσόδων	2018	2019	2020
	Πραγματ/σεις	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
Ίδια έσοδα	534	200	200
Επιχορηγήσεις ΕΕ	2.097	3.349	3.479
- ΕΤΠΑ	731	1.191	1.265
- Ταμείο Συνοχής	180	499	702
- ΕΚΤ	583	851	863
- Λοιπά	46	50	50
- Ταμείο Αλληλεγγύης και Διαχείρισης Μεταναστευτικών Ροών	29	78	38
- ΕΓΤΕ (ΕΓΤΠΕ – Τμήμα Εγγυήσεων)	8	13	0
- ΕΓΤΑΑ (ΕΓΤΠΕ – Τμήμα Προσανατολισμού)	496	609	470
- ΕΤΘΑ (ΕΤΑ και ΧΜΠΑ)	24	59	91
Σύνολο	2.631	3.549	3.679

Πηγές: ΓΛΚ, Υπεύθυνες Αρχές Πιστοποίησης και Πληρωμής ΕΠ, Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων, Υπουργείο Ανάπτυξης.

Έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών**Χρεωστικοί τίτλοι**

Τα έσοδα από χρεολύσια επενδύσεων σε ομόλογα ΟΣΕ και ΕΑΣ, τα οποία περιήλθαν στην κατοχή του Ελληνικού Δημοσίου μετά το PSI προβλέπονται σε 550 εκατ. ευρώ.

Συμμετοχικοί τίτλοι

Τα έσοδα από πωλήσεις μετοχών διαφόρων εισηγμένων και μη εισηγμένων στο ΧΑ εταιρειών, κυρίως Ελληνικού Δημοσίου ή/και ΤΑΙΠΕΔ ΑΕ, προβλέπονται να ανέλθουν στα 2.063 εκατ. ευρώ.

4.2 Δαπάνες

Οι συνολικές δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος 2020 προβλέπεται ότι θα διαμορφωθούν (σε δημοσιονομική βάση) σε 57.163 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 772 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση για το 2019.

Οι πρωτογενείς δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε δημοσιονομική βάση στα 51.163 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 1.272 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση για το 2019.

Ανάλυση δαπανών κατά μείζονες κατηγορίες (σε δημοσιονομική βάση)

Δαπάνες μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Παροχές σε εργαζομένους

Οι δαπάνες παροχών σε εργαζομένους προβλέπεται ότι θα ανέλθουν στα 13.390 εκατ. ευρώ αυξημένες κατά 389 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση για το 2019.

Η μεταβολή αυτή οφείλεται στους κάτωθι παράγοντες:

- στην αύξηση των τακτικών αποδοχών κατά 129 εκατ. ευρώ που αφορά κυρίως τις μισθολογικές ωριμάνσεις του εν ενεργεία προσωπικού,
- στην αύξηση των εργοδοτικών εισφορών υπέρ ΕΦΚΑ, ΕΟΠΥΥ και λοιπών ασφαλιστικών φορέων κατά 325 εκατ. ευρώ, η οποία οφείλεται κυρίως στην αύξηση του ποσοστού των εργοδοτικών εισφορών του ΕΦΚΑ από 10% για το 2019 σε 13,33% το 2020, και
- στη μείωση κατά 65 εκατ. ευρώ των πρόσθετων αποδοχών, οι οποίες εμφανίστηκαν αυξημένες στο έτος 2019, κυρίως λόγω της διενέργειας των εκλογικών διαδικασιών.

Κοινωνικές Παροχές

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής προβλέπεται ότι θα ανέλθουν στα 134 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 126 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση του 2019, κυρίως λόγω της αυξημένης χορήγησης του επιδόματος θέρμανσης εντός του 2019.

Μεταβιβάσεις

Οι δαπάνες για τις μεταβιβάσεις σε φορείς εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται ότι θα διαμορφωθούν στα 27.844 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 113 εκατ. ευρώ έναντι της εκτίμησης για το 2019, λόγω της επανεκτίμησης των πραγματικών δαπανών του ΟΠΕΚΑ και της επιχορήγησης προς τον ΕΦΚΑ, καθώς και της κατάργησης του ΕΚΑΣ. Αντίθετα αυξητικά προβλέπεται να κινηθούν οι αποδόσεις προς τους ΟΤΑ και οι αποδόσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς συμπαρασύρονται από τις αυξητικές εκτιμήσεις του ΑΕΠ.

Αγορές αγαθών και υπηρεσιών

Η προβλεπόμενη δαπάνη για το έτος 2020 ανέρχεται σε 968 εκατ. ευρώ, μειωμένη κατά 486 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση για το 2019. Η μείωση αυτή προέκυψε ως αποτέλεσμα μιας διαδικασίας εξορθολογισμού της διαχείρισης των σχετικών πιστώσεων, μετά από κοινή προσπάθεια του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους με τις αρμόδιες Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Υπουργείων, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η συστηματικά παρατηρούμενη υποεκτέλεση των δαπανών της κατηγορίας αυτής. Πιστώσεις που θα απαιτηθούν στην εν λόγω και σε άλλες κατηγορίες δαπανών θα καλυφθούν από το Ειδικό Αποθεματικό που θεσμοθετήθηκε για τη διαχείριση δαπανών με στοιχεία αβεβαιότητας (σε ό,τι αφορά το ύψος ή τον χρόνο πραγματοποίησης), με τη συνεργασία Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και Υπουργείων στη διάρκεια του έτους.

Επιδότησεις

Η προβλεπόμενη δαπάνη για το έτος 2020 ανέρχεται σε 89 εκατ. ευρώ, μειωμένη κατά 136 εκατ. ευρώ σε σχέση με την εκτίμηση για το 2019, κυρίως λόγω της κάλυψης της δαπάνης των άγονων γραμμών από το ΠΔΕ.

Τόκοι (σε ακαθάριστη βάση)

Η εκτίμηση για τις δαπάνες τόκων σε ακαθάριστη δημοσιονομική βάση, ανέρχεται σε 6.000 εκατ. ευρώ, μειωμένη κατά 500 εκατ. ευρώ σε σχέση με την εκτίμηση για το 2019.

Λοιπές Δαπάνες

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνεται κυρίως η πρόβλεψη της δαπάνης ύψους 70 εκατ. ευρώ για επιστροφές ανεκτέλεστων προγραμμάτων στην ΕΕ.

Πιστώσεις υπό κατανομή

Στην κατηγορία αυτή περιλήφθηκαν οι δαπάνες του ΠΔΕ ύψους 6.750 εκατ. ευρώ, το τακτικό και το ειδικό αποθεματικό, οι υπό κατανομή πιστώσεις για τους ΟΚΑ, οι πιστώσεις για τις προγραμματισμένες νέες προσλήψεις σε φορείς της κεντρικής διοίκησης, καθώς και οι πιστώσεις για την αντιμετώπιση της ροής προσφύγων και μεταναστών. Η πρόβλεψη για το σύνολο της κατηγορίας αυτής ανέρχεται σε 8.245 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται ότι στην κατηγορία αυτή θα υπάρχει πλέον το νέο ειδικό αποθεματικό που προαναφέρθηκε.

Πάγια περιουσιακά στοιχεία

Η προβλεπόμενη δαπάνη, λαμβάνοντας υπόψη και τις φυσικές παραλαβές των εξοπλιστικών προγραμμάτων, θα ανέλθει στα 421 εκατ. ευρώ.

Δαπάνες Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) χρηματοδοτεί την αναπτυξιακή πολιτική της χώρας με δράσεις που συμβάλλουν στην αύξηση του ιδιωτικού και δημόσιου κεφαλαίου της οικονομίας και στηρίζουν την αναπτυξιακή διαδικασία και τον εκσυγχρονισμό της χώρας σε μακροχρόνια βάση.

Το ΠΔΕ έτους 2020, συνολικού ύψους 6.750 εκατ. ευρώ, κατευθύνεται στην υλοποίηση μεγάλου εύρους δράσεων που αναβαθμίζουν τις δημόσιες υποδομές, την υγεία και την εκπαίδευση, τις μεταφορές και τις επικοινωνίες, την ενέργεια και το περιβάλλον, εκσυγχρονίζουν τις δημόσιες υπηρεσίες, θέτοντας σε απόλυτη προτεραιότητα τον ψηφιακό μετασχηματισμό της δημόσιας διοίκησης, στηρίζοντας παράλληλα αναγκαίες δομές κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης.

Πίνακας 3.10 Διαχρονική εξέλιξη δαπανών ΠΔΕ (2010-2020) (σε εκατ. ευρώ)			
Έτη	ΠΔΕ		
	Λοιποί εθνικοί πόροι	Συγχρηματοδοτούμενο	Σύνολο
2010	2.218	6.236	8.454
2011	1.885	4.722	6.608
2012	1.412	4.710	6.122
2013	783	5.867	6.650
2014	710	5.882	6.592
2015	681	5.725	6.406
2016	833	5.454	6.288
2017	1.327	4.623	5.950
2018	2.638	3.599	6.237
2019*	800	5.350	6.150
2020*	750	6.000	6.750

* Τα ποσά των ετών 2019 και 2020 αποτελούν εκτιμήσεις και προβλέψεις αντίστοιχα.
Πηγή: Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης.

Από το παραπάνω ποσό, που αντιπροσωπεύει το 3,4% του προβλεπόμενου ΑΕΠ της χώρας, τμήμα ύψους 6.000 εκατ. ευρώ, αφορά συγχρηματοδοτούμενα έργα και τμήμα ύψους 750 εκατ. ευρώ αφορά έργα που θα χρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από εθνικούς πόρους.

Το συγχρηματοδοτούμενο τμήμα διακρίνεται περαιτέρω σε 4.221 εκατ. ευρώ για έργα ΕΣΠΑ, περιόδου 2014-2020 και 1.779 εκατ. ευρώ για λοιπά συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Σταθερή επιδίωξη για την υλοποίηση του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΠΔΕ και για το 2020 παραμένει η απορρόφηση των πόρων, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η εισροή της αναλογούσας συνδρομής από την ΕΕ. Ο στόχος αυτός θα συνδράμει στην προώθηση της αναπτυξιακής πολιτικής και θα απαιτήσει την εντατικοποίηση των ενεργειών για την επίσπευση της υλοποίησης των προγραμμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, εξακολουθούν να αποτελούν προτεραιότητα οι τομείς των μεγάλων έργων υποδομών, η προώθηση της επιχειρηματικότητας, η ενίσχυση της απασχόλησης, η εκπαίδευση και κατάρτιση, οι τομείς της υγείας και της πρόνοιας, η προστασία του περιβάλλοντος, τα έργα υποδομών των ΟΤΑ και οι δράσεις για τη διοικητική μεταρρύθμιση.

Για το τμήμα του ΠΔΕ έτους 2020 που θα χρηματοδοτηθεί αποκλειστικά από εθνικούς πόρους, θα ισχύσουν διαδικασίες για ορθότερη ιεράρχηση και επιλογή των έργων που θα χρηματοδοτηθούν με βασικό κριτήριο την κάλυψη των επιτακτικότερων αναπτυξιακών αναγκών. Κριτήριο χρηματοδότησης θα είναι η κάλυψη ανελαστικών υποχρεώσεων και αναγκών που αφορούν στην κοινωνική συνοχή, καθώς επίσης η συμπληρωματικότητα, οι συνέργειες και η σκοπιμότητα των σχετικών δράσεων σε σχέση με την παράλληλη εκτέλεση των συγχρηματοδοτούμενων έργων.

Συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ΠΔΕ

Κύρια πηγή εσόδων για τη χρηματοδότηση των έργων του ΠΔΕ αποτελούν οι εισροές από την ΕΕ. Η παρούσα κατάσταση του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΠΔΕ περιγράφεται κατωτέρω:

- Ημιτελή έργα ΕΣΠΑ Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013

Σύμφωνα με την τελική αναφορά προόδου ολοκλήρωσης ημιτελών πράξεων η οποία υποβλήθηκε στην ΕΕ στις 29/03/2019, 65 από τις 80 ημιτελείς πράξεις δηλώθηκαν ως ολοκληρωμένες, 2 πράξεις απεντάχθηκαν και 13 πράξεις δηλώθηκαν ως μη ολοκληρωμένες λόγω εκκρεμοτήτων.

- Έργα ΕΣΠΑ Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020

Η χρηματοδότηση από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ), για την περίοδο 2014-2020 ανέρχεται σε 21 δισ. ευρώ. Το σημαντικότερο τμήμα των πόρων αυτών, που εκτιμάται ότι μαζί με την εθνική συμμετοχή θα φθάσουν στο ποσό των 27 δισ. ευρώ, αναμένεται να απορροφηθεί μέχρι το 2021.

Με βάση πρόσφατα στοιχεία του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του ΕΣΠΑ (14/10/2019), η πορεία υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) του ΕΣΠΑ 2014-2020 έχει ως εξής:

- για το σύνολο των ΕΠ έχουν δημοσιευθεί προσκλήσεις ύψους 27,4 δισ. ευρώ,
- η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων για το σύνολο του ΕΣΠΑ ανέρχεται στα 22,4 δισ. ευρώ, που αντιστοιχεί σε ποσοστό 83% του συνολικού προϋπολογισμού,
- η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των νομικών δεσμεύσεων για το σύνολο του ΕΣΠΑ ανέρχεται στα 15,7 δισ. ευρώ, που αντιστοιχεί σε ποσοστό 58% του συνολικού προϋπολογισμού, και
- οι συνολικές δαπάνες ανέρχονται για το σύνολο του ΕΣΠΑ στα 7,4 δισ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 27% του συνολικού προϋπολογισμού.

Πίνακας 3.11 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα 2018-2019 (παλαιά δομή Υπουργείων)*
(σε εκατ. ευρώ)

Υπουργείο – Φορέας	2018				2019			
	Πραγματοποιήσεις			Συμμετοχή %	Εκτιμήσεις Πραγμ/σεων			Συμμετοχή %
	Συγχρ/νες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο		Συγχρ/νες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο	
Βουλή των Ελλήνων	0		0	0,00	1		1	0,02
Διοικητικής Ανασυγκρότησης	22	3	25	0,39	15		15	0,24
Εσωτερικών	115	463	578	9,26	142	32	174	2,83
Εξωτερικών	1	1	2	0,04	11	1	12	0,20
Εθνικής Άμυνας	1	22	22	0,36	10	30	40	0,65
Υγείας	30	3	33	0,52	40	20	60	0,98
Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	6	2	9	0,14	12	2	14	0,23
Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων	582	79	661	10,60	550	100	650	10,57
Πολιτισμού και Αθλητισμού	7	25	32	0,51	20	25	45	0,73
Οικονομικών	2		2	0,03	6		6	0,10
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	695	0	695	11,14	720	1	721	11,72
Περιβάλλοντος και Ενέργειας	256	55	311	4,99	530	20	550	8,94
Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοιν. Αλληλεγγύης	189	22	211	3,38	320	20	340	5,53
Οικονομίας και Ανάπτυξης	699	1.736	2.435	39,04	1.664	335	1.999	32,50
εκ των οποίων Περιφερειακά προγράμματα	524	655	1.180	18,92	1.100	180	1.280	20,81
Υποδομών και Μεταφορών	929	185	1.114	17,86	1.150	163	1.313	21,35
Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	11	14	25	0,40	36	30	66	1,07
Προστασίας του Πολίτη	35	4	39	0,63	70	4	74	1,20
Τουρισμού	2	22	24	0,38	3	11	14	0,23
Μεταναστευτικής Πολιτικής	18	0	18	0,28	30	1	31	0,50
Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης	0	2	3	0,04	20	5	25	0,41
Σύνολο	3.599	2.638	6.237	100,00	5.350	800	6.150	100,00

* Πριν την ισχύ του π.δ. 81/2019. Σύμφωνα με τη στοχοθεσία του ΠΔΕ έτους 2019 από την προηγούμενη κυβέρνηση πολύ μεγάλο τμήμα του υλοποιείται τον Δεκέμβριο του τρέχοντος έτους γεγονός που εισάγει αναπόφευκτη αβεβαιότητα στις σχετικές εκτιμήσεις

Πίνακας 3.12 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα 2020 (νέα δομή Υπουργείων)
(σε εκατ. ευρώ)

Υπουργείο – Φορέας	2020			Συμμετοχή %
	Προϋπολογισμός			
	Συγχρηματοδοτού- μενες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο	
Βουλή των Ελλήνων	1		1	0,01
Εσωτερικών	191	21	212	3,14
Εξωτερικών	4	7	11	0,16
Εθνικής Άμυνας	10	4	14	0,21
Υγείας	40	20	60	0,89
Δικαιοσύνης	20	3	23	0,34
Παιδείας και Θρησκευμάτων	400	110	510	7,56
Πολιτισμού και Αθλητισμού	20	15	35	0,52
Οικονομικών	24	2	26	0,39
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	800	2	802	11,88
Περιβάλλοντος και Ενέργειας	550	20	570	8,44
Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	400	20	420	6,22
Ανάπτυξης και Επενδύσεων	1.980	281	2.261	33,50
εκ των οποίων Περιφερειακά προγράμματα	1.150	160	1.310	19,41
Υποδομών και Μεταφορών	1.345	122	1.467	21,73
Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	40	100	140	2,07
Τουρισμού	25	8	33	0,49
Προστασίας του Πολίτη	100	5	105	1,56
Ψηφιακής Διακυβέρνησης	50	10	60	0,89
Σύνολο	6.000	750	6.750	100,00

Πηγή: Γενική Δ/νση Δημοσίων Επενδύσεων Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Υλοποιούμενες δράσεις ΕΣΠΑ 2014-2020**α) Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα**

Περιλαμβάνονται τα ΕΠ:

- Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία,
- Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη,
- Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού - Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση,
- Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα,
- Πρόγραμμα Αγροτική Ανάπτυξη,
- Αλιεία και Θάλασσα,
- Τεχνική Βοήθεια,
- Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας, και
- Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.

β) Μεγάλα Έργα ΕΣΠΑ 2014-2020

Από τα 33 μεγάλα έργα της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 συνολικού προϋπολογισμού 10,5 δισ. ευρώ με επιλέξιμο κόστος 7,3 δισ. ευρώ, τα 14 έργα αποτελούν τη Β' φάση ήδη χρηματοδοτούμενων μεγάλων έργων (phasing) της Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013, ενώ τα υπόλοιπα 19 είναι νέα έργα. Μέχρι τον Οκτώβριο 2019 από το παραπάνω σύνολο έργων είχαν υποβληθεί 25, από τα οποία τα 18 είναι ήδη εγκεκριμένα από την ΕΕ.

- Μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» (Connecting Europe Facility) 2014-2020

Πρόκειται για τις δράσεις των Διευρωπαϊκών Δικτύων στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών με συνολικό προϋπολογισμό εγκεκριμένων έργων 993 εκατ. ευρώ και αναλογούσα συνδρομή από ΕΕ 630 εκατ. ευρώ.

ΠΔΕ χρηματοδοτούμενο αμιγώς από εθνικούς πόρους

Οι κατηγορίες έργων που θα χρηματοδοτηθούν περιλαμβάνουν κυρίως επενδυτικές δραστηριότητες των ΟΤΑ, ενισχύσεις των ιδιωτικών επενδύσεων στο πλαίσιο υλοποίησης των αναπτυξιακών νόμων, καθώς και δαπάνες για την αποκατάσταση ζημιών σε έργα υποδομής από σεισμούς, πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές. Επίσης, το εθνικό σκέλος του ΠΔΕ αναμένεται να συμβάλει στο πλαίσιο της ασκούμενης κοινωνικής πολιτικής και στην υποβοήθηση κοινωνικών ομάδων με ιδιαίτερα προβλήματα, διαθέτοντας επιπρόσθετους εθνικούς πόρους για την κοινωνική πρόνοια, την καταπολέμηση της ανεργίας, την κρατική αρωγή σε πληγέντες από φυσικές καταστροφές κ.λπ. Κριτήριο για τη χρηματοδότηση των έργων του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ θα είναι και το 2020 η συμπληρωματικότητα, οι συνέργειες και η σκοπιμότητα των δράσεων αυτών σε σχέση με την εκτέλεση έργων συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ.

Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης

Με διατάξεις του νόμου 4635/2019, θεσμοθετήθηκε το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ), με το οποίο τίθενται οι βάσεις ενός ολοκληρωμένου συστήματος για την κατάρτιση, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο εθνικού προγράμματος για την αξιοποίηση των πόρων του σκέλους του ΠΔΕ που χρηματοδοτείται αμιγώς από εθνικούς πόρους (εθνικό σκέλος ΠΔΕ).

Για το 2020 προβλέπεται η έναρξη μεταβατικής περιόδου προετοιμασίας των φορέων, καθώς και του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου, με προοπτική έναρξης της πρώτης προγραμματικής περιόδου την 01/01/2021.

Δαπάνες χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Η συνολική πρόβλεψη για τις μείζονες κατηγορίες χρηματοοικονομικών συναλλαγών ανέρχεται σε 623.108 εκατ. ευρώ και το μεγαλύτερο μέρος εμφανίζεται στη μείζονα κατηγορία «Δάνεια» την οποία διαχειρίζεται ο ΟΔΔΗΧ.

4.3 Χρηματοδοτικές ανάγκες Κρατικού Προϋπολογισμού 2020

Στον πίνακα 3.13 εμφανίζονται οι ταμειακές χρηματοδοτικές ανάγκες του Κρατικού Προϋπολογισμού 2020, οι οποίες προβλέπεται να ανέλθουν στα 4.498 εκατ. ευρώ, ενώ ο καθαρός δανεισμός του Κρατικού Προϋπολογισμού θα διαμορφωθεί στα 1.866 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 3.13 Χρηματοδοτικές ανάγκες Κρατικού Προϋπολογισμού 2020 (σε εκατ. ευρώ)	
Χρηματοδοτικές ανάγκες	
Έλλειμμα Κρατικού Προϋπολογισμού (ταμειακό)	2.286
Αυξήσεις ΜΚ εταιρειών	563
Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.650
Πώληση μετοχών κ.λπ.	-2.632
Καθαρός δανεισμός	1.866
Χρεολύσια μεσομακροπρόθεσμου χρέους	2.895
Μερικό σύνολο	4.761
Πρόβλεψη εξόφλησης βραχυπρόθεσμου χρέους*	618.000
Σύνολο χρηματοδοτικών αναγκών	622.761
Χρηματοδότηση	
Βραχυπρόθεσμος δανεισμός*	613.500
Μακροπρόθεσμος δανεισμός	9.261
Σύνολο δανεισμού	622.761

Πηγή: ΟΔΔΗΧ - ΔΠΓΚ

* Υπολογίζεται ότι θα γίνει επανέκδοση του μεγαλύτερου μέρους των λήξεων του βραχυπρόθεσμου χρέους (έντοκα γραμμάτια και repos).

4.4 Μηνιαία κατανομή εσόδων-δαπανών Κρατικού Προϋπολογισμού 2020

Στον πίνακα 3.14 παρατίθεται ενδεικτική μηνιαία κατανομή των εσόδων και των δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος 2020 σε σωρευτική βάση.

Πίνακας 3.14 Μηνιαία κατανομή εσόδων-δαπανών Κρατικού Προϋπολογισμού έτους 2020 σε σωρευτική ταμειακή βάση (σε εκατ. ευρώ)												
	Ιαν.	Φεβρ.	Μαρ.	Απρ.	Μάιος	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπ.	Οκτ.	Νοεμ.	Δεκ.
I. Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού (1+2+3+4+5+6-7)	4.658	8.025	11.268	15.453	18.740	22.898	28.072	32.455	38.219	43.190	48.396	53.751
1 Φόροι	4.048	7.566	10.428	14.284	17.696	21.056	26.248	30.641	36.486	41.617	46.456	51.997
2 Κοινωνικές εισφορές	4	9	14	18	23	27	32	37	41	46	50	55
3 Μεταβιβάσεις ¹	661	746	955	1.316	1.373	2.188	2.398	2.707	2.891	2.957	3.536	3.880
4 Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	40	83	160	233	282	357	404	452	503	575	637	700
5 Λοιπά τρέχοντα έσοδα ¹	154	266	382	506	618	806	1.020	1.126	1.354	1.480	1.579	1.713
5α εκ των οποίων: Επιστροφές δαπανών για τόκους	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	0	0	314	314	314	318	318	318	319	319	319	332
7 Επιστροφές εσόδων	249	645	984	1.219	1.565	1.853	2.347	2.826	3.375	3.802	4.182	4.926
II. Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	4.449	8.839	13.050	17.108	21.252	25.524	30.158	35.346	39.764	44.177	50.467	56.037
1 Παροχές σε εργαζομένους	1.073	2.187	3.298	4.400	5.529	6.650	7.773	8.902	10.019	11.132	12.261	13.403
2 Κοινωνικές παροχές	2	13	19	25	33	38	47	53	61	71	103	134
3 Μεταβιβάσεις	1.937	4.099	6.249	8.339	10.514	12.498	14.854	17.275	19.623	21.661	25.275	27.824
4 Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	4	36	77	170	301	417	524	570	616	702	829	1.145
5 Επιδοτήσεις	1	23	26	30	32	34	41	43	46	49	69	89
6 Τόκοι	1.060	1.743	2.208	2.438	2.555	2.939	3.252	4.044	4.112	4.248	4.385	4.500
7 Λοιπές δαπάνες	19	28	28	36	41	42	42	50	51	51	61	71
8 Πιστώσεις υπό κατανομή ¹	331	652	1.034	1.527	2.071	2.655	3.329	4.073	4.816	5.780	6.934	8.245
9 Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	22	57	111	143	176	251	295	337	420	483	550	623
10 Τιμολόγηση	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III. Ταμειακό Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού (I-II)	209	-814	-1.782	-1.655	-2.512	-2.626	-2.086	-2.892	-1.544	-987	-2.071	-2.286
IV. Ταμειακό Πρωτογενές αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού (III + II.6 - I.5α)	1.269	929	426	783	43	313	1.166	1.152	2.568	3.261	2.314	2.215
Πληροφοριακά στοιχεία:												
Έσοδα από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)	687	773	998	1.114	1.177	1.997	2.207	2.513	2.673	2.755	3.335	3.679
Δαπάνες από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)	200	450	750	1.150	1.600	2.050	2.650	3.300	3.950	4.730	5.640	6.750

¹ Τα έσοδα του ΠΔΕ περιέχονται στις μεταβιβάσεις και στα λοιπά τρέχοντα έσοδα, ενώ οι δαπάνες του ΠΔΕ περιέχονται στις πιστώσεις υπό κατανομή.

4.5 Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης 2018-2020

Οι χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τα έτη 2018-2020 αποτυπώνονται στον πίνακα 3.15. Από τη σύγκριση απολήψεων και αποδόσεων προκύπτει ότι το ταμειακό όφελος της Ελλάδας από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για το έτος 2018 διαμορφώθηκε στα 2.587 εκατ. ευρώ, ενώ για το 2019 εκτιμάται σε 3.390 εκατ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 1,4% και το 1,8% του ΑΕΠ αντίστοιχα. Για το έτος 2020 το ταμειακό όφελος προβλέπεται σε 3.410 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 1,7 % του ΑΕΠ. Η σχέση απολήψεων - αποδόσεων αναμένεται να διαμορφωθεί σε 2,7/1 και 2,6/1 αντίστοιχα για τα έτη 2019 και 2020.

Οι πόροι των διαρθρωτικών ταμείων (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ) και του Ταμείου Συνοχής συνιστούν το μεγαλύτερο τμήμα της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης, το οποίο κατευθύνεται σε τομείς αναπτυξιακής πολιτικής, προκειμένου να διασφαλιστεί κυρίως η στήριξη του στόχου της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, η ενίσχυση της απασχόλησης και η βελτίωση των υποδομών και της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Ειδικότερα, η μεταφορά πόρων από την ΕΕ στην ελληνική οικονομία συμβάλλει στη χρηματοδότηση των μεγάλων έργων υποδομών κυρίως στους τομείς μεταφορών, περιβάλλοντος και ενέργειας, στην ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής, της περιφερειακής ανάπτυξης, της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας. Επίσης, ένα σημαντικό τμήμα ευρωπαϊκών πόρων προορίζεται για το γεωργικό τομέα, αφενός μέσω των εισοδηματικών ενισχύσεων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ), αφετέρου μέσω των προγραμμάτων για την αγροτική ανάπτυξη από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2019

Απολήψεις

Οι συνολικές εισροές από την ΕΕ κατά το έτος 2019 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 5.433 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση έναντι του 2018, κυρίως λόγω αυξημένων απολήψεων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).

Ειδικότερα, το έτος 2019 αναμένονται τα ακόλουθα:

Τακτικός προϋπολογισμός

Οι απολήψεις του τακτικού προϋπολογισμού συνίστανται, κατά κύριο λόγο, σε κοινοτικές ενισχύσεις για τη στήριξη του γεωργικού εισοδήματος και την υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων αγροτικής ανάπτυξης, όπως αγροπεριβαλλοντικά μέτρα βιολογικής γεωργίας, μακροχρόνιας παύσης, κτηνοτροφίας, τη στήριξη ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, τη δάσωση, κ.λπ. Επίσης, περιλαμβάνουν και κοινοτικές ενισχύσεις για την υλοποίηση δράσεων μεταναστευτικών ροών από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και λοιπά Υπουργεία.

Μέσω του τακτικού προϋπολογισμού αναμένεται να εισρεύσουν συνολικά 153 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 60 εκατ. ευρώ αφορούν επιστροφές ιδίων πόρων από την ΕΕ, 60 εκατ. ευρώ προμήθειες είσπραξης ιδίων πόρων για λογαριασμό της ΕΕ, 3 εκατ. ευρώ απολήψεις από το ΕΓΤΑΑ, ενώ 16 εκατ. ευρώ αναλογούν σε δράσεις μεταναστευτικών ροών.

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων

Το 61,6% των συνολικών απολήψεων από την ΕΕ, ήτοι ποσό ύψους 3.349 εκατ. ευρώ, εκτιμάται ότι θα εισρεύσει το 2019 μέσω του ΠΔΕ. Οι εισροές του ΠΔΕ αφορούν τα κοινοτικά ταμεία και ειδικότε-

ρα, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής, καθώς και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ).

Στις εκτιμώμενες εισροές του ΠΔΕ συμπεριλαμβάνονται και οι απολήψεις των Ταμείων για τις μεταναστευτικές ροές.

Προϋπολογισμός Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ)

Οι απολήψεις του τομέα εγγυήσεων γεωργικών προϊόντων που περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό ΕΛΕΓΕΠ (ΕΓΤΕ/Εγγυήσεις), χρηματοδοτούν τη στήριξη του εισοδήματος του αγροτικού πληθυσμού και την ανάπτυξη της υπαίθρου. Οι εισροές από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) αναμένεται να ανέλθουν σε 1.931 εκατ. ευρώ για το έτος 2019, αντιπροσωπεύοντας το 35,5% των συνολικών απολήψεων από την ΕΕ.

Αποδόσεις

Οι συνολικές συνεισφορές της Ελλάδας στον κοινοτικό προϋπολογισμό κατά το έτος 2019, εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 2.043 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων ποσό 1.240 εκατ. ευρώ προέρχεται από τις συνεισφορές βάσει του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος (ΑΕΕ).

Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2020

Βάση των προβλέψεων των χρηματοροών με την Ευρωπαϊκή Ένωση για το έτος 2020 αποτελεί κυρίως το σχέδιο προϋπολογισμού της ΕΕ του έτους αυτού, η πρόοδος υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και οι εισροές που αναμένονται στον προϋπολογισμό ΕΛΕΓΕΠ.

Απολήψεις

Το σύνολο των εισροών της Ελλάδας από την ΕΕ κατά το έτος 2020 προβλέπεται να ανέλθει στο ποσό των 5.510 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μικρή αύξηση 1,4% σε σχέση με το 2019, λόγω αυξημένων απολήψεων από το ΠΔΕ και τον ΕΛΕΓΕΠ.

Ειδικότερα, προβλέπονται τα εξής:

Τακτικός προϋπολογισμός

Οι προβλεπόμενες εισροές για τον τακτικό προϋπολογισμό ανέρχονται συνολικά σε 79 εκατ. ευρώ, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων αφορά απολήψεις για προμήθειες είσπραξης ιδίων πόρων για λογαριασμό της Ε.Ε. Οι απολήψεις από το ΕΓΤΑΑ για το έτος 2020 αφορούν στο σύνολό τους το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων

Οι εισροές του ΠΔΕ, σύμφωνα με τον τρέχοντα σχεδιασμό, προβλέπεται να διαμορφωθούν στο ύψος των 3.479 εκατ. ευρώ σημειώνοντας αύξηση 3,9% σε σχέση με το 2019.

Προϋπολογισμός ΕΛΕΓΕΠ

Η πρόβλεψη για τις απολήψεις του προϋπολογισμού ΕΛΕΓΕΠ μέσω του ΕΓΤΕ για το 2020 είναι ποσό ύψους 1.952 εκατ. ευρώ, που αντιστοιχεί σε αύξηση της τάξεως του 1,1% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Αποδόσεις

Οι συνεισφορές της χώρας μας στον κοινοτικό προϋπολογισμό για το οικονομικό έτος 2020 προβλέπεται ότι θα ανέλθουν στο ποσό των 2.100 εκατ. ευρώ, καταγράφοντας θετική ποσοστιαία μεταβολή 2,7% συγκριτικά με το 2019.

Πίνακας 3.15 Χρηματοροές Ελλάδας και ΕΕ 2018 - 2020 (σε εκατ.ευρώ)					
	2018	2019	2020	Μεταβολή %	
	Πραγματοποιήσεις	Εκτίμηση	Πρόβλεψη	2019/18	2020/19
I Απολήψεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση (I.1 + I.2 + I.3)	4.472	5.433	5.510	22	1
I.1 Τακτικός Προϋπολογισμός (i + ii + iii + iv + v + vi + vii)	322	153	79	-52	-49
i Προμήθειες είσπραξης ιδίων πόρων για λογαριασμό της ΕΕ	45	60	64	34	6
ii Επιστροφές ιδίων πόρων ΕΕ	172	60	0	-65	-100
iii Απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)	66	3	0	-96	-100
iv Λοιπές τρέχουσες μεταβιβάσεις από τα κοινοτικά ταμεία	21	15	15	-29	0
v Απολήψεις για δράσεις μεταναστευτικών ροών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας	15	2	0	-88	-100
vi Απολήψεις για δράσεις μεταναστευτικών ροών λοιπών υπουργείων	4	2	0	-50	-100
vii Απολήψεις για δράσεις μεταναστευτικών ροών του Υπουργείου Ναυτιλίας	0	12	0	-	-100
I.2 Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων	2.097	3.349	3.479	60	4
I.3 Προϋπολογισμός Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ)	2.052	1.931	1.952	-6	1
<i>Απολήψεις από Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων</i>	<i>2.052</i>	<i>1.931</i>	<i>1.952</i>	<i>-6</i>	<i>1</i>
II Αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση (II.1 + II.2 + II.3)	1.885	2.043	2.100	8	3
II.1 Ίδιοι κοινοτικοί πόροι (i + ii + iii + iv)	1.775	1.874	1.952	6	4
i Αποδόσεις δασμών που βεβαιώθηκαν με βάση το κοινό εξωτερικό δασμολόγιο	225	301	319	34	6
ii Αποδόσεις εισφορών ζάχαρης και ισογλυκόζης που βεβαιώθηκαν	0	0	0	-	-
iii Αποδόσεις στην ΕΕ ιδίων πόρων που προέρχονται από τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)	325	333	335	3	1
iv Αποδόσεις στην ΕΕ βάσει Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος	1.225	1.240	1.298	1	5
II.2 Λοιπές συνεισφορές-επιστροφές (i + ii)	41	91	70	119	-23
i Πρόσθετες ή έκτακτες συνεισφορές στην ΕΕ και λοιπά πρόστιμα από ΕΕ	38	41	0	7	-100
ii Επιστροφές από ανεκτέλεστα προγράμματα στην ΕΕ	3	50	70	1.452	40
II.3 Λοιπές συνεισφορές εκτός προϋπολογισμού ΕΕ (i + ii)	68	78	78	14	0
i Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης	68	74	74	8	0
ii Λοιπές αποδόσεις	0	4	4	-	0
Αποτέλεσμα (I -II)	2.587	3.390	3.410	31	1

4.6 Δαπάνες κατά Υπουργείο

Ο προϋπολογισμός των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης (Προεδρία της Δημοκρατίας, Βουλή των Ελλήνων, Υπουργεία και Αποκεντρωμένες Διοικήσεις) καταρτίζεται και εκτελείται σε ταμειακή βάση. Στον κρατικό προϋπολογισμό (τακτικός προϋπολογισμός και ΠΔΕ) προβλέπονται ανώτατα όρια δαπανών για κάθε φορέα (πίνακας 3.16). Στον εν λόγω πίνακα αποτυπώνονται μόνο οι μη χρηματοοικονομικές δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Ως προς τον τακτικό προϋπολογισμό, περιλαμβάνονται δαπάνες για την κάλυψη κυρίως:

- αποδοχών αιρετών και οργάνων διοίκησης, τακτικού προσωπικού (μόνιμου και ΙΔΑΧ) και προσωπικού ΙΔΟΧ καθώς και των εργοδοτικών τους εισφορών. Ειδικότερα, τα υπουργεία καλύπτουν τη δαπάνη μισθοδοσίας των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, των υπαλλήλων του διπλωματικού σώματος, των δικαστικών λειτουργών, των ιατρών κλάδου ΕΣΥ, των μελών ΔΕΠ, των κληρικών κ.λπ.
- αγοράς αγαθών και υπηρεσιών, όπως δαπάνες μετακίνησης προσωπικού, ύδρευσης, ενέργειας, καθαριότητας, μισθωμάτων (κτιρίων, υποδομών, οχημάτων κ.ά.).

Επιπλέον, για την ομαλή λειτουργία των φορέων προβλέπονται πιστώσεις για ειδικές δράσεις, οι οποίες αναπτύσσονται είτε από τα ίδια τα υπουργεία, είτε από τους εποπτευόμενους φορείς τους και καλύπτονται κατά κύριο λόγο μέσω μεταβιβάσεων.

Πίνακας 3.16 Ανώτατα όρια δαπανών Φορέων Κεντρικής Διοίκησης Κρατικού Προϋπολογισμού σε ταμειακή και δεδουλευμένη βάση σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA για τα έτη 2019 και 2020* (σε εκατ. ευρώ)

α/α	Φορέας Κεντρικής Διοίκησης	2019		2020	
		Εκτιμήσεις		Προβλέψεις	
	Ταμειακό Σύνολο	4	4		
1	Προεδρία της Δημοκρατίας	Τακτικός Προϋπολογισμός	4	4	
	ΠΔΕ				
	Ταμειακό Σύνολο	143	141		
2	Βουλή των Ελλήνων	Τακτικός Προϋπολογισμός	142	140	
	ΠΔΕ	1	1		
	Ταμειακό Σύνολο	2.926	2.998		
3	Υπουργείο Εσωτερικών	Τακτικός Προϋπολογισμός	2.737	2.786	
	ΠΔΕ	189	212		
	Ταμειακό Σύνολο	285	266		
4	Υπουργείο Εξωτερικών	Τακτικός Προϋπολογισμός	273	255	
	ΠΔΕ	12	11		
	Ταμειακό Σύνολο	3.538	3.397		
5	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	Τακτικός Προϋπολογισμός	3.498	3.383	
	ΠΔΕ	40	14		
	Ταμειακό Σύνολο	4.041	3.859		
6	Υπουργείο Υγείας	Τακτικός Προϋπολογισμός	3.981	3.799	
	ΠΔΕ	60	60		
	Ταμειακό Σύνολο	572	533		
7	Υπουργείο Δικαιοσύνης	Τακτικός Προϋπολογισμός	558	510	
	ΠΔΕ	14	23		
	Ταμειακό Σύνολο	5.369	5.463		
8	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων	Τακτικός Προϋπολογισμός	4.851	4.953	
	ΠΔΕ	518	510		
	Ταμειακό Σύνολο	396	335		
9	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού	Τακτικός Προϋπολογισμός	351	300	
	ΠΔΕ	45	35		
	Ταμειακό Σύνολο	726	748		
10	Υπουργείο Οικονομικών	Τακτικός Προϋπολογισμός	722	722	
	ΠΔΕ	4	26		
	Ταμειακό Σύνολο	8.468	8.945		
11	Υπουργείο Οικονομικών - Γενικές Κρατικές Δαπάνες	Τακτικός Προϋπολογισμός	8.468	8.945	
	ΠΔΕ				

Πίνακας 3.16 Ανώτατα όρια δαπανών Φορέων Κεντρικής Διοίκησης Κρατικού Προϋπολογισμού σε ταμειακή και δεδουλευμένη βάση σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA για τα έτη 2019 και 2020* (σε εκατ. ευρώ)

α/α	Φορέας Κεντρικής Διοίκησης	2019		2020	
		Εκτιμήσεις		Προβλέψεις	
	Ταμειακό Σύνολο	1.030		1.071	
12	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Τακτικός Προϋπολογισμός	309	269	
	ΠΔΕ	721		802	
	Ταμειακό Σύνολο	635		661	
13	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	Τακτικός Προϋπολογισμός	85	91	
	ΠΔΕ	550		570	
	Ταμειακό Σύνολο	20.274		19.892	
14	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	Τακτικός Προϋπολογισμός	19.934	19.472	
	ΠΔΕ	340		420	
	Ταμειακό Σύνολο	2.307		2.420	
15	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	Τακτικός Προϋπολογισμός	176	159	
	ΠΔΕ	2.131		2.261	
	Ταμειακό Σύνολο	1.968		2.001	
16	Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών	Τακτικός Προϋπολογισμός	655	534	
	ΠΔΕ	1.313		1.467	
	Ταμειακό Σύνολο	402		407	
17	Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	Τακτικός Προϋπολογισμός	336	267	
	ΠΔΕ	66		140	
	Ταμειακό Σύνολο	51		70	
18	Υπουργείο Τουρισμού	Τακτικός Προϋπολογισμός	37	37	
	ΠΔΕ	14		33	
	Ταμειακό Σύνολο	2.470		2.470	
19	Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	Τακτικός Προϋπολογισμός	2.365	2.365	
	ΠΔΕ	105		105	
	Ταμειακό Σύνολο	124		192	
20	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης	Τακτικός Προϋπολογισμός	97	132	
	ΠΔΕ	27		60	
	Ταμειακό Σύνολο	21		20	
21	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής	Τακτικός Προϋπολογισμός	21	20	
	ΠΔΕ				
	Ταμειακό Σύνολο	28		27	
22	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Τακτικός Προϋπολογισμός	28	27	
	ΠΔΕ				
	Ταμειακό Σύνολο	19		19	
23	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας	Τακτικός Προϋπολογισμός	19	19	
	ΠΔΕ				
	Ταμειακό Σύνολο	36		35	
24	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου - Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Τακτικός Προϋπολογισμός	36	35	
	ΠΔΕ				
	Ταμειακό Σύνολο	11		10	
25	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου	Τακτικός Προϋπολογισμός	11	10	
	ΠΔΕ				
	Ταμειακό Σύνολο	11		11	
26	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης	Τακτικός Προϋπολογισμός	11	11	
	ΠΔΕ				
	Ταμειακό Σύνολο	43		42	
27	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης	Τακτικός Προϋπολογισμός	43	42	
	ΠΔΕ				
I	Ταμειακό Σύνολο μη χρηματοοικονομικών δαπανών Κρατικού Προϋπολογισμού	55.895		56.037	
A	Σύνολο δαπανών Τακτικού Προϋπολογισμού	49.745		49.287	
I	Πρωτογενείς δαπάνες	44.500		44.786	
	<i>ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ:</i>				
	Δαπάνες ανάληψης δανείων από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης (ΕΜΣ) και παράλληλες δαπάνες Δημοσίου Χρέους		40	40	
	Αγορές οπλικών συστημάτων από εξοπλιστικά προγράμματα		518	530	
	Καταπτώσεις εγγυήσεων (σε ακαθάριστη βάση)		385	689	
II	Τόκοι	5.244		4.500	
B	Σύνολο ΠΔΕ	6.150		6.750	
	Εθνολογιστικές προσαρμογές¹	-497		-1.126	
	Σύνολο δαπανών Κρατικού Προϋπολογισμού κατά ESA	56.391		57.163	

* Στις εκτιμήσεις δαπανών των Υπουργείων 2019 περιλαμβάνονται δαπάνες που καλύφθηκαν από το αποθεματικό, εγγραφές σε ύψος δαπανών και δαπάνες για μεταναστευτικές ροές. Κατά συνέπεια το ύψος των εκτιμώμενων δαπανών έτους 2019 δεν είναι συγκρίσιμο με τις προβλέψεις προϋπολογισμού 2020. Επισημαίνεται ότι οι δαπάνες που θα πραγματοποιηθούν για πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο, δεν υπολογίζονται στο κατά πρόγραμμα πρωτογενές πλεόνασμα και δεν είχαν αποτιμηθεί με ακρίβεια μέχρι και το πρώτο εξάμηνο του 2019.

¹ Εθνολογιστικές προσαρμογές: (+) μείωση δαπανών / (-) αύξηση δαπανών.

Πίνακας 3.17 Ανώτατα όρια δαπανών Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών φορέων των Υπουργείων (σε εκατ. ευρώ)

Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές ¹	2019	2020
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
1 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	22,8	23,7
A Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού	9,9	11,3
B Συνήγορος του Πολίτη	7,8	7,3
Γ Εθνική Αρχή Διαφάνειας ²	5,1	5,1
2 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	5,9	6,1
A Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	2,9	3,1
B Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών	3,0	3,0
3 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	0,9	0,9
A Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	0,1	0,1
B Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση	0,8	0,7
Γ Εθνικός Οργανισμός Εξετάσεων	0,1	0,1
4 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	480,7	470,1
A Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων	477,2	466,6
B Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες	1,2	1,2
Γ Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης	2,3	2,3
5 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	1,8	1,8
A Συνήγορος του Καταναλωτή	1,8	1,8
6 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	1,6	1,6
A Επιτροπή Διερεύνησης Ατυχημάτων και Ασφάλειας Πτήσεων	0,6	0,6
B Ρυθμιστική Αρχή Σιδηροδρόμων	0,9	1,0
ΣΥΝΟΛΟ	513,7	504,1

¹ Οι ανωτέρω δαπάνες των ΑΔΑ είναι μέρος των ανωτάτων ορίων των δαπανών των Υπουργείων (βλ. πίνακα 3.16) και αφορούν δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού.

² Στις εκτιμήσεις έτους 2019 της ΕΑΔ έχουν ενσωματωθεί οι εκτιμήσεις των συγχωνευόμενων φορέων και υπηρεσιών, Γενική Γραμματεία για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς (ΓΕΓΚΑΔ), ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης (ΓΕΔΔ), το Σώμα Ελεγκτών-Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ), το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (ΣΕΥΥΠ), το Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων (ΣΕΔΕ) και το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Μεταφορών (ΣΕΕΜΕ), ενώ το έτος 2020 η ΕΑΔ έχει δικό της προϋπολογισμό σε διακριτό ειδικό φορέα του Υπουργείου Εσωτερικών.

Υπουργείο Εσωτερικών

Το νέο Υπουργείο Εσωτερικών αποτελείται από τα συγχωνευμένα πρώην Υπουργεία Εσωτερικών, Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Μακεδονίας Θράκης καθώς και τις Ανεξάρτητες Αρχές, ΑΣΕΠ, Συνήγορο του Πολίτη και τη νεοσύστατη «Εθνική Αρχή Διαφάνειας». Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού θα καλύψουν πέραν των λειτουργικών του δαπανών, τις επιχορηγήσεις του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), του Κέντρου Διαφύλαξης Αγιορείτικης Κληρονομιάς (ΚΕΔΑΚ), της Αλεξάνδρειας Ζώνης Καινοτομίας ΑΕ, τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων, καθώς και τις μεταβιβάσεις πόρων στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Οι μεταβιβάσεις πόρων για κάλυψη δαπανών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμοι - Περιφέρειες), αφορούν:

- την απόδοση των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ),
- την ειδική επιχορήγηση των Δήμων για την κάλυψη μισθοδοσίας δημοτικών αστυνομικών και προσωπικού καθαριότητας των σχολικών μονάδων,

- το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» και
- τη Δράση «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής».

Ειδικότερα:

Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) και λοιπές μεταβιβάσεις στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού

Η βασικότερη πηγή εσόδων των ΟΤΑ α' και β' βαθμού είναι οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ). Οι ΚΑΠ αποδίδονται μέσω του Τακτικού Προϋπολογισμού του Υπουργείου Εσωτερικών και προσδιορίζονται βάσει σχετικών διατάξεων με σκοπό την κάλυψη λειτουργικών και επενδυτικών δαπανών τους. Οι ΟΤΑ α' βαθμού λαμβάνουν περαιτέρω ειδική επιχορήγηση για την κάλυψη συγκεκριμένων δαπανών, επιχορήγηση για βοηθήματα ένδειας και αντιμετώπισης άμεσων βιοτικών αναγκών λόγω φυσικών καταστροφών και αποδόσεις για λοιπούς σκοπούς.

Πίνακας 3.18 Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) των ΟΤΑ α' και β' βαθμού, ειδική επιχορήγηση Δήμων, λοιπές αποδόσεις σε Δήμους και λοιπές επιχορηγήσεις σε ΟΤΑ α' και β' βαθμού από τον ΤΠ του Υπουργείου Εσωτερικών (σε εκατ. ευρώ)		
Κατηγορία	2019	2020
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
A. ΟΤΑ Α' βαθμού – Δήμοι (I + II + III + IV)	1.811	2.037
I. ΚΑΠ Δήμων (α + β + γ)	1.759	1.857
α. Απόδοση στους Δήμους ποσοστού επί του φόρου προστιθέμενης αξίας	728	668
β. Απόδοση στους Δήμους ποσοστού επί των καθαρών συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων	901	1.088
γ. Απόδοση στους Δήμους ποσοστού επί του ΕΝΦΙΑ	130	101
II. Ειδική επιχορήγηση σε ΟΤΑ α' βαθμού	24	172
III. Λοιπές αποδόσεις σε ΟΤΑ α' βαθμού	8	5
IV. Λοιπές επιχορηγήσεις σε ΟΤΑ α' βαθμού	20	2
B. ΟΤΑ Β' βαθμού – Περιφέρειες (I + II)	670	657
I. ΚΑΠ Περιφερειών (α+β)	659	657
α. Απόδοση στις Περιφέρειες ποσοστού επί του φόρου προστιθέμενης αξίας	219	202
β. Απόδοση στις Περιφέρειες ποσοστού επί των καθαρών συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων	440	455
II. Λοιπές επιχορηγήσεις σε ΟΤΑ β' βαθμού	11	0
Γ. ΚΑΠ ΟΤΑ α' και β' βαθμού (A.I + B.I)	2.418	2.514
Δ. Σύνολο μεταβιβάσεων από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Υπ. Εσωτερικών (A + B)	2.481	2.695

Οι ΚΑΠ που θα διατεθούν στους Δήμους, εκτιμάται να διαμορφωθούν το 2019 στα 1.759 εκατ. ευρώ, ενώ το 2020 προβλέπεται να ανέλθουν στα 1.857 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, το 2019 λαμβάνουν ειδική επιχορήγηση ύψους 24 εκατ. ευρώ, η οποία καλύπτει τη δαπάνη μισθοδοσίας επανασύστασης της Δημοτικής Αστυνομίας και τη δράση «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής». Το 2020, η ειδική επιχορήγηση προβλέπεται να ανέλθει στα 172 εκατ. ευρώ, η οποία θα καλύψει τη δαπάνη μισθοδοσίας επανασύστασης της Δημοτικής Αστυνομίας, το κόστος μισθοδοσίας του προσωπικού καθαριότητας των σχολικών μονάδων για το σχολικό έτος 2020-2021 (Σεπτέμβριος - Δεκέμβριος 2020), το κόστος του Προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι» και την ολοκλήρωση της δράσης «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής». Επισημαίνεται ότι, οι ΚΑΠ των Δήμων στο 2020 είναι μειωμένοι κατά 670 εκατ. ευρώ όπως και το 2019, λόγω καταβολής των προνοιακών επιδομάτων από τον ΟΠΕΚΑ.

Οι ΚΑΠ που θα διατεθούν στις Περιφέρειες, εκτιμάται να διαμορφωθούν, το 2019, στα 659 εκατ. ευρώ, ενώ το 2020, προβλέπονται να ανέλθουν στα 657 εκατ. ευρώ. Ομοίως και στις Περιφέρειες οι

ΚΑΠ το 2020 είναι μειωμένοι κατά 70 εκατ. ευρώ, όπως και το 2019, λόγω καταβολής του διατροφικού επιδόματος από τον ΟΠΕΚΑ.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν δράσεις για την τοπική αυτοδιοίκηση και τις κοινωνικές της υποδομές (π.χ. Πρόγραμμα Φιλόδημος Ι και ΙΙ, κ.ά.), την πρόληψη και αντιμετώπιση ζημιών/καταστροφών που προκαλούνται από θεομηνίες, την ενίσχυση της διαπεριφερειακής συνεργασίας, την αναβάθμιση των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ), δράσεις που αφορούν τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης και δράσεις για την τοπική ανάπτυξη Μακεδονίας και Θράκης.

Υπουργείο Εξωτερικών

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- εισφορές και άλλες υποχρεώσεις οι οποίες προκύπτουν από τη συμμετοχή της χώρας σε Διεθνείς Οργανισμούς,
- λειτουργικές δαπάνες της Υπηρεσιακής Γενικής Γραμματείας του Υπουργείου Εξωτερικών, της Γενικής Γραμματείας Αποδήμου Ελληνισμού, των Αρχών Εξωτερικής Υπηρεσίας, καθώς και των μεταφερόμενων υπηρεσιών από τα Υπουργεία, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, και
- δράσεις στον τομέα παροχής διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας σε τρίτες χώρες.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του φορέα χρηματοδοτούν κυρίως οριζόντιες δράσεις για το διοικητικό εκσυγχρονισμό των οικείων υπηρεσιών, την ενίσχυση της εξαγωγικής επιχειρηματικότητας, καθώς και δαπάνες στο μεταναστευτικό τομέα στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του.

Υπουργείο Εθνικής Αμυνας

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί πιστώσεις που θα καλύψουν δαπάνες για:

- την περίθαλψη των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων,
- την εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού,
- τη συμμετοχή των Ενόπλων Δυνάμεων σε ειρηνευτικές αποστολές,
- την προμήθεια καυσίμων και υγειονομικού υλικού για τα στρατιωτικά νοσοκομεία,
- τις εθνικές υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή της Ελλάδας στο ΝΑΤΟ,
- τις εισφορές του Υπουργείου και κυρίως της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας σε Διεθνείς Οργανισμούς, και
- τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν δαπάνες στρατιωτικών έργων και δαπάνες στο μεταναστευτικό τομέα στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του.

Υπουργείο Υγείας

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου προβλέπονται πιστώσεις για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία των υπηρεσιών παροχής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας της χώρας.

Στο πλαίσιο αυτό, οι μεταβιβάσεις προς τα νοσηλευτικά ιδρύματα, τις μονάδες υγείας του συστήματος Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ) και τον ΕΟΠΥΥ αποσκοπούν στη διαρκή βελτίωση του επιπέδου των προσφερόμενων υπηρεσιών, στην αναβάθμιση του επιπέδου εξυπηρέτησης των ασθενών, στην ανανέωση και στον εκσυγχρονισμό τόσο του ιατρικού εξοπλισμού όσο και των κτιριακών υπο-

δομών, καθώς και στην εξασφάλιση της απρόσκοπτης διαδικασίας εφοδιασμού με ιατροφαρμακευτικό και λοιπό υλικό.

Επιπρόσθετα, οι μεταβιβάσεις προς τους εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου προορίζονται να καλύψουν τόσο τις λειτουργικές ανάγκες, όσο και τις εξειδικευμένες δραστηριότητές τους κατά τομέα. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ανάγκες προστασίας της δημόσιας υγείας, η συνέχιση παροχής υπηρεσιών από τις μονάδες ψυχικής υγείας, η καταπολέμηση των ναρκωτικών και η παροχή σχετικής φροντίδας, η διακομιδή έκτακτων περιστατικών που χρήζουν υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και η αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών και υγειονομικών καταστάσεων.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν δαπάνες για την υγεία-πρόνοια που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, δαπάνες για εξοπλισμό των νοσοκομείων, για δημιουργία δομών αποασυλοποίησης ψυχικά ασθενών, όπως και δομών παροχής φροντίδας ψυχικής υγείας, δαπάνες για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών, καθώς και δαπάνες στο μεταναστευτικό τομέα στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του.

Υπουργείο Δικαιοσύνης

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού θα καλύψουν εκτός των άλλων και δαπάνες για την λειτουργία των Ανεξάρτητων Αρχών (Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών).

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν κυρίως οριζόντιες δράσεις για το διοικητικό εκσυγχρονισμό των οικείων υπηρεσιών και δομών.

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Στον τακτικό προϋπολογισμό έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την κάλυψη των πολιτικών και δράσεων του Υπουργείου που αφορούν το σύνολο του εκπαιδευτικού συστήματος (και τις 3 βαθμίδες), αλλά και τους τομείς της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Δια Βίου Μάθησης.

Ειδικότερα, έχουν προβλεφθεί οι απαραίτητες πιστώσεις για:

- τη συνέχιση του προγράμματος ενισχυτικής διδασκαλίας για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση,
- την ειδική ενίσχυση, μέσω των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, των φοιτητών που σπουδάζουν μακριά από τον τόπο κατοικίας τους, καθώς και την κάλυψη των δαπανών σίτισης αυτών,
- την απρόσκοπτη λειτουργία των επιχορηγούμενων από το Υπουργείο φορέων (ΑΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, και λοιπών νομικών προσώπων), προκειμένου να αναπτύξουν τις δράσεις τους,
- την καταβολή των εισφορών σε διεθνείς οργανισμούς,
- την κάλυψη λειτουργίας των δημοσίων ΙΕΚ,
- την κάλυψη διαφοράς κομίστρου από την παροχή του δικαιώματος μειωμένης μετακίνησης φοιτητών ΑΕΙ της χώρας, και
- την προμήθεια φοιτητικών συγγραμμάτων.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν έργα υποδομής, κτιριακές εγκαταστάσεις και εξοπλισμό των ΑΕΙ, των ΤΕΙ, και των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Επίσης, η διαρκής ανάγκη απόκτησης νέων γνώσεων και δεξιοτήτων υπηρετείται μέσω των δράσεων των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ που αφορούν στην Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων υλοποιεί το συγκεκριμένο Υπουργείο. Τέλος από το ΠΔΕ του Υπουργείου καλύπτονται δαπάνες στο μεταναστευτικό τομέα στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του.

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού θα καλύψουν κυρίως δαπάνες:

- μισθοδοσίας του προσωπικού και πρόσληψης εποχικού προσωπικού για τη φύλαξη των μουσείων και των αρχαιολογικών χώρων,
- συντήρησης, διαμόρφωσης και προστασίας των αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, με στόχο την προστασία και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς,
- λειτουργικών αναγκών των αρχαιολογικών υπηρεσιών,
- επιχορηγήσεων φορέων που προάγουν τον πολιτισμό και τον αθλητισμό,
- κάλυψης πολιτιστικών εκδηλώσεων, συνεδρίων και προγραμμάτων διάδοσης του ελληνικού πολιτισμού, και
- προβολής των πολιτιστικών θησαυρών της χώρας με σκοπό την καθιέρωσή της ως προορισμό υψηλού πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν έργα, όπως η κατασκευή, βελτίωση και αναδιοργάνωση μουσείων, η συντήρηση μνημείων και αρχαιολογικών χώρων και η συνολική ανάδειξή τους, καθώς και η κατασκευή και βελτίωση αθλητικών εγκαταστάσεων.

Υπουργείο Οικονομικών

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου, πέραν των πιστώσεων που έχουν προβλεφθεί για τη λειτουργία των υπηρεσιών του, περιλαμβάνονται πιστώσεις και για την Προεδρία της Κυβέρνησης, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους, καθώς και την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Επίσης, στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών περιλαμβάνονται και οι πιστώσεις για την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, την Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, καθώς το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

Εντός του Υπουργείου Οικονομικών εμπεριέχεται και ο ειδικός φορέας «Γενικές Κρατικές Δαπάνες» για την αντιμετώπιση διαφόρων οριζόντιων θεμάτων της κεντρικής διοίκησης. Οι πιστώσεις του εμφανίζονται διακριτά στον πίνακα και εξυπηρετούν, μεταξύ άλλων, το ειδικό αποθεματικό, το αποθεματικό για έκτακτες ανάγκες, τις πιστώσεις υπό κατανομή για νέες προσλήψεις, τις συντάξεις που πληρώνονται απευθείας από το κράτος, τα έξοδα δημόσιας διαχείρισης, τις Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας, τις καταπτώσεις εγγυήσεων με εγγυητή το Ελληνικό Δημόσιο, τους τόκους και τα συναφή τραπεζικά έξοδα.

Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων

Στον Κρατικό Προϋπολογισμό και ειδικότερα στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών, σε ξεχωριστούς ειδικούς φορείς, περιλαμβάνεται και ο προϋπολογισμός της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), η οποία συστάθηκε με το ν. 4389/16.

Ειδικότερα, στον τακτικό προϋπολογισμό έχουν προβλεφθεί συνολικές πιστώσεις ύψους 466,6 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 384,7 εκατ. ευρώ αφορούν παροχές σε εργαζόμενους, 12,3 εκατ. ευρώ αφορούν μεταβιβάσεις και 69,6 εκατ. ευρώ αφορούν λοιπές δαπάνες, σύμφωνα με το αναθεωρημένο ανώτατο όριο δαπανών τακτικού προϋπολογισμού 2020.

Τέλος, η ΑΑΔΕ συμμετέχει με έργα της σε μεγάλο μέρος του ΠΔΕ του φορέα.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την εκτέλεση της αποστολής του και ιδίως για την ανάπτυξη και βελτίωση των συνθηκών παραγωγής του αγροτικού τομέα, την αύξηση της προστιθέμενης αξίας και την προώθηση του εξαγωγικού προσανατολισμού των αγροτικών προϊόντων, την εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής ασφάλειας των παραγόμενων και των εισαγόμενων τροφίμων στη χώρα και την αξιοποίηση των πόρων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΛΠ).

Σημαντικό μέρος των πιστώσεων αυτών θα διατεθεί για:

- τη χορήγηση ενισχύσεων στους αγρότες στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων Πολιτικής Σχεδίασης Έκτακτης Ανάγκης (ΠΣΕΑ) και άλλων προγραμμάτων,
- την επιχορήγηση εποπτευόμενων από το Υπουργείο φορέων για τη διασφάλιση της απρόσκοπτης λειτουργίας τους στο πλαίσιο της προαγωγής της αγροτικής ανάπτυξης της χώρας, και
- την κάλυψη του ελλείμματος του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ).

Σημειώνεται ότι συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα αρμοδιότητας του Υπουργείου ύψους 800 εκατ. ευρώ, θα υλοποιηθούν από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού θα καλύψουν κυρίως :

- την επιχορήγηση των εποπτευόμενων από το Υπουργείο φορέων (ΕΚΠΑΑ, ΕΑΓΜΕ, ΚΑΠΕ, Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών),
- τις αποδόσεις εσόδων στο Πράσινο Ταμείο, στον Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ) και στο Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ), και
- τη χρηματοδότηση προγραμμάτων προστασίας του δασικού πλούτου της χώρας.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν έργα που συμβάλλουν στην προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη, καθώς και την προστασία των δασών. Στις δαπάνες για ενέργεια περιλαμβάνονται οι επιχορηγήσεις σε ενδιάμεσους φορείς για την πραγματοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου προβλέπονται πιστώσεις, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων θα διατεθεί σε Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ) για τη στήριξη του ασφαλιστικού συστήματος της χώρας, στον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) για την κάλυψη των ανέργων και την ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και στον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ).

Πιο συγκεκριμένα, μέσω της ενίσχυσης του ΟΠΕΚΑ προβλέπεται να καταβληθούν :

- το επίδομα παιδιού,
- το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης (ΚΕΑ),
- το επίδομα στέγασης,
- το επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων και η παροχή σε ανασφάλιστους υπερήλικες,
- οι προνοιακές παροχές σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία,
- η καταβολή επιδόματος 2.000 ευρώ σε νέες οικογένειες για κάθε νέα γέννηση παιδιού από την 1/1/2020, και

- λοιπά προγράμματα, δράσεις και ενέργειες που αφορούν προνοιακές πολιτικές του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Επιπρόσθετα, οι πιστώσεις αναμένεται να διατεθούν για την κάλυψη αναγκών όπως:

- η ενίσχυση δράσεων κοινωνικής προστασίας, όπως η διευκόλυνση μετακίνησης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (ΑμΕΑ, πολύτεκνοι, κ.ά) με συγκοινωνιακά μέσα,
- η χρηματοδότηση των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας και των λοιπών προνοιακών φορέων,
- η εφαρμογή προγραμμάτων ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης από τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) με σκοπό την περαιτέρω μείωση της ανεργίας, και
- η επιδότηση ασφαλιστικών εισφορών για νέους εργαζόμενους με στόχο τη βελτίωση της πρόσβασής τους στην αγορά εργασίας.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν δράσεις που αφορούν την προώθηση της απασχόλησης με προγράμματα κατάρτισης και επανεκπαίδευσης, την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας μέσω χρηματοδοτικών ενισχύσεων για την ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών σε όλους σχεδόν τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, με προτεραιότητα σε κλάδους και τομείς της οικονομίας που ενσωματώνουν την καινοτομία. Θεματικά εργαστήρια, υπηρεσίες καθοδήγησης, ενδυνάμωση της επιχειρηματικής υποστήριξης, καθώς και παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης των νέων, αποτελούν κάποια από τα μέσα επίτευξης των παραπάνω στόχων. Ειδικά για τους νέους ενισχύονται συστηματικά προγράμματα μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία, ώστε να υποστηριχθεί η απόκτηση πρώτης εργασιακής εμπειρίας, καθώς και η προώθηση της επιχειρηματικότητας.

Στον τομέα της κοινωνικής προστασίας επίσης, χρηματοδοτείται η λειτουργία παιδικών σταθμών, γηροκομείων και συναφών δομών. Τέλος, από το ΠΔΕ του Υπουργείου καλύπτονται δαπάνες στο μεταναστευτικό τομέα στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του.

Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου προβλέπεται να καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, την προσέλκυση παραγωγικών ιδιωτικών επενδύσεων και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας,
- τη δημιουργία κατάλληλου επιχειρηματικού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη της καινοτομίας, της βιομηχανίας και των μεσαίων, μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων,
- την εξασφάλιση της λειτουργίας των βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων και άσκησης των τεχνικών επαγγελμάτων, καθώς και την ενίσχυση της ασφάλειας και της ποιότητας των βιομηχανικών προϊόντων και υπηρεσιών,
- την ανάπτυξη της έρευνας, την προαγωγή της τεχνολογίας, την ενσωμάτωση της καινοτομίας στην παραγωγή, την ανάπτυξη του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού και την ενίσχυση των εθνικών υποδομών έρευνας και καινοτομίας,
- τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς προς όφελος των καταναλωτών και του υγιούς ανταγωνισμού των επιχειρήσεων, καθώς και την προάσπιση των δικαιωμάτων των καταναλωτών, την πληροφόρηση και ενημέρωσή τους, και
- τη λειτουργία της Ανεξάρτητης Αρχής του Συνηγόρου του Καταναλωτή.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν πολιτικές ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων μέσω της χρηματοδότησης δράσεων στους τομείς βιομηχανίας-βιοτεχνίας, τουρισμού, προστασίας του περιβάλλοντος και στον πρωτογενή τομέα. Βασικό πλαίσιο για την υλοποίηση των πολιτικών ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων αποτελούν οι αναπτυξιακοί νόμοι.

Επίσης, για την ανάπτυξη και ενίσχυση των υπηρεσιών εμπορίου ενισχύονται από το ΠΔΕ δράσεις που αφορούν τον εκσυγχρονισμό χερσαίων εμπορευματικών και οδικών μεταφορών.

Επιπλέον, μέσω του ΠΔΕ, το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων παρεμβαίνει για να χρηματοδοτήσει δράσεις στήριξης της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, με υλοποίηση προγραμμάτων ενίσχυσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης, του τουρισμού, του εμπορίου και των υπηρεσιών.

Το Υπουργείο χρηματοδοτεί επίσης μέσω του ΠΔΕ, δράσεις για την έρευνα, την τεχνολογία, την ανάπτυξη βιομηχανικών ερευνών, την ενίσχυση ερευνητικού δυναμικού, παρεμβάσεις γενικότερου οικονομικού σχεδιασμού, καθώς και δαπάνες μεταναστευτικού τομέα στο μέτρο της αρμοδιότητάς του.

Τέλος, η χρηματοδότηση των Περιφερειακών Προγραμμάτων πραγματοποιείται μέσω του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου, τόσο για τα συγχρηματοδοτούμενα έργα, όσο και για τα έργα που χρηματοδοτούνται από αμιγώς εθνικούς πόρους. Οι πιστώσεις που εγγράφονται στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων του 2020 για έργα Περιφερειακών Προγραμμάτων αποτελούν το 19,4% του συνόλου των πιστώσεων του ΠΔΕ 2020 και ανέρχονται στο ποσό των 1.310 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων ποσό ύψους 1.150 εκατ. ευρώ για έργα συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ και ποσό ύψους 160 εκατ. ευρώ για έργα χρηματοδοτούμενα αμιγώς από εθνικούς πόρους.

Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την εκτέλεση της αποστολής του, όπως είναι η υλοποίηση των έργων υποδομών της χώρας και η ανάπτυξη μεταφορικών και συγκοινωνιακών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας. Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου προβλέπεται να καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- την επιχορήγηση των συγκοινωνιακών φορέων,
- την επιδότηση της ΤΡΑΙΝΟΣΕ ΑΕ,
- την επιχορήγηση των λοιπών φορέων εποπτείας του (Κτιριακές Υποδομές ΑΕ, Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας),
- τη λειτουργία της Ρυθμιστικής Αρχής Σιδηροδρόμων,
- τη λειτουργία της Επιτροπής Διερεύνησης Ατυχημάτων και Ασφάλειας Πτήσεων, και
- τον εξοπλισμό, εκτέλεση εργασιών, κατασκευή έργων, συντήρηση, βελτίωση και επέκταση των εγκαταστάσεων των αερολιμένων.

Το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου περιλαμβάνει δράσεις που αφορούν την κατασκευή εθνικών οδικών αξόνων, έργων μετρό, νέου σιδηροδρομικού δικτύου, επέκταση του προαστιακού σιδηροδρόμου Αθηνών, λιμενικών έργων και έργων για τα αεροδρόμια, καθώς και έργων του επαρχιακού οδικού δικτύου της χώρας. Επίσης, περιλαμβάνονται έργα κτιριακών υποδομών που συμβάλλουν σημαντικά στη βελτίωση των τομέων της υγείας, παιδείας και δικαιοσύνης (νοσοκομεία, σχολεία, δικαστικά μέγαρα, φυλακές), καθώς και έργα για τη βελτίωση των υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης.

Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τις δράσεις που συνδέονται με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας στον τομέα της ναυτιλίας,
- τη φύλαξη των θαλασσίων οδών εισόδου στη χώρα και την κάλυψη των αναγκών που σχετίζονται με τις μεταναστευτικές και προσφυγικές ροές,
- την τριτοβάθμια εκπαίδευση των στελεχών του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και τη ναυτική εκπαίδευση,

- τη χορήγηση στεγαστικού επιδόματος σε σπουδαστές των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού που σπουδάζουν μακριά από τον τόπο κατοικίας τους,
- την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας και την ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα,
- τις δράσεις που συνδέονται με τον πολιτισμό, τον αθλητισμό, την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και της αρχιτεκτονικής των νησιωτικών περιοχών του Αιγαίου,
- τις δράσεις που συνδέονται με το σχεδιασμό και την εφαρμογή της εθνικής νησιωτικής πολιτικής, και
- την απόδοση εσόδων στη Δημόσια Αρχή Λιμένων.

Το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων χρηματοδοτεί δράσεις του Υπουργείου με αντικείμενο την επιδότηση των άγονων γραμμών (η σχετική δράση μεταφέρθηκε από τον τακτικό προϋπολογισμό στο ΠΔΕ), την ανάπτυξη των νησιωτικών περιοχών και την κάλυψη των τοπικών κοινωνικών αναγκών, καθώς και δράσεις στο μεταναστευτικό τομέα, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του.

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί πιστώσεις που θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τη λειτουργία των αστυνομικών επιχειρησιακών μονάδων, την προστασία των πολιτών, την προμήθεια σύγχρονων και αποτελεσματικών μέσων προστασίας του προσωπικού, τη συντήρηση και προμήθεια ανταλλακτικών των υπηρεσιακών οχημάτων,
- την προστασία των δασών από πυρκαγιές με τη χρήση επίγειων μονάδων και εναερίων μέσων του Πυροσβεστικού Σώματος,
- τη σίτιση και διαμονή των αλλοδαπών στα προαναχωρησιακά κέντρα, σε εναρμόνιση με το διεθνώς επικρατούν πλαίσιο,
- την αντιμετώπιση δαπανών πολιτικής προστασίας,
- την εφαρμογή της σωφρονιστικής και αντεγκληματικής πολιτικής,
- το σχεδιασμό και την εφαρμογή της εθνικής πολιτικής για τη μετανάστευση, τόσο σχετικά με την νόμιμη είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη των πολιτών τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια, όσο και σχετικά με την ταυτοποίηση και υποδοχή πολιτών τρίτων χωρών που εισέρχονται στη χώρα χωρίς νόμιμες διατυπώσεις, και
- το σχεδιασμό και την υλοποίηση της εθνικής πολιτικής για τη χορήγηση ασύλου ή άλλων μορφών διεθνούς προστασίας και την παροχή προστασίας των αιτούντων άσυλο και των ατόμων που διαπιστωμένα χρήζουν διεθνούς προστασίας.

Το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων παρέχει σημαντική χρηματοδότηση δράσεων του Υπουργείου στον μεταναστευτικό τομέα, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του.

Υπουργείο Τουρισμού

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- την προβολή της χώρας στο εξωτερικό ως σημαντικού και ελκυστικού τουριστικού προορισμού,
- την τουριστική εκπαίδευση και κατάρτιση,
- τη λειτουργία των Σχολών Ξεναγών,
- τη χορήγηση στεγαστικού επιδόματος των φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Σχολών Τουριστικών Επαγγελμάτων, που σπουδάζουν μακριά από τον τόπο κατοικίας τους,
- την αδειοδότηση και έλεγχο των τουριστικών επιχειρήσεων, καθώς και τη διασφάλιση ποιότητας του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος,
- την προώθηση αναπτυξιακών πρωτοβουλιών στον τομέα του τουρισμού, και
- την επιχορήγηση και απόδοση εσόδων στον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού.

Σημαντικό μέρος της χρηματοδότησης της δράσης του Υπουργείου προέρχεται από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων.

Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την εκτέλεση της αποστολής του Υπουργείου και ειδικότερα για την ανάπτυξη της ψηφιακής πολιτικής, την προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και την ανάπτυξη τηλεπικοινωνιακών και ταχυδρομικών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν προβλεφθεί, μεταξύ άλλων, πιστώσεις για την εφαρμογή του έργου ΣΥΖΕΥΞΙΣ II και για την κάλυψη της ετήσιας συνδρομής της χώρας για τη συμμετοχή της στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος (ESA).

Το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων παρέχει σημαντική χρηματοδότηση δράσεων του Υπουργείου στον τομέα της ψηφιακής σύγκλισης.

Αποκεντρωμένες Διοικήσεις

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων προβλέπεται, μεταξύ άλλων, να καλύψουν δαπάνες για:

- τις υπηρεσίες που αφορούν σε θέματα αλλοδαπών και μετανάστευσης, και
- τη χωροταξία, την περιβαλλοντική πολιτική και την εποπτεία, προστασία και εκμετάλλευση των δασών.

5. Νομικά Πρόσωπα Κεντρικής Κυβέρνησης

5.1 Λοιπά νομικά πρόσωπα

Ο προϋπολογισμός των λοιπών νομικών προσώπων της Κεντρικής Κυβέρνησης απεικονίζεται στους πίνακες 3.19, 3.20, 3.21 και 3.22.

Πίνακας 3.19 Προϋπολογισμός λοιπών νομικών προσώπων Κεντρικής Κυβέρνησης (περιλαμβάνονται οι ΑΔΑ και το ΑΚΑΓΕ) (σε εκατ. ευρώ)		
	2019	2020
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
Έσοδα	5.986	6.175
Έσοδα υπέρ τρίτων	65	82
Πωλήσεις	468	495
Έσοδα από τόκους ¹	648	638
Μεταβιβάσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό	1.424	1.460
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	455	529
Λοιπά έσοδα	2.925	2.971
Δαπάνες	4.214	4.306
Αμοιβές προσωπικού	684	699
Αποδόσεις εσόδων υπέρ τρίτων	69	90
Λοιπές μεταβιβάσεις	333	168
Τόκοι	116	127
Δαπάνες επενδύσεων	453	625
Λοιπές δαπάνες	2.559	2.597
Ισοζύγιο	1.772	1.869
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων ²	-14	37
Λοιπές εθνικολογιστικές προσαρμογές	10	10
Ισοζύγιο κατά ESA	1.768	1.915

¹ Στα έσοδα από τόκους συμπεριλαμβάνονται οι πρόσδοδοι του ΑΚΑΓΕ και του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων ύψους 235,8 και 249,5 εκατ. ευρώ για τα έτη 2019 και 2020, αντίστοιχα.

² Το θετικό πρόσημο στη μεταβολή των απλήρωτων υποχρεώσεων σημαίνει βελτίωση του αποτελέσματος.

Με βάση την πορεία εξέλιξης των μεγεθών των προϋπολογισμών των λοιπών νομικών προσώπων Κεντρικής Κυβέρνησης, το ισοζύγιο για το 2019 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 1.768 εκατ. ευρώ, ενώ για το 2020 προβλέπεται ότι θα ανέλθει στα 1.915 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 147 εκατ. ευρώ. Η βελτίωση του αποτελέσματος οφείλεται κατά βάση στο αυξημένο αποτέλεσμα του ΑΚΑΓΕ (κατά 144 εκατ. ευρώ) καθώς και στο βελτιωμένο αποτέλεσμα της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (κατά 115,8 εκατ. ευρώ), η οποία, όμως, εξουδετερώνεται κατά ένα μέρος από το μειωμένο αποτέλεσμα του Ελληνικού Κτηματολογίου (κατά 136 εκατ. ευρώ).

Στον πίνακα 3.20 εμφανίζονται τα δημοσιονομικά αποτελέσματα (στόχοι), που αναμένεται να πετύχουν οι φορείς για το έτος 2020. Στους στόχους αυτούς περιλαμβάνονται οι προσαρμογές που αφορούν στη μεταβολή των απλήρωτων υποχρεώσεων, καθώς και οι λοιπές εθνικολογιστικές προσαρμογές.

**Πίνακας 3.20 Ισοζύγιο λοιπών νομικών προσώπων Κεντρικής Κυβέρνησης
(εκτός ΑΔΑ και ΑΚΑΓΕ) ανά Υπουργείο
(σε εκατ. ευρώ)**

	2019	2020
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
1 Υπουργείο Εσωτερικών	2	0
Ισοζύγιο	2	0
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
2 Υπουργείο Εξωτερικών	1	1
Ισοζύγιο	1	1
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
3 Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	3	0
Ισοζύγιο	3	0
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
4 Υπουργείο Υγείας	19	22
Ισοζύγιο	40	-1
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	-21	23
5 Υπουργείο Δικαιοσύνης	28	9
Ισοζύγιο	33	5
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	-5	4
6 Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων	22	54
Ισοζύγιο	14	48
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	7	6
7 Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού	35	36
Ισοζύγιο	34	34
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	1	1
8 Υπουργείο Οικονομικών	265	318
Ισοζύγιο	255	308
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
Λοιπές εθνικολογιστικές προσαρμογές	10	10
9 Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	19	13
Ισοζύγιο	19	13
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
10 Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	37	-105
Ισοζύγιο	37	-105
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
11 Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	0	4
Ισοζύγιο	0	2
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	2
12 Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	53	22
Ισοζύγιο	50	21
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	4	1
13 Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών	50	49
Ισοζύγιο	50	49
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
14 Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	4	7
Ισοζύγιο	4	7
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
15 Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	0	0
Ισοζύγιο	0	0
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
16 Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης	1	0
Ισοζύγιο	1	0
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
Σύνολο Υπουργείων κατά ΕΣΑ	539	428
Ισοζύγιο	543	382
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων ¹	-14	37
Λοιπές εθνικολογιστικές προσαρμογές	10	10

¹ Το θετικό πρόσημο στη μεταβολή των απλήρωτων υποχρεώσεων σημαίνει βελτίωση του αποτελέσματος.

Νομικά πρόσωπα ανά υπουργείο πλην ΑΔΑ και ΑΚΑΓΕ

Υπουργείο Εσωτερικών

Στην εποπτεία του Υπουργείου περιλαμβάνονται το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), το Κέντρο Διαφύλαξης Αγιορείτικης Κληρονομιάς (ΚεΔΑΚ), η ΕΥΑΘ Παγίων,

καθώς και η Αλεξάνδρεια Ζώνη Καινοτομίας ΑΕ, το σύνολο των δαπανών των οποίων θα καλυφθεί από τα έσοδά τους το 2020.

Υπουργείο Εξωτερικών

Στα νομικά πρόσωπα εποπτείας του Υπουργείου περιλαμβάνονται η Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ με κύριο στόχο την προσέλκυση, την υποδοχή και τη διατήρηση επενδύσεων στην Ελλάδα, καθώς και την ανάπτυξη κάθε είδους εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών και η Ελληνική Εθνική Επιτροπή για την UNESCO.

Για το 2020 οι ανωτέρω φορείς προβλέπεται να εμφανίσουν πλεόνασμα ύψους 0,9 εκατ. ευρώ, το οποίο θα προέλθει από την Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ.

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Στην εποπτεία του Υπουργείου περιλαμβάνονται έξι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, το σύνολο των οποίων προβλέπεται να εμφανίσει θετικό αποτέλεσμα ύψους 0,2 εκατ. ευρώ για το 2020. Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων τους προέρχεται από ίδια έσοδα, ενώ οι δαπάνες τους αφορούν κυρίως επενδύσεις και αποδόσεις εσόδων υπέρ τρίτων.

Υπουργείο Υγείας

Τα νομικά πρόσωπα εποπτείας του Υπουργείου Υγείας, στα οποία περιλαμβάνονται το Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας (ΕΚΑΒ), ο Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων (ΕΟΦ), το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας (ΕΚΕΑ), η Ανώνυμη Εταιρεία Μονάδων Υγείας (ΑΕΜΥ) ΑΕ, το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής (ΕΠΨΥ), ο Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ), το Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ), το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού (ΙΥΠ), το Ελληνικό Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής και Ερευνών (ΕΚΕΨΥΕ) και ο Εθνικός Οργανισμός Μεταμοσχεύσεων (ΕΟΜ), αναμένεται να εμφανίσουν θετικό αποτέλεσμα ύψους 21,5 εκατ. ευρώ για το 2020.

Υπουργείο Δικαιοσύνης

Το Υπουργείο έχει στην εποπτεία του το Ταμείο Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑΧΔΙΚ), την Εθνική Σχολή Δικαστών και τις Εταιρείες Προστασίας Ανηλίκων. Τα νομικά πρόσωπα του εν λόγω Υπουργείου προβλέπεται να εμφανίσουν θετικό αποτέλεσμα ύψους 27,9 εκατ. ευρώ για το 2019 και 9 εκατ. ευρώ για το 2020, το οποίο προέρχεται κατά βάση από τη δραστηριότητα του ΤΑΧΔΙΚ.

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Στην εποπτεία του Υπουργείου περιλαμβάνονται τόσο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ΑΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ και βιβλιοθήκες), όσο και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ειδικοί Λογαριασμοί Κονδυλίων Έρευνας, το Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (ΙΝΕΔΙΒΙΜ), το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» κ.λπ.), το σύνολο των οποίων προβλέπεται για το 2020 να παρουσιάσει πλεόνασμα ύψους 53,8 εκατ. ευρώ.

Επισημαίνεται ότι κύρια πηγή εσόδων των εποπτευόμενων φορέων αποτελούν οι μεταβιβάσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό, καθώς και οι πόροι από χρηματοδοτούμενα προγράμματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Από τη δραστηριότητα των νομικών προσώπων που εποπτεύονται από το εν λόγω Υπουργείο, προβλέπεται ότι το 2020 θα προκύψει θετικό αποτέλεσμα ύψους 35,6 εκατ. ευρώ, το οποίο θα προέλθει κυρίως από το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων (ΤΑΠΑ), τόσο λόγω της αυξημέ-

νης τουριστικής δραστηριότητας και επισκεψιμότητας στους αρχαιολογικούς χώρους, όσο και λόγω της επέκτασης της χρήσης του ηλεκτρονικού εισιτηρίου.

Υπουργείο Οικονομικών

Στα εποπτευόμενα νομικά πρόσωπα του Υπουργείου περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (ΤΠΔ), η Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ) ΑΕ, το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) ΑΕ, η Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤΑΔ) ΑΕ, το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ) και το Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων - Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΑΠΕ-ΜΠΕ) ΑΕ.

Οι φορείς του εν λόγω Υπουργείου προβλέπεται να εμφανίσουν για το έτος 2020 πλεόνασμα ύψους 318,1 εκατ. ευρώ, το οποίο θα προέλθει κυρίως από το ΤΕΚΕ, το ΤΠΔ και την ΕΤΑΔ ΑΕ.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Το Υπουργείο έχει υπό την εποπτεία του, μεταξύ άλλων νομικών προσώπων, το Ταμείο Γεωργίας και Κτηνοτροφίας (ΤΓΚ), το οποίο διαχειρίζεται και διαθέτει τους πόρους και τα περιουσιακά του στοιχεία με σκοπό τη γεωργική ανάπτυξη της χώρας, και τον Ενιαίο Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ) με βασική αποστολή του τη διασφάλιση της εισαγωγής, παραγωγής και διακίνησης υγιεινών τροφίμων. Στους εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου περιλαμβάνεται και ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός «ΔΗΜΗΤΡΑ» (ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ), ο οποίος διασφαλίζει την ποιότητα του γάλακτος και μεριμνά για την πιστοποίηση των αγροτικών προϊόντων, καθώς και για την προαγωγή της έρευνας και της επαγγελματικής κατάρτισης στον τομέα της γεωργίας.

Τα νομικά πρόσωπα του εν λόγω Υπουργείου προβλέπεται να εμφανίσουν το 2020 πλεόνασμα ύψους 12,9 εκατ. ευρώ, το οποίο προέρχεται κυρίως από το ΤΓΚ και τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Τα νομικά πρόσωπα εποπτείας του Υπουργείου για το έτος 2019 εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν πλεόνασμα ύψους 37,3 εκατ. ευρώ, στο οποίο συμβάλλουν κυρίως το Ελληνικό Κτηματολόγιο και ο Ελληνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ).

Για το έτος 2020 προβλέπεται αρνητικό αποτέλεσμα ύψους 105,3 εκατ. ευρώ, που προέρχεται κυρίως από το Ελληνικό Κτηματολόγιο, λόγω της επιτάχυνσης των διαδικασιών ολοκλήρωσης του έργου του κτηματολογίου, που είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την αγορά και τη δημόσια διοίκηση, ενώ αντίθετα θετική είναι η συμβολή του ΕΟΑΝ, με κύριο σκοπό τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής για την εναλλακτική διαχείριση συσκευασιών και άλλων προϊόντων, καθώς και της Ελληνικής Διαχειριστικής Εταιρείας Υδρογονανθράκων (ΕΔΕΥ) ΑΕ που μεριμνά για την παραχώρηση «οικοπέδων» για την έρευνα υδρογονανθράκων.

Στους εποπτευόμενους φορείς του εν λόγω Υπουργείου περιλαμβάνονται επίσης, το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ), η Ελληνική Αρχή Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΕΑΓΜΕ), το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ), καθώς και είκοσι οκτώ (28) φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Στους εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου περιλαμβάνονται τα Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφερειών (ΚΚΠΠ), το Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών (ΚΕΑΤ), το Εθνικό Ίδρυμα Κωφών (ΕΙΚ), το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ), το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ), καθώς επίσης και το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ).

Για το έτος 2020 οι ανωτέρω φορείς προβλέπεται να παρουσιάσουν πλεόνασμα ύψους 3,7 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων

Στα νομικά πρόσωπα εποπτείας του Υπουργείου, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνονται η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα ΑΕ, που έχει ως βασικό σκοπό την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και τη διευκόλυνση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε πηγές χρηματοδότησης, καθώς και η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων ΑΕ, με κύριο στόχο την ανάπτυξη της οικονομίας μέσω της συμμετοχής σε επενδυτικά σχήματα, τα οποία θα πρέπει να επενδύουν αποκλειστικά σε μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα.

Επίσης, στους εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου περιλαμβάνονται ερευνητικοί, τεχνολογικοί φορείς και ειδικοί λογαριασμοί κονδυλίων έρευνας, με βασική αποστολή την ανάπτυξη της έρευνας, την προαγωγή της τεχνολογίας, της καινοτομίας, την ανάπτυξη του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού και την ενίσχυση των εθνικών υποδομών έρευνας και καινοτομίας.

Τα νομικά πρόσωπα του Υπουργείου προβλέπεται να εμφανίσουν το 2020 πλεόνασμα ύψους 21,7 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Οι εποπτευόμενοι φορείς του Υπουργείου για το έτος 2020 προβλέπεται να εμφανίσουν πλεόνασμα, ύψους 49,3 εκατ. ευρώ, το οποίο προέρχεται κυρίως από την εταιρεία Κτιριακές Υποδομές (ΚΤΥΠ) ΑΕ, η οποία αποτελεί τον ενιαίο κατασκευαστικό φορέα του Ελληνικού Δημοσίου.

Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

Τα νομικά πρόσωπα εποπτείας του Υπουργείου, στα οποία περιλαμβάνονται Οργανισμοί Λιμένων και Λιμενικά Ταμεία, προβλέπεται να εμφανίσουν το 2020 πλεόνασμα ύψους 7 εκατ. ευρώ, το οποίο προέρχεται κυρίως από τους Οργανισμούς Λιμένων. Οι φορείς αυτοί υλοποιούν σημαντικού ύψους επενδυτικά προγράμματα εκσυγχρονισμού και ασφάλειας των εγκαταστάσεών τους, τα οποία χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων και από ίδιους πόρους.

Επίσης, περιλαμβάνεται και η αυτοτελής και ανεξάρτητη υπηρεσιακή μονάδα, Δημόσια Αρχή Λιμένων, που έχει ως βασικό σκοπό την επίτευξη των προγραμματικών στόχων του ελληνικού λιμενικού συστήματος.

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Το Υπουργείο εποπτεύει το Κέντρο Μελετών Ασφάλειας (ΚΕΜΕΑ) και το Κέντρο Επανένταξης Αποφυλακισμένων «ΕΠΑΝΟΔΟΣ», τα οποία αναμένεται να παρουσιάσουν οριακά θετικό αποτέλεσμα το έτος 2020.

Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Το Υπουργείο εποπτεύει, μεταξύ άλλων, το Εθνικό Κέντρο Οπτικοακουστικών Μέσων και Ενημέρωσης (ΕΚΟΜΕ) ΑΕ, που λειτουργεί ως φορέας ανάπτυξης της βιομηχανίας των οπτικοακουστικών μέσων, της επιστημονικής έρευνας, μελέτης και προώθησης νέων τεχνολογιών, το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ), με θεσμικό ρόλο τη συλλογή, συσσώρευση, οργάνωση, τεκμηρίωση, διάχυση εντός και εκτός της χώρας και την ψηφιακή διατήρηση της επιστημονικής, τεχνολογικής και πολιτιστικής πληροφορίας που παράγεται στην Ελλάδα, καθώς και το Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας (ΕΔΥΤΕ) ΑΕ, το οποίο παρέχει δικτυακές και υπολογιστικές υπηρεσίες σε ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα, σε φορείς της εκπαίδευσης όλων των βαθ-

μίδων και σε φορείς του δημόσιου, ευρύτερου δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Το αποτέλεσμα των φορέων του εν λόγω υπουργείου προβλέπεται οριακά θετικό για το 2020.

Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές (ΑΔΑ)

Στο ισοζύγιο των λοιπών νομικών προσώπων της Κεντρικής Κυβέρνησης συμπεριλαμβάνεται και το αποτέλεσμα των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών (ΑΔΑ) που έχουν νομική προσωπικότητα και είναι οι ακόλουθες:

Εθνική Αναλογιστική Αρχή (ΕΑΑ)

Η Εθνική Αναλογιστική Αρχή έχει ως βασική αποστολή την εξασφάλιση της βιωσιμότητας και της κοινωνικής ανταποδοτικότητας του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης. Στις αρμοδιότητές της συγκαταλέγονται η σύνταξη αναλογιστικών εκθέσεων αναφορικά με τη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος, ο καθορισμός των προδιαγραφών των αναλογιστικών μελετών, ο έλεγχος της οικονομικής λειτουργίας και βιωσιμότητας των ταμείων επαγγελματικής ασφάλισης αναφορικά με το πρόγραμμα παροχών και επενδύσεων, καθώς και η γνωμοδότηση για ειδικότερα θέματα αναλογιστικής αποτίμησης ασφαλιστικών οργανισμών.

Για το έτος 2020 η Αρχή προβλέπεται να παρουσιάσει πλεόνασμα ύψους 0,6 εκατ. ευρώ.

Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ)

Η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων αποτελεί τον εθνικό ρυθμιστή που εποπτεύει και ελέγχει την αγορά ηλεκτρονικών επικοινωνιών, στην οποία δραστηριοποιούνται οι εταιρείες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, ασύρματων επικοινωνιών και διαδικτύου, καθώς και την ταχυδρομική αγορά στην οποία δραστηριοποιούνται οι εταιρείες παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ταχυμεταφοράς. Επιπλέον, η Αρχή ασκεί αρμοδιότητες για τις συνθήκες ανταγωνισμού στις εν λόγω αγορές.

Το έλλειμμα ύψους 113,9 εκατ. ευρώ που εκτιμάται ότι θα εμφανίσει η Αρχή για το έτος 2019, οφείλεται στην υποχρέωση απόδοσης στον Κρατικό Προϋπολογισμό ποσοστού του θετικού αποτελέσματος, καθώς και του αδιάθετου αποθεματικού προηγούμενων οικονομικών χρήσεων, ύψους 142,5 εκατ. ευρώ.

Για το έτος 2020 προβλέπεται θετικό αποτέλεσμα ύψους 1,8 εκατ. ευρώ.

Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ)

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή έχει ως σκοπό τη συστηματική παραγωγή επίσημων στατιστικών, καθώς και τη διενέργεια επιστημονικών ερευνών και την κατάρτιση μελετών, οι οποίες αφορούν όλους τους τομείς της δραστηριότητας του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, υποστηρίζουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, χάραξης και αξιολόγησης πολιτικών της Κυβέρνησης και των φορέων του Δημοσίου (δείκτες αξιολόγησης), υποβάλλονται σε διεθνείς φορείς σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της χώρας και αφορούν στο γενικό κοινό ή σε κατηγορίες χρηστών στατιστικών στοιχείων στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό.

Για το έτος 2020 η Αρχή προβλέπεται να εμφανίσει πλεόνασμα ύψους 0,3 εκατ. ευρώ.

Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο (ΕΔΣ)

Το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο έχει ως κύριες αρμοδιότητες την αξιολόγηση των μακροοικονομικών προβλέψεων, στις οποίες βασίζονται το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ) και ο ετήσιος Κρατικός Προϋπολογισμός, την αξιολόγηση της εφαρμογής των δημοσιονομικών κανόνων που ενσωματώνονται στο εθνικό πλαίσιο δημοσιονομικής διαχείρισης, καθώς επίσης και την παρακολούθηση ως προς τη συμμόρφωση με τους αριθμητικούς δημοσιονομικούς κανόνες.

Το 2020 προβλέπεται ισοσκελισμένος προϋπολογισμός για την Αρχή.

Πίνακας 3.21 Ισοζύγιο Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών (ΑΔΑ) (σε εκατ. ευρώ)		
	2019 Εκτιμήσεις	2020 Προβλέψεις
Εθνική Αναλογιστική Αρχή	1	1
Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων	-114	2
Ελληνική Στατιστική Αρχή	0	0
Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο	0	0
Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων	-1	0
Επιτροπή Ανταγωνισμού	-1	0
Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων	-2	-4
Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας	2	2
Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων	0	0
Ισοζύγιο κατά ESA	-114	0

Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ)

Η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων έχει ως βασικό σκοπό τη διασφάλιση της διαφάνειας, της αποτελεσματικότητας, της συνοχής και της εναρμόνισης των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων με το εθνικό και το ευρωπαϊκό δίκαιο, τη διαρκή βελτίωση του νομικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, καθώς και τον έλεγχο της τήρησής του από το Δημόσιο και τις αναθέτουσες αρχές.

Για το 2020 η Αρχή προβλέπεται να εμφανίσει έλλειμμα ύψους 0,5 εκατ. ευρώ.

Επιτροπή Ανταγωνισμού

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει ως βασική αποστολή τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς και την εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού, που οδηγεί σε μείωση των τιμών, βελτίωση της ποιότητας και του εύρους των παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, διεύρυνση των επιλογών για τους καταναλωτές και αύξηση της αγοραστικής τους δύναμης, καθώς και σε ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και σε ανάπτυξη της οικονομίας.

Ο προϋπολογισμός της Αρχής για το 2020 προβλέπεται να είναι ισοσκελισμένος.

Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (ΕΕΕΠ)

Η Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων έχει ως αποστολή τη ρύθμιση, την εποπτεία και τον έλεγχο των αγορών παροχής υπηρεσιών διεξαγωγής παιγνίων, τη μέριμνα για την προστασία των παικτών και του κοινωνικού συνόλου, ειδικότερα δε των ανηλίκων και των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, καθώς και τον έλεγχο της απόδοσης των δημόσιων εσόδων.

Το έλλειμμα ύψους 1,9 εκατ. ευρώ που εκτιμάται ότι θα εμφανίσει η Αρχή για το έτος 2019, οφείλεται στην υποχρέωση απόδοσης στο Δημόσιο του πλεονάσματος προηγούμενης οικονομικής χρήσης, ύψους 6,8 εκατ. ευρώ.

Για το έτος 2020 η Αρχή προβλέπεται να εμφανίσει έλλειμμα ύψους 4,3 εκατ. ευρώ.

Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ)

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας παρακολουθεί και εποπτεύει τη λειτουργία της αγοράς ενέργειας και γνωμοδοτεί στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας και στις αρμόδιες αρχές για τη χορήγηση αδειών στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων που αφορούν την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού και την προστασία των καταναλωτών.

Για το έτος 2020 η Αρχή προβλέπεται να εμφανίσει πλεόνασμα ύψους 2 εκατ. ευρώ.

Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων (ΡΑΛ)

Η Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων έχει ως αποστολή την εποπτεία και τη διασφάλιση της νομιμότητας των σχέσεων μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων του εθνικού λιμενικού συστήματος με έμφαση στην τήρηση της συμβατικής τάξης και την εφαρμογή της νομοθεσίας περί ελεύθερου ανταγωνισμού.

Ο προϋπολογισμός της Αρχής για το 2020 προβλέπεται να είναι ισοσκελισμένος.

Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ)

Το ΑΚΑΓΕ συστάθηκε με το άρθρο 149 του ν. 3655/2008 με βασικό σκοπό τη δημιουργία αποθεματικών στο πλαίσιο της διασφάλισης των συντάξεων των νέων γενεών.

Οι βασικές πηγές εσόδων του ΑΚΑΓΕ είναι:

- η επιχορήγηση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό,
- τα έσοδα από την Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΑΣ) που προέρχονται από την κύρια και την επικουρική σύνταξη, και
- η μεταβίβαση ποσών από τον ΕΦΚΑ ως αντιστάθμισμα της μείωσης των εσόδων του από την αλλαγή που επήλθε στον τρόπο υπολογισμού της Εισφοράς Αλληλεγγύης Συνταξιούχων με βάση τις διατάξεις του άρθρου 27 του ν. 4585/2018.

Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα του ΑΚΑΓΕ για το 2020 προβλέπεται να διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 1.487 εκατ. ευρώ, βελτιωμένο έναντι των εκτιμήσεων για το 2019 κατά 144 εκατ. ευρώ. Η μεταβολή οφείλεται κυρίως:

- στην αύξηση κατά 45 εκατ. ευρώ της κρατικής επιχορήγησης, η οποία ισούται με ποσοστό 4% επί των ετησίων συνολικών εσόδων από το ΦΠΑ (ν. 4254/2014),
- στην αύξηση κατά 51 εκατ. ευρώ των εσόδων από την Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων στην κύρια σύνταξη, και
- στη μη αναγκαιότητα μεταβίβασης πιστώσεων για τη χρηματοδότηση του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι», το οποίο από 1/1/2020 θα χρηματοδοτείται από πιστώσεις του Υπουργείου Εσωτερικών (άρθρο 91 του ν. 4583/2018).

Πίνακας 3.22 Προϋπολογισμός ΑΚΑΓΕ (σε εκατ. ευρώ)		
	2019 Εκτιμήσεις	2020 Προβλέψεις
Έσοδα	1.383	1.487
Εισφορά αλληλεγγύης συνταξιούχων (κύρια σύνταξη)	192	243
Εισφορά αλληλεγγύης συνταξιούχων (επικουρική σύνταξη)	18	18
Έσοδα από τόκους και από προσόδους κινητών αξιών	230	250
Μεταβιβάσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό (ν. 4254/2014)	540	585
Μεταβιβάσεις από ΟΚΑ (ν. 4585/2018)	403	391
Δαπάνες	40	0
Μεταβιβάσεις για το Πρόγραμμα "Βοήθεια στο σπίτι"	40	0
Ισοζύγιο κατά ESA	1.343	1.487

5.2 Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί

Στον υποτομέα των λοιπών νομικών προσώπων της Κεντρικής Κυβέρνησης περιλαμβάνονται και οι προϋπολογισμοί των επαναταξινομημένων Δημόσιων Επιχειρήσεων και Οργανισμών, του ΕΛΕΓΕΠ, καθώς και των πέντε (5) συμβάσεων παραχώρησης αυτοκινητοδρόμων. Οι φορείς αυτοί, ανά Υπουργείο, εμφανίζονται στον πίνακα 3.23.

Πίνακας 3.23 ΔΕΚΟ ανά Υπουργείο	
1	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας Ελληνικά Άμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ) ΑΒΕΕ
2	Υπουργείο Υγείας Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ)
3	Υπουργείο Οικονομικών Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (ΕΡΤ) ΑΕ Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (ΕΑΒ) ΑΕ
4	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ) Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ) Ειδικός Λογαριασμός Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ)
5	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας Πράσινο Ταμείο
6	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ) ΑΕ
7	Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ ΑΕ ΟΣΕ ΑΕ ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (ΟΑΣΑ) ΑΕ Οδικές Συγκοινωνίες (ΟΣΥ) ΑΕ Σταθερές Συγκοινωνίες (ΣΤΑΣΥ) ΑΕ Οργανισμός Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης (ΟΣΕΘ) ΑΕ Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης (ΟΑΣΘ) υπό εκκαθάριση - ΑΣΥΘ Συμβάσεις Παραχώρησης Αυτοκινητοδρόμων
8	Υπουργείο Τουρισμού Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ)
9	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης Κοινωνία της Πληροφορίας (ΚίΠ) ΑΕ

Στον πίνακα 3.24 αποτυπώνονται τα συνολικά οικονομικά μεγέθη των προϋπολογισμών των ανωτέρω φορέων για τα έτη 2019 και 2020, ενώ στον πίνακα 3.25 απεικονίζεται το ισοζύγιό τους ανά Υπουργείο, σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA.

Πίνακας 3.24 Προϋπολογισμός ΔΕΚΟ κατά ESA (σε εκατ. ευρώ)		
	2019 Εκτιμήσεις	2020 Προβλέψεις
Έσοδα	2.988	3.127
Έσοδα από πωλήσεις	1.039	1.112
Έσοδα από τόκους	119	118
Μεταβιβάσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό	367	480
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	960	920
Λοιπά έσοδα	504	496
Δαπάνες	2.599	2.876
Αμοιβές προσωπικού	581	612
Τόκοι	331	315
Δαπάνες επενδύσεων	671	781
Λοιπές δαπάνες	1.016	1.168
Ισοζύγιο (προ καταπτώσεων εγγυήσεων)	389	251
Λοιπές εθνολογιστικές προσαρμογές (καταπτώσεις εγγυήσεων*)	365	619
Ισοζύγιο κατά ESA (με καταπτώσεις εγγυήσεων)	755	870

* Οι καταπτώσεις εγγυήσεων είναι σε ακαθάριστη βάση.

Πίνακας 3.25 Ισοζύγιο ΔΕΚΟ ανά Υπουργείο κατά ESA (σε εκατ. ευρώ)		
	2019 Εκτιμήσεις	2020 Προβλέψεις
1 Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	41	38
Ισοζύγιο	2	-1
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	39	38
2 Υπουργείο Υγείας	11	0
Ισοζύγιο	11	0
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
3 Υπουργείο Οικονομικών	10	30
Ισοζύγιο	10	30
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
4 Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	14	137
Ισοζύγιο	14	137
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
5 Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	227	185
Ισοζύγιο	227	185
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
6 Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	0	0
Ισοζύγιο	0	0
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
7 Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών	453	475
Ισοζύγιο	126	-105
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	327	581
8 Υπουργείο Τουρισμού	6	5
Ισοζύγιο	6	5
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
9 Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης	-7	0
Ισοζύγιο	-7	0
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
Σύνολο Υπουργείων κατά ESA (με καταπτώσεις εγγυήσεων)	755	870
Ισοζύγιο (προ καταπτώσεων εγγυήσεων)	389	251
Λοιπές εθνικολογιστικές προσαρμογές (καταπτώσεις εγγυήσεων)	365	619

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του ανωτέρω πίνακα 3.25 το ισοζύγιο των ΔΕΚΟ κατά ESA (με καταπτώσεις εγγυήσεων), προβλέπεται σε πλεόνασμα ύψους 870 εκατ. ευρώ στο έτος 2020, έναντι πλεονάσματος ύψους 755 εκατ. ευρώ των εκτιμήσεων του έτους 2019.

Η αύξηση αυτή προκύπτει κυρίως ως αποτέλεσμα της διαμόρφωσης στο έτος 2020 του ποσού των καταπτώσεων εγγυήσεων σε υψηλότερα επίπεδα έναντι του έτους 2019 (619 εκατ. ευρώ στο έτος 2020, έναντι 365 εκατ. ευρώ στο έτος 2019).

Κύριες πηγές εσόδων των ανωτέρω φορέων αποτελούν τα έσοδα από πωλήσεις υπηρεσιών, οι επιχορηγήσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού για την υλοποίηση επενδυτικών δαπανών, ιδιαίτερα στους τομείς των μεταφορών, των υποδομών, της πληροφορικής, των επικοινωνιών και των νέων τεχνολογιών.

Η ανάλυση των ΔΕΚΟ ανά Υπουργείο, έχει ως εξής:

- Στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας περιλαμβάνεται η εταιρεία Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ) ΑΒΕΕ, το θετικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα της οποίας προβλέπεται να διαμορφωθεί στο ποσό των 38 εκατ. ευρώ στο έτος 2020.
- Στο Υπουργείο Υγείας εποπτευόμενη ΔΕΚΟ είναι ο Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ), ο οποίος είναι καθολικός διάδοχος του προϋφιστάμενου Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ). Σκοπός του ΕΟΔΥ είναι η παροχή υπηρεσιών, που συμβάλλουν στην προστασία και βελτίωση της υγείας και την αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης του πληθυσμού, ενισχύοντας την ικανότητα του Εθνικού Συστήματος Υγείας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των απειλών από μεταδοτικά νοσήματα. Για το έτος 2020 προβλέπεται ισοσκελισμένο αποτέλεσμα, έναντι εκτιμώμενου δημοσιονομικού πλεονάσματος ποσού 11 εκατ. ευρώ στο έτος 2019.

- Στο Υπουργείο Οικονομικών περιλαμβάνεται ο φορέας Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (ΕΡΤ) ΑΕ, στόχος της οποίας είναι η ποιοτική και πολυδιάστατη ενημέρωση και ψυχαγωγία του κοινωνικού συνόλου, μέσω της συνεχούς αναβάθμισης του ραδιοτηλεοπτικού προγράμματος, με ελεύθερη πρόσβαση του περιεχομένου του σε όλες τις μορφές μετάδοσης, τόσο για το σύνολο της επικράτειας όσο και για τον απόδημο ελληνισμό. Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα της ΕΡΤ ΑΕ για το έτος 2020 προβλέπεται θετικό, ύψους 29 εκατ. ευρώ, στο οποίο περιλαμβάνεται και απόδοση μερίσματος στο Ελληνικό Δημόσιο. Στο εκτιμώμενο δημοσιονομικό αποτέλεσμα έτους 2019 έχει ενσωματωθεί και η δημοσιονομική επίπτωση σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης από την αναβίωση των εργασιακών σχέσεων των εργαζομένων στην ΕΡΤ ΑΕ.
Επίσης, εποπτευόμενος φορέας είναι και η Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (ΕΑΒ) ΑΕ, το πλεόνασμα της οποίας στο έτος 2020 προβλέπεται να υπερβεί το ποσό του 1,0 εκατ. ευρώ.
- Στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων υπάγονται ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ), ο οποίος αποτελεί κεντρικό φορέα ασφαλιστικής κάλυψης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα, ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), με σκοπό τη διαχείριση των εισροών από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ), καθώς και ο Ειδικός Λογαριασμός Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ). Στη βελτίωση του δημοσιονομικού αποτελέσματος του έτους 2020, συμβάλλει ιδιαίτερος το αποτέλεσμα του ΕΛΓΑ και οι αυξημένες μεταβιβάσεις του ΕΛΕΓΕΠ.
- Στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας περιλαμβάνεται ο φορέας Πράσινο Ταμείο, τα έσοδα του οποίου προέρχονται κυρίως από τη ρύθμιση αυθαιρέτων κτισμάτων, τα τέλη διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης, τα πρόστιμα από παραβάσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, καθώς και τα έσοδα από πρόστιμα που επιβάλλονται στους παραβάτες της δασικής νομοθεσίας. Το αποτέλεσμα του Πράσινου Ταμείου στο έτος 2020 προβλέπεται να διαμορφωθεί στο ποσό των 185 εκατ. ευρώ περίπου, μειωμένο σε σχέση με τις εκτιμήσεις του έτους 2019, λόγω της προβλεπόμενης αύξησης των προγραμμάτων και των δράσεων που χρηματοδοτεί ο εν λόγω φορέας, με σκοπό την ενίσχυση της ανάπτυξης μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος.
- Στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων περιλαμβάνεται η Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ) ΑΕ, με αποστολή τη στήριξη και ενίσχυση της Δημόσιας Διοίκησης για την αποτελεσματική διαχείριση και εφαρμογή των συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, καλύπτοντας κυρίως ανάγκες σε εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό, συστήματα, εργαλεία και διαδικασίες, μεταφορά τεχνογνωσίας και υλικοτεχνική υποδομή. Ο προϋπολογισμός της ΜΟΔ ΑΕ προβλέπεται να είναι ισοσκελισμένος για το έτος 2020.
- Στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών περιλαμβάνονται οι φορείς: ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ, ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ ΑΕ, Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος (ΟΣΕ) ΑΕ, ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ, Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (ΟΑΣΑ) ΑΕ, Οδικές Συγκοινωνίες (ΟΣΥ) ΑΕ, Σταθερές Συγκοινωνίες (ΣΤΑΣΥ) ΑΕ, Οργανισμός Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης (ΟΣΕΘ) ΑΕ, Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης (ΟΑΣΘ) - υπό εκκαθάριση/Αστικές Συγκοινωνίες Θεσσαλονίκης (ΑΣΥΘ) ΑΕ, καθώς και οι συμβάσεις παραχώρησης πέντε (5) αυτοκινητοδρόμων. Το ισοζύγιο των φορέων του εν λόγω Υπουργείου στο έτος 2020 προβλέπεται θετικό ύψους 475 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας ελαφρά αύξηση έναντι του έτους 2019.
- Στο Υπουργείο Τουρισμού περιλαμβάνεται ο εποπτευόμενος φορέας Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ), κυριότερη δράση του οποίου αποτελεί η διαφήμιση και η προβολή της χώρας στο εσωτερικό και το εξωτερικό ως τουριστικού προορισμού. Τα έσοδα του ΕΟΤ προέρχονται κυρίως από την απόδοση ποσοστού επί των μικτών κερδών του Δημοσίου, των Καζίνο Κέρκυρας και Πάρνηθας, καθώς και από την ενίσχυσή του από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για την κάλυψη τόσο των λειτουργικών όσο και των επενδυτικών δαπανών, συμπεριλαμβανομένης και της αναφερό-

μενης ανωτέρω κύριας δραστηριότητας. Η οικονομική επίδοση του οργανισμού για το έτος 2019 εκτιμάται να διαμορφωθεί στο ποσό των 6 εκατ. ευρώ περίπου και για το έτος 2020 προβλέπεται να διαμορφωθεί στο ποσό των 5 εκατ. ευρώ περίπου.

- Τέλος, στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης περιλαμβάνεται η Κοινωνία της Πληροφορίας (ΚτΠ) ΑΕ, η οποία αναμένεται να διαδραματίσει στο έτος 2020, όσο και κατά τα επόμενα έτη, έναν ιδιαίτερα σημαντικό και κρίσιμο ρόλο για την επιτυχή εφαρμογή του «Ψηφιακού Μετασχηματισμού» της χώρας, μέσω της διαχείρισης και εκτέλεσης μεγάλης κλίμακας δράσεων και έργων, που αφορούν στην υλοποίηση του ενιαίου δικτύου «Σύζευξις II». Το επενδυτικό πρόγραμμα της εταιρείας χρηματοδοτείται από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού. Το αποτέλεσμα του προϋπολογισμού της στο έτος 2020 αναμένεται ισοσκελισμένο.

5.3 Νοσοκομεία – Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (ΠΦΥ)

Στον τομέα της υγείας οι προσπάθειες επικεντρώνονται στην ανάληψη διαρθρωτικών δράσεων με στόχο να διασφαλιστεί η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους ασφαλισμένους και τους ανασφάλιστους πολίτες.

Τα δημόσια νοσοκομεία και το σύστημα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ) αναμένεται στο τέλος του 2019 να παρουσιάσουν θετικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα ύψους 39 εκατ. ευρώ, εμφανίζοντας επιδείνωση της τάξεως των 57 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις αντίστοιχες προβλέψεις (96 εκατ. ευρώ), όπως αυτές αποτυπώθηκαν στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού έτους 2019.

Στο έτος 2020 προβλέπεται αρνητικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα ύψους 25 εκατ. ευρώ, που οφείλεται εν μέρει σε μεταβολή της κρατικής επιχορήγησης (φέτος υπήρξε και ενίσχυση με πόρους από το αποθεματικό) και εν μέρει στην αύξηση των δαπανών. Υπενθυμίζεται ότι (με πρώτο έτος εφαρμογής το 2019) έχει συνδεθεί πλέον το ύψος της οροφής της φαρμακευτικής δαπάνης μετά clawback & rebate με το ρυθμό μεγέθυνσης του πραγματικού ΑΕΠ.

Στο οικονομικό έτος 2020 το Υπουργείο Υγείας αναμένεται να προβεί σε σειρά διαρθρωτικών παρεμβάσεων σχετικά με: α) τη μεταρρύθμιση στην ΠΦΥ και την αναβάθμιση των υφιστάμενων δομών πρωτοβάθμιας περίθαλψης και β) την ενίσχυση των νοσοκομείων του ΕΣΥ με επιπλέον ανθρώπινους και υλικούς πόρους. Τέλος, η λειτουργία της Εθνικής Κεντρικής Αρχής Προμηθειών Υγείας αναμένεται να έχει θετική συνεισφορά στη δημιουργία ενός κεντρικού συστήματος προμηθειών, αναφερόμενο στο σύνολο των νοσοκομείων του ΕΣΥ και του συστήματος ΠΦΥ, καθώς και των λοιπών δομών παροχής φροντίδας υγείας.

Πίνακας 3.26 Προϋπολογισμοί Νοσοκομείων και ΠΦΥ
(σε εκατ. ευρώ)

	2019 Εκτιμήσεις	2020 Προβλέψεις
I. Νοσοκομεία		
Έσοδα	2.576	2.578
Ίδια έσοδα	167	185
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	1.184	1.147
Μεταβιβάσεις από φορείς κοινωνικής ασφάλισης	888	888
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	50	52
Αντικριζόμενα έσοδα	287	306
Έξοδα	2.721	3.014
Αγαθά	1.531	1.707
<i>Εκ των οποίων</i>		
Φάρμακο	769	552
Υγειονομικό Υλικό	360	563
Ορθοπεδικό Υλικό	66	128
Αντιδραστήρια	132	216
Λοιπές κατηγορίες	205	248
Δαπάνες προσωπικού	518	547
Υπηρεσίες	335	401
Δαπάνες για επενδύσεις	50	52
Αντικριζόμενα έξοδα	287	306
Ταμειακό Ισοζύγιο	-145	-436
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	174	404
Ισοζύγιο κατά ESA	29	-32
II. Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (ΠΦΥ)		
Έσοδα	213	182
Ίδια έσοδα	34	25
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	136	132
Μεταβιβάσεις από φορείς κοινωνικής ασφάλισης	0	0
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	10	8
Αντικριζόμενα έσοδα	33	17
Έξοδα	202	198
Αγαθά	35	86
<i>Εκ των οποίων</i>		
Φάρμακο	1	7
Υγειονομικό Υλικό	4	28
Ορθοπεδικό Υλικό	0	1
Αντιδραστήρια	5	34
Λοιπές κατηγορίες	25	16
Δαπάνες προσωπικού	65	49
Υπηρεσίες	59	38
Δαπάνες για επενδύσεις	10	8
Αντικριζόμενα έξοδα	33	17
Ταμειακό Ισοζύγιο	11	-16
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	23
Ισοζύγιο κατά ESA	11	7
Νοσοκομεία και ΠΦΥ συγκεντρωτικά (I+II)		
Έσοδα	2.788	2.760
Ίδια έσοδα	201	210
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	1.319	1.279
Μεταβιβάσεις από φορείς κοινωνικής ασφάλισης	888	888
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	60	60
Αντικριζόμενα έσοδα	320	323
Έξοδα	2.923	3.212
Αγαθά	1.566	1.794
<i>Εκ των οποίων</i>		
Φάρμακο	770	559
Υγειονομικό Υλικό	364	591
Ορθοπεδικό Υλικό	66	129
Αντιδραστήρια	137	250
Λοιπές κατηγορίες	230	264
Δαπάνες προσωπικού	583	596
Υπηρεσίες	394	439
Δαπάνες για επενδύσεις	60	60
Αντικριζόμενα έξοδα	320	323
Ταμειακό Ισοζύγιο Νοσοκομείων και ΠΦΥ	-135	-452
Εθνικολογιστικές προσαρμογές Νοσοκομείων και ΠΦΥ	174	427
Ισοζύγιο κατά ESA Νοσοκομείων και ΠΦΥ	39	-25

- Τα μεγέθη αποτυπώνονται σε ταμειακή και όχι σε εθνικολογιστική βάση (δεδουλευμένη) όπως στο ΜΠΔΣ 2019-2022.
- Ως προς τη νοσοκομειακή φαρμακευτική δαπάνη τα μεγέθη είναι σε καθαρή (net) βάση.

6. Κοινωνικός προϋπολογισμός

Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης

Το ισοζύγιο των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (Ασφαλιστικά Ταμεία, ΟΑΕΔ, ΕΟΠΥΥ, ΟΠΕΚΑ και ΝΑΤ) για το 2020 προβλέπεται να διαμορφωθεί σε δημοσιονομική βάση σε πλεόνασμα ύψους 1.799 εκατ. ευρώ παρουσιάζοντας βελτίωση κατά 187 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2019.

Ασφαλιστικά Ταμεία

Το ισοζύγιο των ασφαλιστικών ταμείων σε δημοσιονομικούς όρους για το 2020 προβλέπεται να παρουσιάσει πλεόνασμα ύψους 1.021 εκατ. ευρώ, βελτιωμένο κατά 202 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων για το οικονομικό έτος 2019.

Η μεταβολή του ταμειακού ισοζυγίου κατά 412 εκατ. οφείλεται:

- στην αύξηση των εσόδων κατά 176 εκατ. ευρώ, η οποία αναλύεται ως εξής:
 - αύξηση ασφαλιστικών εισφορών κατά 593 εκατ. ευρώ, οφειλόμενη κυρίως στην εκτιμώμενη αύξηση των εισφορών της μισθωτής εργασίας ως αποτέλεσμα της αναμενόμενης βελτίωσης των μακροοικονομικών δεικτών της οικονομίας, καθώς και στην αύξηση των εργοδοτικών εισφορών του Δημοσίου με βάση τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 4387/2016,
 - μείωση της κρατικής επιχορήγησης κατά 475 εκατ. ευρώ. Η ανωτέρω σταθεροποιούμενη αύξηση των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές σε συνδυασμό με την προβλεπόμενη μείωση της δαπάνης για τις κύριες συντάξεις διασφαλίζει την ομαλή καταβολή του συνόλου των ασφαλιστικών παροχών από το ασφαλιστικό σύστημα και επιτρέπει τη μείωση της κρατικής χρηματοδότησης,
- στη μείωση των δαπανών κατά 236 εκατ. ευρώ, η οποία οφείλεται κυρίως:
 - στην εκτιμώμενη μείωση της συνταξιοδοτικής δαπάνης κατά 192 εκατ. ευρώ. Αναλυτικότερα, εκτιμάται ότι η δαπάνη για τις κύριες συντάξεις θα παρουσιάσει μείωση κατά 121 εκατ. ευρώ, ενώ η αντίστοιχη δαπάνη για τις επικουρικές θα μειωθεί κατά 71 εκατ. ευρώ, κυρίως εξαιτίας της μείωσης του εκτιμώμενου κόστους των αναδρομικών ποσών που καταβάλλονται ετησίως στις νέες απονομές κύριων και επικουρικών συντάξεων.
 - στη μείωση των προνοιακών παροχών κυρίως λόγω της κατάργησης από 1/1/2020 των παροχών του ΕΚΑΣ και των σχετικών αντισταθμιστικών μέτρων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4387/2016.

Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)

Το ισοζύγιο του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) για το 2020 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε πλεόνασμα ύψους 470 εκατ. ευρώ, μειωμένο κατά 41 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις εκτιμήσεις του οικονομικού έτους 2019.

Η εξέλιξη αυτή οφείλεται:

- στη μείωση των εσόδων του φορέα κατά 75 εκατ. ευρώ, κυρίως εξαιτίας:
 - της μείωσης κατά 21 εκατ. ευρώ των ασφαλιστικών εισφορών, λόγω της έναρξης εφαρμογής από το β' εξάμηνο 2020 του μέτρου της μείωσης των ασφαλιστικών εισφορών κατά 0,9 ποσοστιαίες μονάδες για τη μισθωτή εργασία πλήρους απασχόλησης, και
 - της μείωσης της χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων κατά 50 εκατ. ευρώ.

- στη μείωση των δαπανών κατά 34 εκατ. ευρώ, η οποία οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μείωση κατά 83 εκατ. ευρώ των προγραμμάτων απασχόλησης, που επανεξετάζονται ώστε να αποκτήσουν αυξημένη αποτελεσματικότητα και στην παράλληλη αύξηση κατά 30 εκατ. ευρώ των επιδομάτων ανεργίας, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην αύξηση του κατώτερου μισθού.

Στο πλαίσιο της κατάρτισης του προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2020 του Οργανισμού επιχειρείται η ρεαλιστικότερη εκτίμηση της δαπάνης των προγραμμάτων απασχόλησης και της αντίστοιχης χρηματοδότησής τους, λαμβάνοντας υπόψη τα ιστορικά στοιχεία εκτέλεσης των προγραμμάτων, ώστε να αποφευχθεί η υπερεκτίμηση των εσόδων και η διόγκωση των δαπανών του φορέα.

Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ)

Το ισοζύγιο του ΕΟΠΥΥ για το οικονομικό έτος 2019 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε πλεόνασμα ύψους 330 εκατ. ευρώ και για το 2020 προβλέπεται οριακή μείωσή του σε 308 εκατ. Επισημαίνεται η συνεχιζόμενη προσπάθεια μείωσης του ύψους των απλήρωτων υποχρεώσεων του Οργανισμού προς τρίτους, μέσω της επιτάχυνσης των πληρωμών από τα ταμειακά διαθέσιμα και του συμψηφισμού υποχρεώσεων με οφειλόμενα ποσά από τους μηχανισμούς αυτόματων επιστροφών και εκπτώσεων (clawback και rebate).

Τέλος, υπενθυμίζεται ότι τα επιτρεπόμενα όρια της φαρμακευτικής δαπάνης και της δαπάνης των παρόχων υγείας σε δεδουλευμένη βάση για το έτος 2020 αναπροσαρμόζονται με βάση την προβλεπόμενη ετήσια μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ (άρθρο 25 του ν. 4549/2018) και διαμορφώνονται σε 2.058 εκατ. ευρώ και 1.553 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα, παρουσιάζοντας συνολική αύξηση κατά 100 εκατ. ευρώ σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

ΟΠΕΚΑ – NAT

Το ισοζύγιο του Οργανισμού Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ) και του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (NAT) για το οικονομικό έτος 2019 εμφανίζεται αρνητικό κατά 49 εκατ. ευρώ, ενώ για το 2020 είναι ισοσκελισμένο. Επισημαίνεται ότι οι προνοιακές παροχές και οι οικονομικές ενισχύσεις που χορηγεί ο ΟΠΕΚΑ για την οικονομική στήριξη και την κοινωνική ένταξη οικογενειών και ευπαθών ομάδων του πληθυσμού χρηματοδοτούνται σε κάθε περίπτωση με ισόποσες επιχορηγήσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Για το 2020 προβλέπεται η συνέχιση της καταβολής των προνοιακών παροχών και οικονομικών ενισχύσεων που έχουν ήδη νομοθετηθεί και υλοποιούνται, όπως:

- η παροχή σε ανασφάλιστους υπερήλικες,
- το επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων,
- το επίδομα παιδιού,
- το κοινωνικό εισόδημα αλληλεγγύης,
- η επιδότηση στέγασης,
- οι προνοιακές παροχές σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία, και
- λοιπά προγράμματα και δράσεις που αφορούν προνοιακές πολιτικές.

Επιπρόσθετα, από το 2020 και εφεξής προβλέπεται η χορήγηση επιδόματος ύψους 2.000 ευρώ για κάθε νέο παιδί που γεννιέται, με στόχο τον περιορισμό της υπογεννητικότητας και την ενίσχυση των νέων οικογενειών. Το κόστος της εν λόγω παροχής για το έτος 2020 εκτιμάται σε 123 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 3.27 Προϋπολογισμοί Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης (σε εκατ. ευρώ)		
	2019 Εκτιμήσεις	2020 Προβλέψεις
Φορείς κοινωνικής ασφάλισης		
α) Ασφαλιστικά Ταμεία		
Έσοδα	43.818	43.994
Ασφαλιστικές εισφορές	13.866	14.459
Ρύθμιση οφειλών	1.052	1.038
Μεταβιβάσεις από ΑΚΑΓΕ	0	0
Κοινωνικοί πόροι	735	764
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό ⁽¹⁾	14.872	14.397
Αντικριζόμενα έσοδα		
Απόδοση περιουσίας	1.149	1.149
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	11.955	12.023
Λοιπά έσοδα	189	164
Έξοδα	43.209	42.973
Συντάξεις	29.142	28.950
Κύριας ασφάλισης	25.598	25.477
Επικουρικής ασφάλισης	3.544	3.473
Λοιπές παροχές ασθένειας	203	203
Προνοιακές παροχές	784	631
Λοιπές μεταβιβάσεις σε τρίτους	567	600
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	11.955	12.023
Λοιπές δαπάνες	334	340
Δαπάνες προσωπικού	223	226
Ταμειακό ισοζύγιο	609	1.021
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	210	0
Ισοζύγιο κατά ESA	819	1.021
β) ΟΑΕΔ		
Έσοδα	3.259	3.184
Ασφαλιστικές εισφορές	2.111	2.090
Ρύθμιση οφειλών	216	213
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	505	505
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	200	150
Απόδοση περιουσίας	71	71
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	98	98
Λοιπά έσοδα	58	58
Έξοδα	2.748	2.714
Επιδόματα ανεργίας	1.160	1.190
Προγράμματα απασχόλησης	460	377
Λοιπές προνοιακές παροχές	146	137
Μεταβιβάσεις στο ΙΚΑ	655	684
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	98	98
Δαπάνες προσωπικού	105	105
Επενδυτικές δαπάνες	12	12
Λοιπές δαπάνες	112	112
Ταμειακό ισοζύγιο	511	470
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
Ισοζύγιο κατά ESA	511	470
γ) ΕΟΠΥΥ		
Έσοδα	5.245	5.331
Ασφαλιστικές εισφορές	4.396	4.485
Ρύθμιση οφειλών	216	212
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	100	100
Μεταβιβάσεις από φορείς κοινωνικής ασφάλισης	164	159
Απόδοση περιουσίας	50	50
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	289	295
Λοιπά έσοδα	30	30
Έξοδα	5.364	5.472
Φαρμακευτική δαπάνη	2.200	2.250
Λοιπές παροχές ασθένειας	1.800	1.850
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	289	295
Δαπάνες προσωπικού	42	42
Λοιπές δαπάνες	133	135
Μεταβιβάσεις προς φορείς Γενικής Κυβέρνησης	900	900
εκ των οποίων σε νοσοκομεία	888	888
Ταμειακό ισοζύγιο	-119	-141
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	449	449
Ισοζύγιο κατά ESA	330	308

**Πίνακας 3.27 Προϋπολογισμοί Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης
(σε εκατ. ευρώ)**

	2019 Εκτιμήσεις	2020 Προβλέψεις
δ) ΟΠΕΚΑ, NAT (μη ασφαλιστικές αρμοδιότητες)		
Έσοδα	3.466	3.439
Ασφαλιστικές εισφορές	7	7
Απόδοση περιουσίας	12	12
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	3.273	3.247
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	173	173
Λοιπά έσοδα	1	0
Έξοδα	3.515	3.439
Παροχές σε ανασφάλιστους υπερήλικες	149	145
Οικογενειακά επιδόματα ¹	1.100	961
Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης	680	850
Επιδόματα ΑμΕΑ ²	913	740
Στεγαστικό επίδομα και συνεισφορά του Ελληνικού Δημοσίου στην προστασία της πρώ- της κατοικίας	366	314
Σχολικά γεύματα	44	44
Λοιπά προγράμματα	66	191
Αποδόσεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	173	173
Δαπάνες προσωπικού	12	11
Διοικητικές δαπάνες	11	11
Ταμειακό ισοζύγιο	-49	0
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
Ισοζύγιο κατά ESA	-49	0
Συνολικό ταμειακό ισοζύγιο ΦΚΑ	953	1.350
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	659	449
Συνολικό ισοζύγιο ΦΚΑ κατά ESA	1.612	1.799

1 Σημειώνεται ότι στον προϋπολογισμό του 2019 είχαν προβλεφθεί πιστώσεις 961 εκατ. ευρώ και παρατηρήθηκε υπέρβαση του στόχου.

2 Στο 2019 πραγματοποιήθηκαν δαπάνες του 2018 οι οποίες δημοσιονομικά θα βαρύνουν το 2018.

Περαιτέρω αναμένεται να εφαρμοστούν δράσεις και πολιτικές από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων που παρουσιάζονται αναλυτικά παρακάτω.

α) Κοινωνική Ασφάλιση (Ασφαλιστικά Ταμεία)

Κατά το έτος 2020 σχεδιάζεται, σε ευθυγράμμιση και με τις συναφείς αποφάσεις του ΣτΕ, να υλοποιηθούν αλλαγές οι οποίες εκτός των άλλων, θα οδηγήσουν στην απλοποίηση του συστήματος, στην ελαχιστοποίηση της πολυπλοκότητάς του, στην αποκατάσταση της ανταποδοτικότητας και στην ενίσχυση της βιωσιμότητας του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, στην καλλιέργεια ασφαλιστικής συνείδησης και στην εμπέδωση της εμπιστοσύνης στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης.

Οι πρόσφατες αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ), με τις οποίες κρίθηκαν ως αντισυνταγματικές βασικές διατάξεις του ν.4387/2016 που, κατά κύριο λόγο, αφορούν στην περικοπή των επικουρικών συντάξεων, το σύστημα υπολογισμού εισφορών για τους ελεύθερους επαγγελματίες και το έλλειμμα ανταποδοτικότητας των κύριων συντάξεων, επιβεβαιώνουν την ανάγκη για μια δίκαιη και ορθολογική αναμόρφωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.

Για τη στήριξη της οικονομίας και την ενίσχυση της απασχόλησης έχει εξαγγελθεί η μείωση των εισφορών στη μισθωτή εργασία κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες εντός της επόμενης τετραετίας. Στόχος της ανωτέρω μείωσης του μη μισθολογικού κόστους εργασίας είναι η ενθάρρυνση νέων προσλήψεων, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, της παραγωγικότητας και της συνολικής απασχόλησης, καθώς και η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος για την τόνωση της κατανάλωσης και του παραγόμενου προϊόντος.

Στον προϋπολογισμό του 2020 έχει ήδη ενσωματωθεί η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών στη μισθωτή εργασία κατά 0,9 ποσοστιαίες μονάδες με έναρξη εφαρμογής το β' εξάμηνο του 2020. Η μείωση αυτή σχεδιάζεται να εφαρμοστεί μόνο στις περιπτώσεις πλήρους απασχόλησης και σε συνδυασμό

με την πρόσφατη αύξηση (κατά 12%) του κόστους των πέραν των αρχικά συμφωνηθεισών ωρών εργασίας θα λειτουργήσει ως κίνητρο ενίσχυσης του μεριδίου των συμβάσεων πλήρους απασχόλησης έναντι των συμβάσεων μειωμένου ωραρίου (μερική και εκ περιτροπής απασχόληση).

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί κατά το έτος 2020 στην πλήρη εκκαθάριση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων υγείας και εφάπαξ παροχών, βάσει ενός ρεαλιστικού και αξιόπιστου σχεδίου δράσης το οποίο στηρίζεται σε ανάλυση των ποιοτικών χαρακτηριστικών των υποχρεώσεων και ανασχεδιασμό του τρόπου αντιμετώπισης των προβλημάτων εκκαθάρισης.

Αντίστοιχος ανασχεδιασμός γίνεται στις ενέργειες εκκαθάρισης των ληξιπρόθεσμων αιτήσεων κύριας σύνταξης. Το νέο σχέδιο δράσης περιλαμβάνει μέτρα για την επιτάχυνση των διοικητικών διαδικασιών έκδοσης συντάξεων που ήδη εκκρεμούν, καθώς και την ψηφιοποίηση της απονομής των νέων αιτήσεων συνταξιοδότησης με στόχο τον Ιούνιο του 2020 να εκδίδεται ψηφιακά το 34,5% των νέων αιτήσεων, τον Ιανουάριο του 2021 το 58,9% και τον Ιούνιο του 2021 το 90% των νέων αιτήσεων κύριας σύνταξης.

β) Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

Οι πολιτικές που θα εφαρμοστούν το 2020 αφορούν δράσεις επιδοματικής πολιτικής με στόχο την άμβλυνση των οικονομικών και κοινωνικών συνεπειών της ανεργίας καθώς και προγράμματα ενεργητικών πολιτικών με στόχο την ανάσχεση της ανεργίας και βελτίωση των προοπτικών απασχόλησης των ανέργων.

γ) Αγορά εργασίας

Τα μεγέθη της αγοράς εργασίας, ιδίως δε το συνολικό επίπεδο απασχόλησης και το ποσοστό ανεργίας, αναμένεται να βελτιωθούν σημαντικά το έτος 2020 ως αποτέλεσμα της εν γένει ανάκαμψης της οικονομίας, της ενίσχυσης των θετικών προσδοκιών και του οικονομικού κλίματος, καθώς και των στοχευμένων θεσμικών και οργανωτικών παρεμβάσεων στην αγορά εργασίας.

Ειδικότερα, οι πρόσφατες ρυθμίσεις, στο πλαίσιο του νέου αναπτυξιακού νόμου, για τον εξορθολογισμό του θεσμού των συλλογικών διαπραγματεύσεων, καθώς και την εμπέδωση όρων διαφάνειας και αντιπροσωπευτικότητας κατά τη σύναψη συλλογικών συμφωνιών, αναμένεται να οδηγήσει στην ενίσχυση του επιπέδου ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και της συνολικής απασχόλησης, καθώς και στη διάσωση επιχειρήσεων με αποδεδειγμένα οικονομικά προβλήματα, με παράλληλη διατήρηση του υψηλού βαθμού συλλογικής αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων.

Επιπλέον, με στόχο την καταπολέμηση της αδήλωτης και υποδηλωμένης εργασίας, αλλά και κάθε μορφής παραβατικότητας στην αγορά εργασίας, ελήφθησαν πρόσφατα θεσμικά και οργανωτικά μέτρα για την ενδυνάμωση επιχειρησιακής ικανότητας του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, όπως η συστηματοποίηση και αυστηροποίηση της διαδικασίας ελέγχων, η δημιουργία μητρώου παραβατικότητας για την αδήλωτη εργασία, καθώς και η προαναφερθείσα αύξηση του κόστους των, πέραν της συμφωνηθείσας διάρκειας μερικής απασχόλησης, ωρών εργασίας. Στο ίδιο πλαίσιο, σχεδιάζεται και η ολοκλήρωση του Λευκού Μητρώου επιχειρήσεων, ενός σύγχρονου μηχανισμού επιβράβευσης των συνεπών εργοδοτών, με την παροχή εκ μέρους της πολιτείας ασφαλιστικών, φορολογικών και άλλων κινήτρων, όπως π.χ. μειωμένες ασφαλιστικές εισφορές, μερική εξαίρεση από στοχευμένους επιτόπιους ελέγχους, ανάδειξη επιχειρήσεων στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, κατά προτεραιότητα συμμετοχή σε θετικές δράσεις της πολιτείας, κ.λπ.

δ) Κοινωνική Αλληλεγγύη

Στον τομέα της Πρόνοιας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, προτεραιότητα της Κυβέρνησης αποτελεί η διατήρηση του πλέγματος κοινωνικής προστασίας μέσω των επιδομάτων (προνοιακών, οικογενειακών κ.ά.) που χορηγεί ο ΟΠΕΚΑ, καθώς και η ενίσχυση της ελληνικής οικογένειας με σκοπό μεταξύ άλλων και την αντιμετώπιση του οξέος δημογραφικού προβλήματος που αντιμετωπίζει η χώρα. Προς

τούτο, όπως προαναφέρθηκε, από την 01/01/2020 θεσπίζεται επίδομα γέννησης για κάθε παιδί που γεννιέται στην Ελλάδα, ύψους 2.000 ευρώ, με τον προϋπολογισμό του μέτρου αυτού να ανέρχεται το 2020 σε 123 εκατ. ευρώ. Η χορήγηση της εν λόγω ενίσχυσης συνιστά αφετηρία για τον επαναπροσδιορισμό της σύγχρονης δημογραφικής πολιτικής της χώρας. Η στόχευση της χορήγησής της είναι διττή: αφενός η στήριξη της ελληνικής οικογένειας εν μέσω των παγιωμένων συνθηκών δημογραφικής γήρανσης, αφετέρου η σε βάθος χρόνου προστασία του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, με την προώθηση της γονεϊκότητας και την ενίσχυση της οικογενειακής και κοινωνικής συνοχής, η οποία έχει δεχθεί ισχυρό πλήγμα κατά τα χρόνια της οικονομικής κρίσης. Η πρόβλεψη του εν λόγω επιδόματος σε περίοδο δημοσιονομικής στενότητας εμπεδώνει την πεποίθηση στην κοινωνία ότι η Πολιτεία εκτελεί την συνταγματική της αποστολή, καθιστώντας σαφή την προτεραιότητα που αποδίδει στην επίλυση του δημογραφικού προβλήματος της χώρας. Κατά συνέπεια, ο προϋπολογισμός του ΟΠΕΚΑ θα ξεπεράσει τα 3,2 δισ. ευρώ για την κάλυψη όλων των προνοιακών παροχών, ενώ ενισχύονται ταυτόχρονα και μη επιδοματικές δράσεις όπως η γενικευμένη εφαρμογή του 3ου πυλώνα του ΚΕΑ με σκοπό τη σύνδεση των δικαιούχων με την αγορά εργασίας.

Παράλληλα προς την πρόβλεψη επιδομάτων, έχει διασφαλιστεί η συνέχεια της χρηματοδότησης της λειτουργίας των κοινωνικών δομών φτώχειας [κοινωνικά παντοπωλεία, κέντρα ημερήσιας φροντίδας ηλικιωμένων, κοινωνικά φαρμακεία, κοινωνικά συστήματα, κλπ.] με πόρους του συγχρηματοδοτούμενου ΠΔΕ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και τούτο μάλιστα όχι μόνο για το οικονομικό έτος 2020, αλλά και για τα επόμενα οικονομικά έτη ως το πέρας της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου ΕΣΠΑ 2014-2020. Εξάλλου, έχει διασφαλιστεί και η χρηματοδότηση των προγραμμάτων της εναρμόνισης της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής των εργαζομένων γυναικών, που λαμβάνουν χώρα με την κάλυψη δαπάνης τούτων για την χρήση των υποδομών βρεφονηπιακών σταθμών κατά την ίδια χρονική περίοδο, μέτρο άλλωστε που διασφαλίζει την ένταξη των παιδιών στον κοινωνικό ιστό. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η άσκηση πλήρους και στοχευμένης κοινωνικής πολιτικής, ούτως ώστε με βάση και τους δείκτες που αναμένονται από τη λειτουργία του Εθνικού Μηχανισμού Συντονισμού, Παρακολούθησης, και Αξιολόγησης των Πολιτικών Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής να καταστεί ευχερής ο σχεδιασμός αποτελεσματικής κοινωνικής πολιτικής για την ανακούφιση των περισσότερο ευάλωτων ομάδων της κοινωνίας, αλλά και η βελτίωση της κοινωνικής συνοχής με διαφοροποιημένες και καινοτόμες δράσεις προνοιακής πολιτικής που αποσκοπούν στην ταυτόχρονη ένταξη/επανένταξη τούτων με ενεργότερο τρόπο στην οικονομική ζωή της χώρας.

Η Κυβέρνηση σχεδιάζει με προσεκτικά βήματα μία ολοκληρωμένη εθνική στρατηγική για την αποϊδρυματοποίηση με την υποστήριξη της Υπηρεσίας Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σε αυτό το πλαίσιο θα στηριχθούν περαιτέρω οι σχετικές δράσεις στις δομές των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας στις Περιφέρειες Αττικής και Δυτικής Ελλάδας.

Περαιτέρω, στον τομέα της προστασίας των ασυνόδευτων ανήλικων, ο στόχος για το 2020 είναι η διεύρυνση της συνεργασίας με ιδιωτικούς και κρατικούς φορείς, προκειμένου να αυξηθούν οι θέσεις φιλοξενίας και παράλληλα η ενίσχυση της συνεργασίας με άλλες Ευρωπαϊκές χώρες για την προώθηση των οικογενειακών επανενώσεων. Στο κομμάτι της παιδικής προστασίας, το Υπουργείο θα προχωρήσει σε νομοθετικές αλλαγές στο νομικό πλαίσιο των αναδοχών και υιοθεσιών, με στόχο την με ενιαίο τρόπο υλοποίηση των θεσμών της αναδοχής και της υιοθεσίας και την ισότιμη μεταχείριση των πολιτών, καθώς και ανάπτυξη ενός δικτύου έτοιμων ανάδοχων οικογενειών που θα λειτουργούν υποστηρικτικά προς τις φυσικές οικογένειες για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι τελευταίες. Τέλος, σε συνεργασία με όλα τα εμπλεκόμενα Υπουργεία, θα υιοθετηθεί μια ολοκληρωμένη πολιτική για ΑμεΑ με στόχο τη βελτίωση των όρων της καθημερινότητάς τους, την αποτελεσματικότερη κοινωνική τους ένταξη και τη διευκόλυνση της πρόσβασής τους στην αγορά εργασίας.

7. Ενοποιημένος προϋπολογισμός Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Ο υποτομέας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) αποτελείται από τους Δήμους (ΟΤΑ α' βαθμού), τις Περιφέρειες (ΟΤΑ β' βαθμού) και τα νομικά πρόσωπα αυτών, τα οποία είναι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Για την εκπλήρωση της αποστολής και της άσκησης των αρμοδιοτήτων τους μεταφέρονται πόροι από τον Κρατικό Προϋπολογισμό οι οποίοι είναι αναγκαίοι για την εύρυθμη λειτουργία τους.

Το ταμειακό ισοζύγιο του ενοποιημένου προϋπολογισμού των ΟΤΑ προκύπτει από τη διαφορά των μη χρηματοοικονομικών εσόδων και εξόδων. Τις κυριότερες πηγές εσόδων αποτελούν οι μεταβιβάσεις από τον Τακτικό Προϋπολογισμό στις οποίες περιλαμβάνονται και οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ), οι οποίοι αποδίδονται από το Υπουργείο Εσωτερικών, οι επιχορηγήσεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και τα λοιπά έσοδα. Αντίστοιχα, οι βασικότερες κατηγορίες εξόδων είναι οι αμοιβές προσωπικού, δαπάνες για επενδύσεις και λοιπές δαπάνες.

Εκτιμήσεις 2019

Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα του ενοποιημένου προϋπολογισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για το 2019, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία αναμένεται να ανέλθει σε πλεόνασμα ύψους 174 εκατ. ευρώ, χαμηλότερο κατά 70 εκατ. ευρώ σε σχέση με το δημοσιονομικό στόχο του προϋπολογισμού του 2019 (244 εκατ. ευρώ). Το μεγαλύτερο μέρος της απόκλισης οφείλεται στις αυξημένες λειτουργικές δαπάνες έναντι των προβλέψεων.

Προβλέψεις 2020

Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα του ενοποιημένου προϋπολογισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για το 2020 μετά τις προτιθέμενες δημοσιονομικές παρεμβάσεις, αναμένεται να διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 201 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 27 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις εκτιμήσεις 2019, λόγω ενίσχυσης των λοιπών εσόδων από τη δυνατότητα βεβαίωσης των τελών καθαριότητας/ηλεκτροφωτισμού, τέλος ακίνητης περιουσίας, φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων, με βάση τα πραγματικά στοιχεία των ακινήτων (επιφάνεια, παλαιότητα, αξία κ.λπ.), καθώς και από την αναπροσαρμογή των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων.

Πίνακας 3.28 Μεταβιβάσεις από τον Τακτικό Προϋπολογισμό στους ΟΤΑ (σε εκατ. ευρώ)		
Κατηγορία	2019	2020
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
I. Αποδόσεις Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ)	2.418	2.514
α. ΚΑΠ Δήμων	1.759	1.857
β. ΚΑΠ Περιφερειών	659	657
II. Λοιπές αποδόσεις σε ΟΤΑ α' βαθμού	8	5
III. Επιχορήγηση σε ΟΤΑ α' και β' βαθμού	78	190
α. Επιχορηγήσεις από το Υπουργείο Εσωτερικών	54	175
β. Επιχορηγήσεις από λοιπά Υπουργεία	24	15
Σύνολο μεταβιβάσεων από τον Τακτικό Προϋπολογισμό στους ΟΤΑ (I + II + III)	2.504	2.709

Πίνακας 3.29 Ενοποιημένος προϋπολογισμός ΟΤΑ
(σε εκατ. ευρώ)

Κατηγορία	2019	2020
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
A Έσοδα (1+2+3+4+5+6)	7.144	7.524
1 Μεταβιβάσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό	2.504	2.709
2 Επιχορηγήσεις από ΠΔΕ	1.096	1.110
3 Τόκοι	53	56
4 Έσοδα από προγράμματα της ΕΕ	31	31
5 Λοιπά έσοδα	2.620	2.749
- Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	1.092	1.187
- Έσοδα από φόρους, λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	519	581
- Λοιπά ίδια έσοδα	498	442
- Έσοδα ΠΟΕ	511	539
6 Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	840	869
B Έξοδα (1+2+3+4+5+6)	6.968	7.314
1 Αμοιβές προσωπικού	2.478	2.510
2 Προνοιακά επιδόματα	163	235
3 Τόκοι	58	55
4 Δαπάνες για επενδύσεις	1.438	1.634
5 Λοιπές δαπάνες	1.969	1.988
- Πληρωμές ΠΟΕ	285	299
- Μεταβιβάσεις σε τρίτους	219	219
- Λοιπές λειτουργικές δαπάνες	1.465	1.470
6 Αποδόσεις εσόδων υπέρ Δημοσίου και τρίτων	863	892
Γ Ταμειακό ισοζύγιο (Α – Β)	176	210
Δ Εθνικολογιστικές προσαρμογές	-3	-9
Ε Ισοζύγιο κατά ESA (Γ + Δ)	174	201

8. Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις

Η παρακολούθηση της εξέλιξης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης (ΦΓΚ) προς τρίτους, καθώς και της πορείας των εκκρεμών αιτήσεων επιστροφής φόρων και συνταξιοδότησης αποτελούν θεμελιώδη συνιστώσα τόσο για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και την εξυγίανση των προϋπολογισμών των φορέων, όσο και για την εμπέδωση του εποπτικού ρόλου του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (ΓΛΚ) επί των δημοσιονομικών στοιχείων της Γενικής Κυβέρνησης.

Για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση και έλεγχο της εκτέλεσης των προϋπολογισμών των ΦΓΚ, καθώς και για την ακριβή και αξιόπιστη αποτύπωση των υποχρεώσεων της Γενικής Κυβέρνησης, το Μητρώο Δεσμεύσεων (ΜΔ), του οποίου η θέσπιση το 2010 αποτέλεσε μεταρρυθμιστική τομή στη δημοσιονομική διαχείριση, ανασχεδιάστηκε το 2018 και δόθηκαν επικαιροποιημένες οδηγίες για την τήρησή του, ενώ αναθεωρήθηκαν και οι σχετικές μηνιαίες και τριμηνιαίες εκθέσεις αναφοράς που υποβάλλονται στο ΓΛΚ, προκειμένου να βελτιωθεί περαιτέρω η ποιότητα των συλλεγόμενων στοιχείων. Οι αλλαγές αυτές ήδη υποστηρίζονται μέσω ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας που έχει τεθεί σε παραγωγική λειτουργία στο ΓΛΚ από 1/11/2019. Ειδικότερα, υποστηρίζεται η υποβολή των Συνόψεων του ΜΔ, των Εκθέσεων Ληξιπρόθεσμων των ΦΓΚ και του Κύριου Δείκτη Επιδόσεων (ΚΡΙ) για τις πληρωμές από εμπορικές συναλλαγές.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω στοιχεία που συλλέγονται και δημοσιεύονται μηνιαίως από το ΓΛΚ, η εξέλιξη των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της Γενικής Κυβέρνησης και των εκκρεμών επιστροφών φόρων, παρατίθεται στους πίνακες 3.30 και 3.31 αντίστοιχα.

Πίνακας 3.30 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις Γενικής Κυβέρνησης*
(σε εκατ. ευρώ)

Φορέας Γενικής Κυβέρνησης	Ιούν. 2016	Δεκ. 2016	Δεκ. 2017	Δεκ. 2018	Μάρτ. 2019	Ιούν. 2019	Σεπτ. 2019
Κράτος	656	163	147	49	81	64	86
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)	374	327	240	200	245	214	238
Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ)	3.144	2.346	1.531	668	622	594	570
Νοσοκομεία	1.291	450	299	294	541	546	488
Λοιπά Νομικά Πρόσωπα	634	419	340	300	289	290	290
Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις Γεν. Κυβέρνησης	6.100	3.704	2.556	1.512	1.777	1.709	1.673

* Στις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις των νοσοκομείων και του ΕΟΠΥΥ περιλαμβάνονται και ποσά clawback και rebate που δεν έχουν συμψηφιστεί.

Πίνακας 3.31 Εξέλιξη εκκρεμών επιστροφών φόρων*
(σε εκατ. ευρώ)

	Ιούν. 2016	Δεκ. 2016	Δεκ. 2017	Δεκ. 2018	Μάρτ. 2019	Ιούν. 2019	Σεπτ. 2019
Εκκρεμείς επιστροφές φόρων	1.306	1.226	765	506	417	493	874
Εκκρεμείς επιστροφές φόρων άνω των 90 ημερών (ληξιπρόθεσμες επιστροφές) από την ημερομηνία έκδοσης του ΑΦΕΚ	-	-	-	340	273	246	265
α) εκ των οποίων ποσό που δε μπορεί να αποπληρωθεί λόγω εξωγενών παραγόντων (μη ανταπόκριση δικαιούχου ή μη προσκόμιση δικαιολογητικών)	-	-	-	254	227	206	210
β) λοιπές εκκρεμείς επιστροφές φόρων άνω των 90 ημερών (ληξιπρόθεσμες επιστροφές)	-	-	-	85	46	41	55
Εκκρεμείς επιστροφές φόρων κάτω των 90 ημερών (μη ληξιπρόθεσμες επιστροφές) από την ημερομηνία έκδοσης του ΑΦΕΚ	-	-	-	166	144	247	609

* Τα αναλυτικά στοιχεία είναι διαθέσιμα από το τέλος του 2018 και εξής.

Με τη Σύμβαση Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης (ΕΜΣ) προβλέφθηκε η πλήρης εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των ΦΓΚ προς τρίτους, καθώς και η εκκαθάριση και αποπληρωμή του συνόλου των εκκρεμών αιτήσεων επιστροφής φόρων και συνταξιοδότησης. Στο πλαίσιο, πλέον, της ενισχυμένης εποπτείας υιοθετείται ως συνεχής δράση η αποφυγή δημιουργίας νέων ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων και προτείνονται μεταρρυθμίσεις, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τυχόν δομικά αίτια που οδηγούν στη σώρευση νέων ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων.

Για τους ανωτέρω σκοπούς υλοποιήθηκε από τον Ιούλιο του 2016 μέχρι και την 31η Μαΐου 2019 πρόγραμμα εκκαθάρισης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των ΦΓΚ μέσω έκτακτης χρηματοδότησής τους, ενώ παράλληλα παρασχέθηκε η απαιτούμενη ρευστότητα για την αποπληρωμή των εκκρεμών επιστροφών φόρων και από το 2017 ενισχύθηκε ο προϋπολογισμός των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ) για την εξόφληση των εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης.

Από τον ΕΜΣ εκταμιεύτηκαν 3.500 εκατ. ευρώ εντός του 2016, 1.600 εκατ. ευρώ εντός του 2017 και 1.500 εκατ. ευρώ εντός του 2018, σύνολο 6.600 εκατ. ευρώ. Συνολικά μεταφέρθηκαν σταδιακά στους προϋπολογισμούς των Υπουργείων και των λοιπών ΦΓΚ πιστώσεις ύψους 4.516 εκατ. ευρώ². Επιπλέον, για την αποπληρωμή εκκρεμών επιστροφών φόρων διατέθηκε ρευστότητα ύψους 1.217 εκατ. ευρώ, ενώ για την εκκαθάριση και εξόφληση εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης διατέθηκαν 1.286 εκατ. ευρώ. Οι ενισχύσεις πιστώσεων και οι επιχορηγήσεις, καθώς και η διατεθείσα χρηματοδότηση για εκκρεμείς επιστροφές φόρων, αποτυπώνονται στον πίνακα 3.32, ανά έτος και ανά υποτομέα της Γενικής Κυβέρνησης.

Πίνακας 3.32 Ενισχύσεις πιστώσεων – επιχορηγήσεις για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων φορέων Γενικής Κυβέρνησης, εκκρεμών επιστροφών φόρων και εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης (σε εκατ. ευρώ)

Φορέας Γενικής Κυβέρνησης	Ιούλ. - Δεκ. 2016	Ιαν. - Δεκ. 2017	Ιαν. - Δεκ. 2018	Ιαν. - Σεπ 2019*	Σύνολο
Κράτος	467	4	1	0	473
ΟΤΑ	81	115	126	-24	298
ΟΚΑ	1.097	501	483	-98	1.983
Νοσοκομεία	1.148	43	72	0	1.263
Λοιπά Νομικά Πρόσωπα	270	122	103	4	499
Γενική Κυβέρνηση	3.063	786	785	-118	4.516
Εκκρεμείς επιστροφές φόρων	405	172	640	0	1.217
Εκκρεμείς αιτήσεις συνταξιοδότησης	-	645	517	124	1.286
Σύνολο	3.468	1.602	1.942	7	7.019

* Οι χρηματοδοτήσεις από το πρόγραμμα εκκαθάρισης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων ολοκληρώθηκαν τον Μάιο του 2019, ωστόσο ο πίνακας εμφανίζει στοιχεία για το τρέχον έτος διάστημα έως και τον Σεπτέμβριο. Επισημαίνεται ότι τους μήνες Ιούνιο και Ιούλιο πραγματοποιήθηκαν επιστροφές, οι οποίες καταγράφονται στις επιχορηγήσεις με αρνητικό πρόσημο. Κατά συνέπεια, τα ποσά που εμφανίζονται με αρνητικό πρόσημο αφορούν επιστροφές ή ποσά που προκύπτουν ως διαφορά των χρηματοδοτήσεων και των επιστροφών που πραγματοποιήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα αναφοράς.

Συνολικά μέχρι και τον Μάιο του 2019, από τις ανωτέρω ενισχύσεις πιστώσεων και επιχορηγήσεις, εξοφλήθηκαν ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις προς τρίτους ύψους 4.509 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, από τη διατεθείσα χρηματοδότηση για επιστροφές φόρων αποπληρώθηκαν εκκρεμείς επιστροφές φόρων καθαρού ποσού (μετά τη διενέργεια συμψηφισμών) 1.217 εκατ. ευρώ. Τέλος, αποπληρώθηκαν εκκρεμείς

² Στο ποσό αυτό περιλαμβάνεται και ποσό ύψους 420 εκατ. ευρώ με το οποίο ενισχύθηκαν οι πιστώσεις στο Κράτος, χωρίς όμως να απαιτηθεί αντίστοιχη παροχή ρευστότητας, καθώς στο σύνολό τους οι υποχρεώσεις προς τρίτους συμψηφίστηκαν με υποχρεώσεις των τρίτων προς το Δημόσιο.

αιτήσεις συνταξιοδότησης ύψους 1.286 εκατ. ευρώ. Οι πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν αποτυπώνονται στον πίνακα 3.33, ανά έτος και ανά υποτομέα της Γενικής Κυβέρνησης.

Πίνακας 3.33 Πληρωμές ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων φορέων Γενικής Κυβέρνησης, εκκρεμών επιστροφών φόρων και εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης (σε εκατ. ευρώ)					
Φορέας Γενικής Κυβέρνησης	Ιουλ. - Δεκ. 2016	Ιαν. - Δεκ. 2017	Ιαν. - Δεκ. 2018	Ιαν. - Μάιος 2019	Σύνολο
Κράτος ¹	467	4	1	0	473
ΟΤΑ	56	128	100	14	298
ΟΚΑ	922	527	503	30	1.983
Νοσοκομεία	1.035	127	77	25	1.263
Λοιπά Νομικά Πρόσωπα	268	117	69	39	493
Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις Γεν. Κυβέρνησης	2.748	903	749	108	4.509
Εκκρεμείς επιστροφές φόρων	380	194	642	0	1.217
Εκκρεμείς αιτήσεις συνταξιοδότησης		509	649	129	1.286
Σύνολο	3.129	1.606	2.040	237	7.012

¹ Το 2016 στο Κράτος ποσό ύψους 420 εκατ. ευρώ περίπου συμφωνήθηκε με υποχρεώσεις τρίτων προς το Δημόσιο.

Μέχρι την ολοκλήρωση της εφαρμογής των νέων απαιτήσεων του ανασχεδιασμένου Μητρώου Δεσμεύσεων και των σχετικών εγκύκλιων οδηγιών από το σύνολο των ΦΓΚ, το ΓΛΚ συλλέγει μηνιαία στοιχεία από αντιπροσωπευτικό δείγμα φορέων, αναφορικά με υποχρεώσεις που δεν θα έπρεπε να προσμετρώνται ως ληξιπρόθεσμες. Πρόκειται ουσιαστικά για μια σειρά προσαρμογών που αφορούν στην ακριβέστερη εννοιοδότηση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, επηρεάζοντας συνεπώς και το τελικό τους ύψος.

Οι προσαρμογές αυτές ενδεικτικά περιλαμβάνουν οφειλές που έχουν ήδη εξοφληθεί μέσω κατασχέσεων και η εξόφληση δεν έχει ακόμα καταγραφεί στο Μητρώο Δεσμεύσεων, όπως και οφειλές που βρίσκονται υπό δικαστική διαμάχη, ή έχουν πληρωθεί μέσω πάγιων προκαταβολών. Επιπλέον, περιλαμβάνουν υποχρεώσεις, η μη εξόφληση των οποίων δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα του φορέα, αλλά σε εξωγενείς παράγοντες, όπως η μη ανταπόκριση του δικαιούχου. Κατά ανάλογο τρόπο δεν λογίζονται ως ληξιπρόθεσμες, επιστροφές φόρων για τις οποίες δεν έχουν παρέλθει ενενήντα (90) ημέρες από την υποβολή του σχετικού αιτήματος, ή οι περιπτώσεις που ο δικαιούχος δεν έχει ανταποκριθεί παρά τη σχετική ειδοποίησή του, καθώς και οι αιτήσεις επικουρικών συντάξεων.

Πέραν των ανωτέρω, το ΓΛΚ εποπτεύει την υλοποίηση σχεδίου δράσης που περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αιτιών δημιουργίας νέων ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, με βάση σχετικές συστάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Οι δράσεις αυτές συνίστανται στη δημιουργία νέων πληροφοριακών συστημάτων ή τον εμπλουτισμό του περιεχομένου των ήδη υφιστάμενων. Επίσης αφορούν στην ενίσχυση σε ανθρώπινους πόρους μέσω προσλήψεων και στη συνεχή επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού. Τέλος εδράζονται στην εισαγωγή οργανωτικών αλλαγών που θα επιτρέψουν στους φορείς να ενισχύσουν τη διοικητική τους ικανότητα, να βελτιώσουν την ποιότητα των στοιχείων τους και να διαχειριστούν αποτελεσματικότερα την ομαλή αποπληρωμή των οφειλών τους, επιτυγχάνοντας τον στόχο της μη σώρευσης νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών.

9. Λογιστική μεταρρύθμιση

Αναφορικά με τη λογιστική μεταρρύθμιση, ο κρατικός προϋπολογισμός του 2019 καταρτίστηκε και εκτελείται με το νέο λογιστικό σχέδιο για όλους τους φορείς της κεντρικής διοίκησης και έχει δημιουργηθεί κατάλληλη υποδομή στα πληροφοριακά συστήματα των ΓΔΟΥ για την υποστήριξή του. Επιπλέον το ΓΛΚ:

- έχει υποβάλει αίτημα προς την Υπηρεσία Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (SRSS) για παροχή σχετικής τεχνικής βοήθειας,
- έχει ξεκινήσει συζητήσεις με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης για να εξετάσουν από κοινού τις επιλογές για το πληροφοριακό σύστημα που θα υποστηρίξει το ενιαίο λογιστικό σχέδιο,
- συνεργάζεται στενά με το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την ενσωμάτωση του ΠΔΕ στη νέα οικονομική ταξινόμηση,
- προχωρά στη θέσπιση μιας επιτροπής που θα έχει την εποπτεία όλων των δράσεων για το ενιαίο λογιστικό σχέδιο και την ευθύνη για την έγκαιρη υλοποίησή του, παράλληλα με τις υπόλοιπες δράσεις για τον εκσυγχρονισμό της δημοσιονομικής διαχείρισης.